

Věstník MŽP 3/98

RESORTNÍ PŘEDPISY A SMĚRNICE

[2. Směrnice Ministerstva životního prostředí, Ministerstva pro místní rozvoj a financí na poskytování finančních prostředků v rámci Programu drobných](#)

METODICKÉ POKYNY A NÁVODY

[Metodický pokyn odboru ochrany ovzduší MŽP výpočtu znečištění ovzduší z bodových a mobilních zdrojů "SYMOS 97"](#)

OBSAH

[Pokyn MŽP pro poskytování investičních a neinvestičních prostředků MŽP pro rok 1998 ke Směrnici programu revitalizace říčních systémů a k Zásadám programu péče o krajinu](#)

[Metodický pokyn pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v rámci Programu stabilizace lesa v Jizerských horách Program stabilizace lesa v Jizerských horách \(1998\)](#)

[Metodický pokyn odboru odpadů Ministerstva životního prostředí ze dne 29. 4. 1998 č.j. OODP/1473/98 k postupu při zařazování odpadů podle Katalogu odpadů \(Vyhláška MŽP č. 337/1997 Sb., kterou se vydává Katalog odpadů a stanoví další seznamy odpadů\)](#)

SDĚLENÍ

[6. Sdělení sekretariátu rozkladové komise o některých správních rozhodnutích ministra životního prostředí](#)

[7. Sdělení odboru legislativního MŽP ve věci výkonu vrchního státního dozoru na úseku ochrany ovzduší podle § 2 písm. a\) zákona ČNR č. 389/1991 Sb., v platném znění](#)

[8. Sdělení odboru odpadů Ministerstva životního prostředí a odboru hygieny a epidemiologie Ministerstva zdravotnictví o pož. na odbornou způsobilost osob pověř. nebezpečných vlastností odpadů podle § 4, odst. 5 zákona č. 125/1997 Sb., o odpadech](#)

2.

SMĚRNICE

Ministerstva životního prostředí Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva financí, na poskytování finančních prostředků v rámci Programu drobné vodohospodářské akce v roce 1998

V souladu se schváleným státním rozpočtem vydává Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo financí (dále jen "MŽP", "MMR", "MF") tuto směrnici k zajištění úkolů vyplývajících z programu ve vztahu k poskytování finančních prostředků pro jeho plnění.

Čl. 1

Všeobecná ustanovení

- 1) Tato směrnice upravuje postup při uplatňování žádostí o zařazení navrhovaných akcí do "Programu drobných vodohospodářských akcí" (*), způsob projednávání žádostí, přidělování finančních prostředků a jejich čerpání.
- 2) Směrnice vymezuje subjekty, které mohou být žadatelem o poskytnutí finančních prostředků z Programu.
- 3) Směrnice vymezuje činnosti, na které mohou být finanční prostředky v rámci Programu poskytovány.

Čl. 2

Žadatel

- 1) Žadatelem jsou :
  - a) obce, s méně než 3 000 obyvateli nebo i větší, pokud se akce týká její místní části (sídla) s méně než 3 000 obyvateli a celkový počet obyvatel obce je menší než 5000,
  - b) svazky obcí a měst
  - c) vodohospodářské akciové společnosti s majoritní účastí obcí
  - d) nepodnikatelské subjekty

Čl. 3

Předmět poskytování prostředků

- 1) Předmětem dotace jsou :
výstavby, případně rekonstrukce čistíren odpadních vod a kanalizací.
Cílem navrhovaných opatření musí být zlepšení životního prostředí.
- 2) Při realizaci jednotlivých opatření nesmí dojít k zásadnímu narušení stávající struktury prvků systému ochrany a tvorby krajiny.
- 3) Navrhovaná opatření musí být v souladu s Programem rozvoje vodovodů a kanalizací, zpracovaným OkÚ.

Čl. 4

Základní omezující podmínky pro poskytnutí finančních prostředků

Z prostředků na zabezpečení Programu *nelze* poskytnout finanční prostředky na opatření, která jsou běžnou údržbou či péčí, tedy zákonnou povinností vlastníka vodohospodářského díla.

Čl. 5

Poskytování finančních prostředků

- 1) Postup při poskytování státních účelových dotací obcím a okresním úřadům je stanoven usnesením vlády č. 707 ze 12. 11. 1997. Při poskytování státních účelových dotací obcím a OÚ se přihlíží k tomu, zda žadatel dosáhl minimálně vyrovnaného rozpočtového hospodaření v roce 1997. Ve smyslu "Zásad" (příloha č. 3), jsou jednotliví žadatelé diferencováni nejen v závislosti na tom, zda jejich hospodaření v roce 1997 skončilo minimálně vyrovnaným výsledkem či nikoliv, ale také podle charakteru případného schodku. Jako podklad pro hodnocení předloží obec nebo OÚ spolu se žádostí vyplněný dotazník "Vybrané ukazatele plnění rozpočtu a obcí a OÚ". Z předložených údajů RPS AOPK vypočte hodnotící ukazatele.
- 2) Finanční prostředky jsou poskytovány po projednání finančního projektu ve smyslu přílohy k usnesení vlády č. 571/1994.
- 3) Finanční prostředky se poskytují na základě žádosti projednané komisí, složené ze zástupců MŽP, MMR a MF.
- 4) Pravidla poskytování prostředků jsou stanovena přílohou č. 1 usnesení vlády č. 571/1994.

5) Pokud jsou žadatelé poskytovány finanční prostředky ze SFŽP k předmětu žádosti, nemohou být poskytnuty prostředky z tohoto programu.

6) Na poskytnutí finančních prostředků z Programu není právní nárok.

Čl. 6 Žádost

1) Pro poskytnutí finančních prostředků na realizaci prací předkládá žadatel žádost včetně uvedených příloh (příloha č. 1, č. 2, č. 3 a č. 7 - Registr investic MF), regionálnímu poradnímu sboru při AOPK ČR **do 30. 4. 1998** ve dvou vyhotoveních.

Přehled RPS při střediscích AOPK je uveden v příloze č. 4.

2) Ministerstvu životního prostředí je žádost podávána prostřednictvím regionálních poradních sborů. Žádost bude doplněna vyjádřením regionálního poradního sboru a současně bude stanoveno pořadí důležitosti akcí. Pořadí důležitosti akcí projedná RPS s OkÚ. Protokol o posouzení žádosti v rámci Programu drobné vodohospodářské akce je uveden v příloze č. 5.

Čl. 7

Organizační struktura zabezpečování Programu drobné vodohospodářské akce.

1) Program je zabezpečován a řízen Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s MMR a MF.

2) Na regionální úrovni jsou akce posuzovány ve spolupráci s regionálním poradním sborem a OkÚ.

3) Regionální poradní sbor předkládá žádosti se svým stanoviskem a stanoveným pořadím naléhavosti k posouzení **komisi nejpozději do 30. června** běžného roku, ve kterém je požadována spoluúčast státního rozpočtu.

4) Komise posoudí žádost na nejbližším jednání. O výsledku posouzení sepíše protokol. Protokol je uveden v příloze č. 6. Na podávání a vyřizování žádosti se nevztahují lhůty podle zákona č. 71/1967 Sb. (správní řád). Rozhodujícími kritérii při projednávání předložených žádostí v komisi jsou zejména:

- **příloha č. 1 usnesení vlády č. 571/1994 a u obcí a okresních úřadů propočtové ukazatele hospodaření žadatele** (příloha č. 3), dále :
- pokračování již započatých opatření,
- naléhavost opatření z hlediska zájmů ekologie krajiny

V případě kladného posouzení žádosti stanoví komise vyšší systémové dotace (nenávratné) a návratné finanční výpomoci.

Čl. 8

Finanční prostředky

1) Program drobné vodohospodářské akce je v běžném roce zabezpečován finančními prostředky ze státního rozpočtu České republiky, které příslušnými způsoby uvolňuje MF na základě podaných žádostí, projednaných komisí (zástupce MŽP, MMR a MF).

2) V rámci Programu jsou uvolňovány finanční prostředky jen na ty investiční akce, které budou zahájeny v příslušném rozpočtovém roce (popř. na akce pokračující).

3) Finanční prostředky na investiční akce z Programu drobné vodohospodářské akce jsou účelově vázané systémové dotace a návratné finanční výpomoci.

Čl. 9

Povinnosti žadatele - investora

1) Žadatel je povinen:

- řádně vyplnit formulář “Žádost” včetně příloh (stavební povolení, zkrácený finanční projekt, vybrané ukazatele plnění rozpočtu obcí a okresních úřadů, výsledek výběrového řízení (viz. bod 2).
- řádně vyplnit tabulku MF - “Registr investic MF” jako povinnou součást formuláře “Žádost”, plátcí DPH uvádějí finanční údaje bez DPH;
- v případě změn finančních nároků při realizaci akce předložit komisi aktualizovanou tabulku “Registr investic MF” s odůvodněním změny;
- použít poskytnuté finanční prostředky jen k účelu, na který byly přiděleny;
- nepřipustit nevhodné vynakládání poskytnutých finančních prostředků, tzn. čerpat finanční prostředky jen na nezbytně nutné náklady pro pořízení hmotného investičního majetku;
- k žádosti o poskytnutí finančních prostředků na investiční akci doložit přílohy uvedené ve formuláři “Žádost”;
- v případě, kdy by mělo dojít ke zvýšení požadavku na finanční prostředky ze státního rozpočtu oproti návrhu, ve smyslu podmínek MF, vydaných dle postupu a Zásad dotační politiky č.j. 113/1679/94 (Finanční zpravodaj 4/1994), předložit k projednání v komisi aktualizovaný “Registr investic MF”.

2) Žadatel je povinen doložit komisi výsledky veřejné soutěže (zák. č. 199/1994 Sb., včetně změn a doplňků provedených zákonem č. 148/1996 Sb.), včetně aktualizovaného “Registru investic MF ČR” **ihned po jejím ukončení;**

3) Žádosti o změny v objemu poskytovaných finančních prostředků se předkládají nejpozději **do 30. 10. běžného roku**. Pozdější změny nebudou akceptovány.

4) Před definitivním přiznáním systémové dotace ze strany MF žadatel požádá územně příslušný finanční orgán o kontrolu fakturace akce;

Čl. 10

Způsoby uvolňování finančních prostředků

1) V návaznosti na schválený státní rozpočet pro příslušný rok se při poskytování finančních prostředků v rámci Programu drobné vodohospodářské akce prostředky uvolňují těmito způsoby :

a) oznámením limitu čerpání investičních výdajů ze státního rozpočtu ČR pro finanční prostředky poskytované obcím, svazku obcí nebo akciovým společnostem prostřednictvím MF včetně stanovení podmínek čerpání finančního příspěvku.

b) smlouvami s ostatními subjekty.

2) Vrácení neoprávněně čerpaných či zadržovaných finančních prostředků v rozporu se stanoveným účelem a podmínkami pro čerpání dotace ze státního rozpočtu navrhují a podnět dávají orgány zúčastněné v procesu návrhu finančních příspěvků (výdajů). Kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu poskytnutých k akcím v rámci Programu provádí, dle § 20, zákona č. 576/1990 Sb. odst. 2 územní finanční orgány, v případě potřeby i MF. Odvody neoprávněně použitých nebo zadržovaných částek, jakož i penále, uloží územní finanční orgány postupem dle § 30, odst. 6, zák. č. 576/1990 Sb.

Za Ministerstvo životního prostředí :	Za ministerstvo pro místní vývoj :	Za ministerstvo financí :
RNDr. Radim Špaček v.r. náměstek ministra ředitel sekce ochrany přírody	Ing. Ivo Kaderka v.r. náměstek ministra	Ing. Miroslav Havel v.r. náměstek ministra

Seznam příloh:

Příloha č. 1 k usnesení vlády č. 571/1994

Příloha č. 2 - Žádost

Příloha č. 3 - Zásady pro poskytování státních účelových dotací

Příloha č. 4 - Přehled RPS při střediscích AOPK

Příloha č. 5 - Protokol o posouzení žádosti RPS v rámci programu drobné vodohospodářské akce

Příloha č. 6 - Protokol z projednání akce meziresortní komisí

Příloha č. 7 - Registr investic Ministerstva financí

Pravidla pro poskytování finanční podpory ze státního rozpočtu České republiky na vodohospodářskou investiční výstavbu

Podpora financování vodohospodářských staveb ze státního rozpočtu se poskytuje formou:

- přímé dotace v maximální výši 80 % investičních nákladů stavby,
- návratné finanční výpomoci.

Podpora a pravidla pro její poskytování se týkají jak rozestavěných státních vodohospodářských investic transformovaných ve II. vlně privatizace, tak i nových investic zahajovaných v roce 1994 a dále.

Investičními náklady výstavby se rozumí výdaje spojené s pořízením HIM, definované v "Postupech účtování pro podnikatele a pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce", obsažených v opatřeních MF pro rok 1993 a dále.

Výši, formu a kombinaci uvedených forem finanční podpory stanoví ministerstvo financí na základě odborného stanoviska ministerstva zemědělství.

Jako podklad pro toto rozhodnutí se budou od investorů vyžadovat finanční projekty k zamýšlené výstavbě zpracované podle těchto pravidel:

Finanční projekt je souhrnný doklad obsahující informace o důvodech a potřebě vodohospodářské výstavby, o jejím technickém a vodohospodářském řešení, o výši nákladů výstavby a možných zdrojích jejich krytí a o ekonomice provozu, t.j. o předpokládané ceně vodohospodářské služby. Předkládá jej investor ve variantním zpracování s ohledem na vlastní finanční zdroje a únosnou cenu vodohospodářské služby.

Náležitosti projektu jsou pro žadatele závazné a patří k nim:

- základní údaje o stavbě,
- technické údaje, popis stavby, její přínosy, náklady výstavby
- ekonomická rozvaha, která je dominantní částí projektu.

Ekonomická rozvaha má dokumentovat, zda a za jakých podmínek lze investiční záměr realizovat při únosné ceně vodohospodářské služby. Zkoumanou podmínkou je přitom podpora předmětné výstavby ze státního rozpočtu, jejíž nezbytnost a potřebnou výši má tato rozvaha prokázat. Tento průkaz musí vyplývat z předložených variantních propočtů.

Ke splnění požadovaného účelu musí ekonomická rozvaha obsahovat:

A) **Přehled vstupních údajů a předpokladů výstavby a provozu**, t.j. náklady výstavby, zdroje financování, průběh výstavby, náběh kapacit a jejich využití, podmínky vzniku a odpisování HIM, cenové podmínky, náklady provozu a další relevantní údaje a variantní předpoklady, použité v předložených propočtech.

B) **Finanční rozvaha**, ve které žadatel zdokumentuje

- postup výstavby a čerpání zdrojů financování (vlastní, cizí) vč. výše a průběhu úvěrového a úrokového zatížení,
- postup vzniku hmotného investičního majetku a odpisové základny a výši a průběh tvorby vlastních finančních zdrojů z odpisů,
- výši vlastních pohotových finančních zdrojů v období výstavby,
- schopnost plnit za podmínek obvyklého hospodaření, t.j. při obvyklé ziskové příirážce závazky vyplývající z dluhové služby.

Mezním případem je platební neschopnost investora.

C) **Provozní náklady a jejich vliv na cenu vodohospodářské služby**. Variantní členění propočtu provozních nákladů je shodné s propočty finanční rozvahy. Účelem těchto propočtů je

- kvalifikovat cenu vodohospodářských služeb v závislosti na způsobech a podmínkách financování výstavby a na režimu provozu příslušné stavby,
- doložit korelace mezi růstem nákladů a cen a způsobem financování výstavby.

D) **Vyhodnocení uvažovaných variant a závěry k nim** v této části vyhodnotí investor předchozí postupy s cílem zjistit, zda a které varianty financování předmětné stavby umožňují její výstavbu a její provozování při únosných cenách.

Za reálné z hlediska financování výstavby lze pokládat varianty, ve kterých se investor nedostává do platební neschopnosti. Za únosné ceny vodohospodářských služeb se považují takové ceny, které jsou v přiměřené relaci k cenám stejných služeb v okolním prostředí. Tuto přiměřenost posuzuje MZe a MF.

Pro srovnání mezní úrovně cen příslušných služeb uvede investor v prospěch vždy

- variantu financování výstavby bez použití úvěru, t.j. z vlastních zdrojů, přímé dotace ve výši max. do 80 % a event. z doplňující finanční výpomoci a
- variantu s financováním výstavby úvěrem bez státní podpory.

Konečným výstupem části D ekonomické rozvahy bude připojený přehled výsledků variantních propočtů z projektu, který bude vedle uvedených mezních variant obsahovat **cenu služby pro optimální variantu financování**. Za optimální se pokládá varianta, která při nejnižších požadavcích na pomoc ze SR vykazuje nejmenší rozdíly oproti porovnatelným cenám. Pokud MZe a MF dojdou při hodnocení projektu k jinému názoru než investor, doplní v závěrečném přehledu jimi vybranou a uplatňovanou variantu financování předmětné výstavby vzhledem k tomu, že při úvěrovém financování dochází k nejvyššímu finančnímu zatížení investora v prvním roce splácení,

kdy naopak je využití vodohospodářské kapacity zpravidla nejnižší, uvádějí se v úvěrových variantách údaje o ceně služeb v prvním, prostředním a posledním roce splácení úvěru a v prvním roce po jeho splacení. U neúvěrových variant se uvádějí tytéž údaje pro první, pátý a desátý rok po uvedení kapacity do provozu. U variant s návratnou finanční výpomocí státního rozpočtu se hodnotí časová schopnost investora tuto výpomoc vrátit. Všechny údaje obsažené v závěrečném přehledu musí být doloženy údaji obsaženými v propočtech části B a C ekonomické rozvahy. Uvedené postupy se aplikují přiměřeně podle rozsahu a významu každé vodohospodářské stavby.

Pravidla pro hodnocení a výběr variant pro MZe a MF

Při hodnocení údajů obsažených v závěrečném přehledu variantních výsledných údajů postupují oba výše uvedené orgány státní správy takto:

- 1) ze státního rozpočtu lze krýt pouze prokázaný nedostatek vlastních zdrojů investora na výstavbu, a to za předpokladu, že použití úvěru je nákladově a cenově neúnosné,
- 2) přímá dotace nemůže překročit 80 % nákladů na výstavbu,
- 3) v případech, kdy na zbývajících 20 % nelze použít úvěr pro neschopnost investora jej splatit, může být vedle přímé dotace poskytnuta výjimečně v uvedeném rozsahu návratná výpomoc,
- 4) při prokázané schopnosti investora vrátit z odpisů část poskytnutých finančních prostředků do státního rozpočtu, může být použito místo přímé dotace návratné výpomoci v rozsahu, o němž rozhodne na základě údajů ekonomické rozvahy MF po posouzení MZe,
- 5) na dotaci ani na finanční výpomoc není právní nárok,
- 6) bez předložení finančního projektu odpovídajícího požadavkům obsaženým v těchto pravidlech nemůže být žádost o dotaci nebo návratnou finanční výpomoc na vodohospodářskou investiční výstavbu projednána.

Příloha: Vzor přehledu výsledků propočtů Finančního projektu o ceně vodohospodářské služby v uvažovaných variantách financování výstavby

Příloha k žádosti o dotaci - výpomoc ze SR

Přehled výsledků propočtů FP o ceně vodohospodářské služby při variantním způsobu financování výstavby

Žadatel - investor:	Název stavby:
Náklady výstavby:	Jednotka vodohosp. služby:
Způsob stanovení ceny:	

Poř. č.	Varianty financování					mil. Kč		cena služby v období splácení úvěru a náběhu užívání kapacity			přebytek + nedosatek - vl. zdrojů nadlouhov. službu	poznámka
	dotace %	návratné výpomoc %	SR cel. k. %	vl. zdroj. %	úvěr %	dotace	návratná výpomoc	1. rok	střední rok (5.rok)	poslední rok (10.rok)		
1	80											varianta bez použití úvěru 1)
2	-	-	-		10							úvěrová varianta bez státní podpory 1)
3												optimální varianta dle investora 1)
4												výsledná varianta dle MŽP a MF
5												

1) vyplňuje žadatel - investor na základě PP

Datum a místo:	Zpracoval:	Schválil:
----------------	------------	-----------

příloha č. 2

--

			číslo akce:
ŽÁDOST			
o poskytnutí finančního příspěvku v rámci Programu drobné vodohospodářské akce pro rok 1998			
A. Žadatel:			
Úplný název právnické osoby (Jméno a příjmení žadatele, je -li žadatelem fyzická osoba):			
Adresa:		PSČ:	
Bankovní ústav:		Číslo účtu :	
IČO:		Rodné číslo:	
DIČ:			
Typ subjektu: *) obec	město	svazek	ostatní
Statutární zástupce práv. osoby (jméno, příjmení, funkce)			
		Telefon:	Fax:
Pracovník pověřený jednáním o finančním příspěvku (jméno, příjmení, funkce):			

		Telefon:	Fax:
Žadatel je/není plátcem DPH **)			
Předmět činnosti žadatelského subjektu (dle obch. rejstříku nebo živn. listu atp.)			

*) křížkem označte typ subjektu

***) *nevyhovující škrtněte*

B. Předmět žádosti:

--

I. Titul (Směrnice MŽP, MMR a MF o poskytování finančních prostředků v rámci Programu drobné vodohospodářské akce, čl. 3)

Okres:	Kat. území:
Obec:	Pozemek (p.p.č.)

C. Přílohy k žádosti :

(Povinné, předkládat na samostatných listech)

1. Stavební povolení
2. Finanční projekt
3. Vybrané ukazatele plnění rozpočtu obcí a okresních úřadů
4. U obcí je dále nutné doložit: zprávu o přezkoumání hospodaření za předešlý rok
5. Výběrové řízení (bude dodáno po provedeném řízení)
6. Registr investic MF (RI 80/95)
7. Prohlášení o tom, že na akci nejsou čerpány prostředky ze SFŽP

V _____ dne _____

Žadatel, jméno:

str. 11-16 nejsou dostupné

Příloha č. 5

Regionální poradní sbor k Programu RŘS při
středisku AOPK ČR .....

PROTOKOL č. ....
o posouzení žádosti v rámci
Programu drobné vodohospodářské akce

A. Žadatel (adresa)

B. Předmět žádosti o příspěvek (podle čl. 3 Směrnice)

C. Identifikační údaje opatření

- a) název
- b) místo, obec
- c) katastrální území
- d) okres

D. Plánovací údaje   Termíny   Náklady (tis. Kč)

projektové .....Kč

realizace .....Kč

Náklady celkem .....Kč

pro rok.....Kč

.....Kč

.....Kč

E. Účel

F. Stručná

G. Výsledky propočtu zkráceného finančního projektu o ceně vodohospodářské služby :

H. Hodnocení hospodaření obcí (OÚ) :

- a) souhrnný korekční koeficient
- b) ukazatel upravená míra schodku hospodaření (UMSH)
ukazatel **odpovídá - neodpovídá podmínkám “Zásad”**
- c) meziroční (1997/1996) nárůst výdajů na platy a ostatní platby (rozhodná míra rů v výdajů na platy a ostatní platby za vykonanou práci činí 6 %)
- d) způsob krytí případného deficitu hospodaření
- e) podíl dluhové služby pro rok 1997 k běžným příjmům ž míra podílu dluhové služby pro rok 1997 činí 15 % v poměru k běžným příjmům žadatele o dotaci)
- f) vztah meziročního (1997/1996) přírůstku (poklesu) deficitu a meziročního přírů (poklesu) investičních výdajů a výdajů na opravy hmotného investičního majetku.

I. Výsledky veřejné soutěže

a) proběhla.....(protokol o výsledku je součástí žádosti)

b) veřejná soutěž se neuskutečnila (důvod).....

.....

.....

výsledky veřejné soutěže budou dodány do :.....

J. Hodnocení navrhovaného opatření - stanovení podmínek pro realizaci akce

1. **Žádost je v souladu** se Směrnicí MŽP, MMR, MF

ano - ne

2. **Vlastní hodnocení + stanovení podmínek**

K. Závěr

Na základě předložených podkladů a hodnocení Regionální poradní sbor

doporučuje - nedoporučuje

poskytnutí finančního příspěvku z prostředků Programu drobné vodohospodářské akce.

Výše příspěvku: +)

a) požadovaná (pouze na realizaci investice):

celkem: .....tis.Kč

b) doporučená (pouze na realizaci investice):

celkem ..... % z celk. výše

z toho v daném roce ..... Kč

v roce ..... : ..... Kč

v roce ..... : ..... Kč

vlastní příspěvek žadatele ..... Kč

z toho PD ..... Kč

Projednáno v Regionálním poradním sboru dne.....

.....
předsedaRPS   člen RPS
(podpis, raz.)   (podpis)

+) v návaznosti na výsledky veřejné soutěže

str. 19-21 nejsou dostupné

METODICKÉ POKYNY A NÁVODY

4.

METODICKÝ POKYN ODBORU OCHRANY OVZDUŠÍ MŽP VÝPOČTU ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ Z BODOVÝCH A MOBILNÍCH ZDROJŮ "SYMOS 97"

Hodnocení vlivů zdrojů plyných nebo prašných exhalací na znečištění ovzduší na území České republiky se provádělo podle doporučené metodiky "Výpočet znečištění ovzduší pro stanovení a kontrolu parametrů zdrojů", kterou v roce 1979 vydalo bývalé Ministerstvo lesního a vodního hospodářství ČSR. Metodika, která vyšla před 19 lety, neodpovídá současné úrovni znalostí v tomto oboru v ČR ani v ostatních státech Evropy.

Nová metodika odstraňuje hlavní nedostatky předchozí metodiky a zároveň zachovává co největší návaznost na předchozí platnou metodiku, která se v praxi celkově osvědčila. Jsou zavedeny nové parametrizace již dříve použitých postupů, zahrnuty zpřesněné korekce a v některých případech (např. výpočty za inverzí a bezvětří) jsou uplatněny zcela nové přístupy k řešení.

Stejně jako v původní metodice se používá gaussovský model rozptylu kouřové vlečky a stabitní klasifikace podle Bubníka a Koldovského. Podstatným zlepšením je nové pojetí vlivu zvlněného terénu. V původní metodice jsou vlivy zvlněného terénu zahrnuty pomocí horního a dolního odhadu koncentrací. Volba, ke kterému z odhadů se přiklonit, závisí na subjektivním posouzení charakteristik terénu mezi zdrojem a referenčním bodem. S cílem objektivizovat tento výběr byl zaveden koeficient J , jehož hodnota se pohybuje od 0 do 1. Koeficient se stanoví jako poměr plochy, kterou vytváří terén na vertikálním řezu mezi zdrojem a referenčním bodem, k ploše obdélníku, jehož jednu stranu tvoří vzdálenost mezi zdrojem a referenčním bodem a druhou stranu rozdíl jejich nadmořských výšek. Pomocí tohoto koeficientu lze oba odhady vhodně kombinovat.

Další důležitou úpravou je snížení příspěvku zdrojů k přízemním koncentracím v případě, že referenční bod leží hluboko pod úrovní paty komína, ve větších nadmořských výškách nad úrovní nízkých zdrojů nebo v závětrí kopců.

Je zpřesněno zahrnutí změn rychlosti větru s výškou. Pro výpočet efektivní výšky zdroje se používá rychlost větru ve výšce koruny komína a pro výpočet koncentrací pak rychlost větru v efektivní výšce zdroje. Rychlost větru ve výšce se stanoví podle mocninného profilu.

Nový postup výpočtu efektivní výšky zdrojů dovoluje počítat koncentrace od zdrojů v celém rozsahu teplot exhalací, v malých vzdálenostech od zdrojů a rovněž v případě, že jednotlivé komíny jsou tak blízko sebe, že se vlečky vzájemně ovlivňují. Na rozdíl od původní metodiky je efektivní výška korigována na stabilitu ovzduší, na postupný vznos vlečky v blízkosti zdroje, na teplotu exhalací a na vliv terénu. Do výpočtu je též zahrnuta depozice (suchá i mokrá) a transformace znečišťujících látek pomocí jednoho koeficientu zeslabování.

Metodika je doplněna dvěma speciálními postupy výpočtu znečištění ovzduší: výpočtem extrémního znečištění ovzduší při inverzích a bezvětří a stanovením rozptylu exhalací vypouštěných z chladících věží tepelných elektráren.

Nová metodika výpočtu znečištění ovzduší umožňuje

- výpočet znečištění ovzduší plynnými látkami a prachem z bodových, liniových a plošných zdrojů
- výpočet znečištění od většího počtu zdrojů
- stanovit charakteristiky znečištění v husté geometrické síti referenčních bodů a připravit tímto způsobem podklady pro názorné kartografické zpracování výsledků výpočtů
- brát v úvahu statistické rozložení směru a rychlosti větru vztažené ke třídám stability mezní vrstvy ovzduší podle klasifikace Bubníka a Koldovského
- odhad koncentrace znečišťujících látek při bezvětří a pod inverzní vrstvou ve složitém terénu

Pro každý referenční bod umožňuje metodika výpočet těchto základních charakteristik znečištění ovzduší:

- maximální možné krátkodobé (půlhodinové) hodnoty koncentrací znečišťujících látek, které se mohou vyskytnout ve všech třídách rychlosti větru a stability ovzduší
- maximální možné krátkodobé (půlhodinové) hodnoty koncentrací znečišťujících látek bez ohledu na třídu stability a rychlost větru
- roční průměrné koncentrace
- doba trvání koncentrací převyšujících určité předem zadané hodnoty (např. imisní limity)

Jako doplňkové charakteristiky je podle metodiky možno

- stanovit výšku komína s ohledem na splnění předem stanovených kritérií
- stanovit podíl zdrojů znečištění ovzduší na celkovém znečištění do **vzdálenosti 100 km** od zdrojů
- stanovit doby překročení zvolených koncentrací pro zdroj se sezónně proměnnou emisí
- vypočítat spad prachu
- vyhodnotit rozptyl exhalací vypouštěných chladícími věžemi.

Metodika je určena především pro vypracování rozptylových studií jakožto podkladů pro hodnocení kvality ovzduší. Metodika není použitelná pro výpočet znečištění ovzduší ve vzdálenosti **nad 100 km od zdrojů a uvnitř městské zástavby pod úrovní střech budov** (např. na křižovatkách nebo v kaňonech ulic).

Základních rovnic modelu rovněž **nelze** použít pro výpočet znečištění **pod inverzní vrstvou ve složitém terénu a při bezvětří**. Pro tento účel je nutno použít postupů uvedených v doplňku.

Podrobný popis výpočetních postupů, příslušné rovnice, hodnoty použitých parametrů a požadavky na vstupní data o zdrojích a meteorologická data jsou shrnuty v metodické příručce

SYMOS' 97

Systém modelování stacionárních zdrojů

která je přílohou tohoto metodického pokynu.

Pro realizaci modelových výpočtů bylo vyvinuto programové vybavení. Popis programu a návod k jeho ovládnutí jsou uvedeny v uživatelské příručce, dodávané s programem.

Informace o možnostech dodávky programu SYMOS' 97 poskytne z pověření MŽP Český hydrometeorologický ústav.

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV

SYMOS '97

System modelování stacionárních zdrojů (System for Modelling of Stationary Sources)

Metodická příručka pro výpočet znečištění ovzduší
z bodových, plošných a liniových zdrojů

Praha 1998

Autoři:

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV PRAHA

RNDr. Jiří Bubník

RNDr. Josef Keder, CSc.

Jan Macoun

EKOAIR PRAHA

RNDr. Jan Maňák

OBSAH přílohy metodického pokynu

1. ÚVOD

2. VSTUPNÍ ÚDAJE

2.1 Vstupní údaje o zdrojích

2.1.1 Bodové zdroje

2.1.2 Plošné zdroje

2.1.3 Liniové zdroje

2.1.4 Výpočet znečištění ovzduší při klidu a inverzích

2.1.5 Chladicí věže tepelných elektráren

2.1.6 Podrobný výpočet doby trvání znečištění pro jeden zdroj

- 2.2 [Meteorologické a klimatické vstupní údaje](#)
  - 2.2.1 [Klimatické údaje pro běžné výpočty znečištění ovzduší](#)
  - 2.2.2 [Údaje pro výpočet koncentrací za inverzí a bezvětrí](#)
  - 2.2.3 [Klimatické údaje pro výpočet znečištění ovzduší od chladících věží](#)
- 2.3 [Údaje o referenčních bodech, terénu a budovách](#)
  - 2.3.1 [Údaje o referenčních bodech](#)
  - 2.3.2 [Údaje o topografii terénu](#)
  - 2.3.3 [Údaje pro výpočet znečištění v zástavbě](#)
  - 2.3.4 [Údaje pro výpočet znečištění při bezvětrí a inverzích](#)
- 2.4 [Údaje o imisních limitech a přípustných koncentracích znečišťujících látek](#)

3. METODIKA VÝPOČTU ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ

- 3.1 [Základní rovnice pro výpočet znečištění ovzduší pro zvlněný terén](#)
  - 3.1.1 [Plynné znečišťující látky](#)
    - 3.1.1.1 [Výpočet přízemní koncentrace plynné znečišťující látky z bodového zdroje](#)
    - 3.1.1.2 [Výpočet přízemní koncentrace plynné znečišťující látky z plošného zdroje](#)
    - 3.1.1.3 [Výpočet přízemní koncentrace plynné znečišťující látky z liniového zdroje](#)
  - 3.1.2 [Pevné znečišťující látky](#)
    - 3.1.2.1 [Výpočet přízemní koncentrace pevné znečišťující látky z bodového zdroje](#)
    - 3.1.2.2 [Výpočet přízemní koncentrace pevné znečišťující látky z plošného zdroje](#)
    - 3.1.2.3 [Výpočet přízemní koncentrace pevné znečišťující látky z liniového zdroje](#)
- 3.2 [Definice jednotlivých proměnných a parametrů](#)
  - 3.2.1 [Souřadná soustava souřadnic](#)
    - 3.2.1.1 [Horizontální souřadnice](#)
    - 3.2.1.2 [Vertikální souřadnice](#)
  - 3.2.2 [Koefficient vlivu terénu](#)
  - 3.2.3 [Efektivní výška zdroje](#)
    - 3.2.3.1 [Základní výpočet pro jednotlivý zdroj](#)
    - 3.2.3.2 [Převýšení vlečky v případě více blízkých zdrojů](#)
  - 3.2.4 [Rychlost a směr větru](#)
    - 3.2.4.1 [Vertikální profil větru](#)
    - 3.2.4.2 [Změna směru větru s výškou](#)
  - 3.2.5 [Rozptylové parametry pro bodové zdroje](#)
    - 3.2.5.1 [Rozptylové parametry pro plošné zdroje](#)
    - 3.2.5.2 [Rozptylové parametry pro liniové zdroje](#)
    - 3.2.5.3 [Zahrnutí depozice a transformace znečišťujících látek](#)
  - 3.2.6 [Zeslabení vlivu nízkých zdrojů na znečištění ovzduší na horách](#)
  - 3.2.7 [Pádová rychlost prašných částic](#)
- 3.3 [Výpočet hlavních charakteristik znečištění ovzduší](#)
  - 3.3.1 [Výpočet maximálních krátkodobých koncentrací](#)
  - 3.3.2 [Výpočet průměrných ročních koncentrací](#)
  - 3.3.3 [Výpočet doby překročení zvolených koncentrací](#)

4. DALŠÍ APLIKACE VÝPOČTU ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ

4.1 Stanovení výšky komína

4.1.1 Stanovení výšky komína v terénu

4.1.2 Korekce vypočtené výšky komína na okolní zástavbu

4.1.3 Obecná pravidla

4.2 Výpočet spadu prachu

4.2.1 Spad prachu pro bodový zdroj

4.2.2 Spad prachu pro plošný zdroj

4.2.3 Spad prachu pro liniový zdroj

4.2.4 Roční spad znečišťující látky

4.3 Výpočet podílů jednotlivých zdrojů na znečištění ovzduší

4.4 Výpočet doby překročení zvolených koncentrací pro zdroj se sezónně proměnnou emisí

5. PEČIÁLNÍ POSTUPY VÝPOČTU ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ

5.1 Výpočet extrémního znečištění ovzduší při inverzích a bezvětří

5.2 Rozptyl exhalací z chladících věží tepelných elektráren

6. INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝPOČTU HLAVNÍCH CHARAKTERISTIK ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ

7. LITERATURA

PŘÍLOHY:

A. Rozptylové podmínky podle stabilitní klasifikace Bubníka a Koldovského

B. Seznam symbolů

C. Seznam tabulek

Tato příručka uživatele metodiky výpočtu znečištění ovzduší obsahuje návody pro praktický postup při modelových výpočtech koncentrací znečišťujících látek, šířících se z bodových, liniových nebo plošných zdrojů. Obsahuje stručný popis potřebných vstupních údajů, základní rovnice výpočtu, přehled vztahů použitých pro stanovení potřebných parametrů, postup výpočtu hlavních charakteristik znečištění ovzduší a některé další speciální aplikace.

Metodika výpočtu znečištění ovzduší vychází z nejnovějších dostupných poznatků získaných domácím i zahraničním výzkumem, navazuje na dříve vydanou publikaci "Metodika výpočtu znečištění ovzduší pro stanovení a kontrolu technických parametrů zdrojů", kterou v roce 1979 vydalo tehdejší Ministerstvo lesního a vodního hospodářství ČSR [1], a podstatným způsobem ji rozšiřuje.

Metodika výpočtu znečištění ovzduší umožňuje

- výpočet znečištění ovzduší plynnými látkami a prachem z bodových, liniových a plošných zdrojů
- výpočet znečištění od většího počtu zdrojů
- stanovit charakteristiky znečištění v husté geometrické síti referenčních bodů a připravit tímto způsobem podklady pro názorné kartografické zpracování výsledků výpočtů
- brát v úvahu statistické rozložení směru a rychlosti větru vztažené ke třídám stability mezní vrstvy ovzduší podle klasifikace Bubníka a Koldovského
- odhad koncentrace znečišťujících látek při bezvětří a pod inverzní vrstvou ve složitém terénu.

Pro každý referenční bod umožňuje metodika výpočet těchto základních charakteristik znečištění ovzduší:

- maximální možné krátkodobé (půlhodinové) hodnoty koncentrací znečišťujících látek, které se mohou vyskytnout ve všech třídách rychlosti větru a stability ovzduší
- maximální možné krátkodobé (půlhodinové) hodnoty koncentrací znečišťujících látek bez ohledu na třídu stability a rychlost větru
- roční průměrné koncentrace
- doba trvání koncentrací převyšujících určité předem zadané hodnoty (např. imisní limity).

Jako doplňkové charakteristiky je podle metodiky možno

- stanovit výšku komína s ohledem na splnění imisních limitů
- stanovit podíl zdrojů znečištění ovzduší na celkovém znečištění do **vzdálenosti 100 km** od zdrojů
- stanovit doby překročení zvolených koncentrací pro zdroj se sezónně proměnnou emisí
- vypočítat spad prachu
- vyhodnotit rozptyl exhalací vypouštěných chladícími věžemi.

Metodika je určena především pro vypracování rozptylových studií jakožto podkladů pro hodnocení kvality ovzduší. Metodika **není** použitelná pro výpočet znečištění ovzduší ve vzdálenosti **nad 100 km od zdrojů a uvnitř městské zástavby pod úrovní střech budov** (např. na křižovatkách nebo v kaňonech ulic).

Základních rovnic modelu rovněž nelze použít pro výpočet znečištění pod inverzní vrstvou ve složitém terénu a při bezvětří. Pro tento účel je nutno použít postupů uvedených v doplňku.

2. Vstupní údaje

Vstupní údaje potřebné k výpočtu znečištění ovzduší lze rozdělit na tyto kategorie.

A) Údaje o zdrojích.

B) Meteorologické a klimatické podklady.

C) Údaje o topografickém rozložení referenčních bodů, ve kterých se bude výpočet provádět, informace o výšce a rozmístění budov v zájmovém území.

D) Údaje o imisních limitech a přípustných koncentracích znečišťujících látek

Potřebné vstupní údaje se dále liší podle typu zdroje (bodové, plošné, chladicí věže atd.) a podmínek v atmosféře modelovaných výpočtem (výpočet za běžných podmínek nebo za bezvětří).

Nejčastěji používaným souřadným systémem, používaným při popisu umístění zdrojů a referenčních nebo uzlových bodů, je pravoúhlý systém, kdy osa X míří k východu, osa Y míří k severu a osa Z míří k zenitu a představuje nadmořské výšky nebo výšky budov.

2.1 Vstupní údaje o zdrojích

2.1.1 Bodové zdroje

Za bodové zdroje se považují zejména komíny a výduchy, jejichž rozměr je zanedbatelný oproti vzdálenostem, ve kterých se počítá znečištění ovzduší. U bodových zdrojů je nutné znát tyto údaje:

1. Poloha, tj. souřadnice xz, yz [m] ve zvolené souřadné síti
2. Nadmořská výška zz [m] terénu v místě zdroje
3. Výška H [m] koruny komína (konce výduchu) nad terénem. Tato veličina však může být teprve požadovaným výsledkem výpočtu
4. U spalovacích procesů
  - a) Množství spáleného paliva Sh [kg.h⁻¹, m³.h⁻¹] za hodinu při instalovaném tepelném výkonu spalovacího zařízení
  - b) Roční množství spáleného paliva Sr [kg.r⁻¹, m³.r⁻¹]
5. U technologií: roční provozní doba Pr [hod. r⁻¹]
6. Objem spalin (u spalovacích procesů) nebo vzdušiny (u technologií) V_s odcházející komínem nebo výduchem přepočtený na normální podmínky (teplotu 0 0C (273,15 K) a tlak 101325 Pa). Přepočet na 0 0C a normální tlak vzduchu se provádí podle vztahu

(2.1)

kde t_s je teplota odcházejících exhalací v koruně komína nebo výduchu ve stupních Celsia,

p - tlak vzduchu v Pa,

V - objem spalin nebo vzdušiny odcházející komínem nebo výduchem za skutečných podmínek (při teplotě t_s a tlaku p).

Objemový tok spalin za běžných provozních podmínek lze u spalovacích procesů vypočítat ze spotřeby paliva podle následujícího vztahu:

(2.2)

kde Sh je spotřeba paliva v kg nebo m^3 za hodinu
 K_3 - konstanta, která nabývá hodnot podle následující tabulky

Tab. Množství spalin K_3 v m^3 na jeden kg nebo jeden m^3 spáleného paliva

palivo		K_3	jednotky
zemní plyn		12,28	$m^3 \cdot m^{-3}$
hnědé uhlí	tříděné	7,55	$m^3 \cdot kg^{-1}$
	prach	5,89	$m^3 \cdot kg^{-1}$
černé uhlí	tříděné	10,77	$m^3 \cdot kg^{-1}$
	prach	8,93	$m^3 \cdot kg^{-1}$
topný olej		10,87	$m^3 \cdot kg^{-1}$

Objemový tok spalin lze ve výpočtu zanedbat, pokud se výpočty neprovádějí blízkosti komínu (výduchu).

7. Množství znečišťující látky M [$g \cdot s^{-1}$] odcházející komínem (výduchem). M se stanoví:

a) Pokud je známa koncentrace KE [$mg \cdot Nm^{-3}$] znečišťující látky ve spalinách, pak jako součin

$$M = 10^{-3} \cdot K_E \cdot V_s \quad (2.3)$$

Koncentrace znečišťujících látek ve spalinách (vzdušině) se často udává přepočtená na referenční spaliny, tj. suché a s referenčním obsahem kyslíku O_r [%]. Potom je nutné znát navíc:

W [%] - obsah vodní páry ve skutečných spalinách (vzdušině)

O_s [%] - obsah kyslíku ve skutečných spalinách

V takovém případě se za V_s do vztahu (2.3) dosazuje hodnota V_{sR} , která se vypočte

$$\boxed{?} \quad (2.4)$$

pokud je O_s udán vzhledem k vlhkým skutečným spalinám, nebo

$$\boxed{?}, \quad (2.5)$$

pokud je O_s udán vzhledem k suchým skutečným spalinám,

V_{sR} je pak objem spalin přepočtený na suchý plyn a referenční obsah kyslíku.

b) V ostatních případech z hodinového množství spáleného paliva Sh [$kg \cdot h^{-1}$, $m^3 \cdot h^{-1}$] při jmenovitém výkonu spalovacího zařízení a z emisního faktoru f_E [$g \cdot kg^{-1}$, $g \cdot m^{-3}$].

(2.6)

kde h je účinnost opatření omezujících únik znečišťující látky v %
(tj. odsiřovacího zařízení, odlučovačů popílku, filtrů aj.).

V případě emisí SO_2 a prachu ze spalovacích procesů závisí emisní faktory na jakostních znacích paliva, konkrétně na procentuelním obsahu popelovin A_p nebo síry S_p v původním vzorku pevného paliva a na obsahu síry v kapalném palivu. U pevných paliv se hodnoty A_p , S_p vypočtou z obsahu popelovin A_s a síry S_s v sušině a z obsahu vody W_p [%] podle vztahů

 (2.7)

 (2.8)

Pokud se emisní faktor vztahuje k jiným jednotkám než k množství spáleného paliva, pak

 (2.9)

kde P je počet jednotek, na které je emisní faktor vztažený

A - převodní rozměrový koeficient určený tak, aby M bylo udáno v g.s-1.

8. Teplotu t_s [oC] spalin nebo vzdušiny v koruně komína (výduchu).

9. V případě, že $t_s < 80$ oC, je navíc nutno znát vnitřní průměr komína (výduchu) D_v [m].

10. Tepelnou vydatnost, která se stanovuje

a) Na základě předchozích vstupních dat podle vzorce

• (2.10)

kde V_s je objem spalin nebo vzdušiny odcházející komínem nebo výduchem za normálních podmínek [$\text{Nm}^3 \cdot \text{s}^{-1}$],

c_s - měrné teplo exhalací o hodnotě

t_s - teplota odcházejících exhalací v koruně komína nebo výduchu ve 0C,

t_0 - teplota okolních vzduchu. Obvykle předpokládáme, že teplota okolí je 0 0C.

b) V případě, že není k dispozici údaj o $V_s N$, počítá se podle vzorce:

$$Q = K_1 \cdot S \cdot (q + K_2) \quad (2.11)$$

kde q je výhřevnost paliva; u pevného a kapalného paliva v $\text{kJ} \cdot \text{kg}^{-1}$, u plyných paliv v $\text{kJ} \cdot \text{m}^{-3}$, S - maximální průměrná hodinová spotřeba paliva v tunách za hodinu pro pevná a kapalná paliva a v $10^3 \cdot \text{m}^3$ za hodinu pro plyná paliva,

K_1, K_2 - konstanty závislé na typu a výkonu topeniště a na skupenství paliva. Číselné hodnoty jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 2.2 Konstanty pro výpočet tepelné vydatnosti podle empirického vzorce (2.11).

druh topeniště	výkon [MW]	$10^5 \cdot K_1$	K_2
roštová	≤ 3.8	3,830	3870
	> 3.8	2,940	4054
granulační	bez omezení	1,927	4305
tavící pec	bez omezení	1,740	4443
kapalná paliva	≤ 3.8	3,560	2411
	> 3.8	2,880	1830
plynná paliva	≤ 3.8	1,979	882
	> 3.8	1,456	1204

Pokud nejsou známy přesné hodnoty výhřevnosti paliv, lze s určitým přiblížením použít následující orientační hodnoty

Tab. 2.3 Průměrné výhřevnosti paliv q

palivo		q	jednotky
zemní plyn		34040	$\text{kJ} \cdot \text{m}^{-3}$
hnědé uhlí	tříděné	17040	$\text{kJ} \cdot \text{kg}^{-1}$
	prach	13150	$\text{kJ} \cdot \text{kg}^{-1}$
černé uhlí	tříděné	25280	$\text{kJ} \cdot \text{kg}^{-1}$
	prach	20820	$\text{kJ} \cdot \text{kg}^{-1}$
topný olej		41000	$\text{kJ} \cdot \text{kg}^{-1}$

Tyto empirické vzorce mohou být průběžně doplňovány o nové druhy topenišť a paliv.

11. V případě výpočtu znečištění ovzduší prachem je potřeba znát kromě celkové emise prachu (popílků) M ještě hustotu ρ_c [$\text{kg} \cdot \text{m}^{-3}$] prašných částic a procentuelní zastoupení ap jednotlivých prašných frakcí (v závislosti na průměru prašných částic d , tj. na křivce zrnitosti prachových částic odcházejících z komína (výduchu)). Pokud rozdělení velikosti prašných částic není známé, předpokládá se, že se bude řídit

Tab. 2.4 Četnosti zastoupení prašných frakcí podle průměru částic [%]

Interval velikosti prašných částic	0 - 15	15 - 30	30 - 40	nad 40
Střední velikost částic	7	22	35	50
spalování tuhých paliv bez odlučovačů	35	35	20	10
spalování kapalných paliv bez odlučovačů	65	25	8	2
mechanické odlučovače	83	15	2	0
elektrostatické odlučovače	95	5	0	0
tkaninové filtry, mokré pračky	99	1	0	0

U výdechů z odprašení technologických procesů je nutné rozdělení částic znát, pokud vypouštěný vzduch není čištěný.

Vstupní údaje 6), 7) a 8) se v případě spalovacích procesů udávají při jmenovitém výkonu spalovacího zařízení.

2.1.2 Plošné zdroje

Výpočet znečištění ovzduší z plošných zdrojů se provádí tak, že se plošný zdroj rozdělí na dostatečný počet čtvercových elementů plochy a výsledné znečištění se vypočítá jako součet příspěvků od všech elementů. Pro každý element je proto třeba znát následující údaje:

1. Poloha jeho středu, tj. souřadnice xz , yz [m] středu ve zvolené souřadné síti.
2. Nadmořská výška zz [m].
3. Rozměr elementu, tj. délka strany čtverce y_0 [m]. Pokud jsou elementy stejně veliké, znamená y_0 zároveň vzdálenost středů sousedních elementů.
4. Emise M_E [g.s-1] znečišťující látky z elementu. Pokud je zadána plošná intenzita emise M_p [g.m-2.s-1] pro dané místo, vypočítá se M_E :

$$M_E = M_p \cdot Y_0^2 \quad (2.12)$$

5. Pokud se emitující plocha nenachází na povrchu země, je nutné znát výšku h_p [m] nad zemí, ve které emitující plocha je. Pokud se

za plošný zdroj považuje část obce se zástavbou s lokálními topeništi, odpovídá h_p průměrné efektivní výšce, do které se exhalace z lokálních topenišť dostanou a stanoví se jako střední výška budov v plošném elementu zvýšená o 10 m.

2.1.3 Liniové zdroje

Za liniové zdroje se považují téměř výhradně komunikace s automobilovým provozem. Podobně jako u plošných zdrojů se rozdělí na dostatečný počet délkových elementů a výsledné znečištění se vypočítá jako součet příspěvků od všech elementů. Pro každý element je nutné znát tyto údaje:

1. Souřadnice počátku a konce elementu, tj. souřadnice $xz1, yz1$ [m] a $xz2, yz2$ [m] ve zvolené souřadné síti.
2. Nadmořská výška počátku a konce elementu $zz1$ a $zz2$ [m].
3. Šířka silnice $x0$ [m].
4. Emise M_E [g.s-1] znečišťující látky z elementu. Pokud je zadána délková intenzita emise M_L [g.m-1.s-1] pro dané místo, vypočítá se M_E :

$$M_E = M_L \cdot y_0 \quad (2.13)$$

Délka elementu y_0 se vypočte ze souřadnic $xz1, xz2, yz1, yz2$.

Délková intenzita emisí znečišťujících látek z automobilového provozu se určí na základě emisních faktorů pro různé úseky komunikace je tedy třeba znát hustotu provozu jednotlivých typů vozidel.

Intenzita provozu jednotlivých skupin motorových vozidel na daném úseku komunikace se většinou uvádí v poč (24 hodin). Pro účely výpočtu emisní intenzity provozu rozeznáváme 3 typy motorových vozidel:

1. osobní automobily,
2. dodávkové a lehké nákladní automobily
3. těžké nákladní automobily a autobusy.

Označíme-li počet projíždějících vozidel z j -té skupiny za den N_j a intenzitu emise dané znečišťující látky platí

$$\boxed{?} \quad (2.14)$$

Tato hodnota znamená průměrnou denní intenzitu emise. Pokud nejsou k dispozici podrobnější informace o denním chodu frekvence aut, použije se pro výpočet maximálního znečištění předpoklad, že v dopravní špičce jsou emise 2,4-krát vyšší než v průměru.

2.1.4 Výpočet znečištění ovzduší při klidu a inverzích

Při výpočtu znečištění ovzduší při klidu a inverzích je třeba znát standardní vstupní data o zdrojích stejné jako v částech 2.1.1, 2.1.2 a 2.1.3.

2.1.5 Chladicí věže tepelných elektráren

Pokud se používá u některé tepelné elektrárny vypouštění spalin pomocí chladících věží, pak jsou nutné následující vstupní údaje:

1. Počet chladících věží N .

2. Jejich poloha, tj. souřadnice xz, yz [m] ve zvolené souřadné síti.

3. Nadmořská výška terénu zz [m] v místě chladících věží.

4. Výška chladících věží H [m].

5. Doby v roce, po které jsou v činnosti: 1 chladící věž . . . . . Pr1 [hod za rok]

2 chladící věže . . . . Pr2 [hod za rok]

.....

N -tá chladící věž . . .PrN [hod za rok]

6. Objem spalin V_s [$m^3 \cdot s^{-1}$] vypouštěných do každé chladící věže. V_s se udává při teplotě t_s , tedy nepřepočtený na normální podmínky.

7. Teplota t_s [°C] spalin vypouštěných do chladící věže.

8. Množství znečišťující látky M [$g \cdot s^{-1}$] odcházející každou chladící věží. Pokud hodnoty M neuvede zadavatel, určí se stejným způsobem jako v případě komínů bodových zdrojů.

9. Průměr chladící věže D_v [m] v koruně.

10. Při výpočtu znečištění ovzduší prachem křivku zrnitosti prašných částic, pokud se ve spalinách vyskytují částice s velikostí nad 15 mm.

11. Závislost teploty t_{ch} [°C] vlhkého vzduchu opouštějícího chladící věž (bez zavedení spalin do věže) na vnější teplotě t_e a relativní vlhkosti r .

12. Závislost objemu V_{ch} [$m^3 \cdot s^{-1}$] vlhkého vzduchu opouštějícího chladící věž (bez zavedení spalin do věže) na vnější teplotě t_e a relativní vlhkosti r .

Pokud závislosti 11) a 12) nejsou k dispozici, pak postačí 4 hodnoty t_{ch} a V_{ch} :

pro nízkou t_e a nízkou r

pro nízkou t_e a vysokou r

pro vysokou t_e a nízkou r

pro vysokou t_e a vysokou r .

2.1.6 Podrobný výpočet doby trvání znečištění pro jeden zdroj

V případě podrobného výpočtu doby trvání znečištění ovzduší pro 1 zdroj znečištění (komín) jsou třeba stejné vstupní údaje jako pro bodový zdroj (část 2.1.1), avšak údaje v bodech 4), 6), 7) a 8) je nutné znát při všech provozních režimech zdroje. Jednotlivé provozní režimy se určí z časové křivky výkonu (vytížení) dané provozní jednotky během roku.

2.2 Meteorologické a klimatické vstupní údaje

Meteorologické a klimatické údaje potřebné pro výpočty znečištění ovzduší se obvykle týkají období 1 roku. Pouze při některých speciálních aplikacích této metodiky je možné použít údaje pro

jednotlivé sezóny nebo jiný konkrétní časový úsek. V takových případech je však nutné před vlastním výpočtem připravit i tyto klimatické údaje, protože nebývají běžně k dispozici, na rozdíl od standardních týkajících se ročního období. Pozornost je třeba věnovat rovněž tomu, zda jsou údaje z té které meteorologické nebo klimatické stanice reprezentativní pro dané místo výpočtu. Posouzení této reprezentativnosti je však záležitost značně komplikovaná, závisí nejen na topografii terénu a vzdálenosti stanice od místa výpočtu, ale i na typu klimatických údajů a spadá spíše do oboru “odborných odhadů”, takže nemůže být součástí metodiky.

2.2.1 Klimatické údaje pro běžné výpočty znečištění ovzduší

Běžnými výpočty znečištění ovzduší rozumíme výpočty od zdrojů, jejichž charakteristiky nejsou přímo ovlivňované meteorologickými podmínkami (tedy od bodových, plošných a liniových zdrojů, nikoliv však od chladících věží). Pro takové výpočty je nejdůležitějším klimatickým vstupním údajem větrná růžice rozlišená podle rychlosti větru a teplotní stability atmosféry.

Výběr větrné růžice provádíme přednostně podle umístění zdroje, v případě mnoha zdrojů a větší oblasti je třeba zvolit větrnou růžici konstruovanou speciálně pro tuto oblast.

Rychlost rozptylu znečišťujících látek v atmosféře závisí zejména na dvou veličinách: rychlosti větru a intenzitě termické turbulence. Protože intenzita termické turbulence je přímo závislá na teplotní stabilitě atmosféry, je nejdůležitějším klimatickým vstupním údajem větrná růžice rozlišená podle rychlosti větru a teplotní stability atmosféry. Rychlost větru se v metodice popisuje pomocí 3 tříd rychlosti:

Tab. 2.5 Definice tříd rychlosti větru.

----- není dostupná

Rychlostí větru se přitom rozumí rychlost zjišťovaná ve standardní meteorologické výšce 10 m nad zemí.

Intenzita termické turbulence závisí velmi silně na termické stabilitě atmosféry, tj. na jejím teplotním zvrstvení. Tato stabilita se v metodice popisuje pomocí stabilitní klasifikace Bubník-Koldovský odvozené v ČHMÚ. Stabilitní klasifikace obsahuje 5 tříd stability ovzduší.

Tab. 2.6 Stabilitní klasifikace podle Bubníka a Koldovského.

----- není dostupná

Vertikální teplotní gradient je definován:

$$(2.15)$$

kde $T(z)$ je teplota vzduchu závisící na výšce.

Ne všechny třídy stability atmosféry se vyskytují za všech rychlostí větru. Následující tabulka obsahuje rozmezí rychlostí větru a výskyt jednotlivých tříd rychlosti větru při jednotlivých třídách stability ovzduší:

Tab. 2.7 Rozmezí rychlostí větru a výskyt jednotlivých tříd rychlosti větru jednotlivé třídy stability ovzduší.
----- není dostupná

V praxi se tedy může vyskytnout 11 kombinací tříd stability a tříd rychlosti větru. Větrná růžice, která je vstupem pro výpočet znečištění ovzduší, musí tedy obsahovat relativní četnosti směru větru z 8 základních směrů pro těchto 11 různých typů rozptylových podmínek a kromě toho četnost bezvětrí pro každou třídu stability atmosféry. Četnosti se udávají v % s přesností na 2 desetinná místa.

Směry větru se v meteorologii určují podle toho, odkud vítr vane. Označování směrů větru ve stupních začíná od severu a zvětšuje se postupně ve směru hodinových ručiček. Vítr, který vane od východu, vane ze směru 90 0, od jihu z 180 0, od západu z 270 0 a ze severu z 360 0. To znamená, že větrnou růžici lze jednoduše vyjádřit v pravoúhlé souřadné soustavě, ve které osa X míří k východu a osa Y k severu. Uvádějí-li se souřadnice zdrojů a referenčních bodů, resp. uzlových bodů pravidelné sítě v jiných souřadných systémech, kdy osa Y nemíří k severu, (např. v Křovákových souřadnicích) pak je nutno sjednotit všechny používané souřadné systémy v jeden.

2.2.2 Údaje pro výpočet koncentrací za inverzí a bezvětrí

Pro výpočet extrémního znečištění za inverzí a bezvětrí je třeba znát:

- výšku L [m] horní hranice inverze nad dnem údolí, pro které se výpočet provádí
- dobu T [hod.] nepřetržitého trvání podmínek inverze a současného bezvětrí.

2.2.3 Klimatické údaje pro výpočet znečištění ovzduší od chladících věží

Pro tento výpočet je nutné mít k dispozici stejnou větrnou růžici rozdělenou podle tříd stability atmosféry a rychlosti větru jako u běžných výpočtů znečištění. Protože však charakteristiky zdroje (objem a teplota vzduchu odcházejícího z chladící věže) závisí na vnějších podmínkách (teplotě a relativní vlhkosti okolního vzduchu), je nutné znát navíc tyto údaje:

1. Matice hodnot grt pro každou třídu stability ovzduší

Hodnoty grt představují relativní četnosti výskytu situace s teplotou t v dané třídě teploty a s relativní vlhkostí r v dané třídě relativní vlhkosti a to pro danou třídu stability ovzduší. Třídy teploty a relativní vlhkosti jsou stanoveny v tabulce 2.8.

Tab. 2.8 Matice hodnot grt .
----- není dostupná

Pro hodnoty grt v tabulce (matici) bude pro každou třídu stability platit:

$$(2.16)$$

Vzhledem k tomu, že stabilitní klasifikace rozeznává 5 tříd stability ovzduší, je třeba mít k dispozici 5 takových matic hodnot grt. Hodnoty grt se získají statistickým zpracováním pozorování z meteorologické stanice, která je pro sledované místo reprezentativní.

2. Matice hodnot frt.

Hodnoty frt vyjadřují průměrné relativní množství zkondenzované vodní páry ve vzduchu při dané kombinaci teploty a vlhkosti vzduchu. V praxi se při výpočtu průměrných hodnot dají nahradit poměrem

$$(2.17)$$

kde $D_{m,rt}$ je trvání situací s výskytem mlhy při teplotě t a relativní vlhkosti r za dané období a D_{rt} - celková doba trvání situací s teplotou t a relativní vlhkostí r .

Pro hodnoty frt se volí stejné třídy teploty t_e a relativní vlhkosti r jako pro hodnoty grt (tab. 2.6). Vyčíslení matice frt se provede stejně jako u grt statistickým zpracováním meteorologických pozorování.

2.3. Údaje o referenčních bodech, terénu a budovách

2.3.1 Údaje o referenčních bodech

Pro každý referenční bod, pro který se počítá znečištění ovzduší, je nutné znát tyto údaje:

1. Název referenčního bodu (není povinné, ale u samostatných referenčních bodů užitečné).
2. Poloha referenčního bodu, tj. souřadnice x_r , y_r [m] ve zvolené souřadné síti.
3. Nadmořská výška terénu z_r [m] v místě referenčního bodu.
4. Pokud je referenční bod umístěn jinde než v úrovni terénu, (např. na budově), pak jeho výšku l nad terénem (výšku budovy).

2.3.2 Údaje o topografii terénu

Hodnoty vypočtených koncentrací v referenčním bodě závisí mimo jiné na tvaru terénu mezi zdrojem a referenčním bodem. V případě, že terén mezi zdrojem a referenčním bodem není rovinný, je třeba mít informace o jeho tvaru.

V praxi se výpočty provádějí obvykle v pravidelné nebo nepravidelné síti referenčních bodů. Z údajů o jejich poloze a nadmořských výškách terénu v jejich místě se vyhodnocuje tvar a charakteristiky terénu ve sledované oblasti. Přesnost výpočtu profilu terénu mezi zdrojem a referenčním bodem závisí na dostatečné hustotě referenčních bodů v síti. Hustotu sítě referenčních bodů je proto nutné volit takovou, aby postihla všechny podstatné terénní útvary v daném území.

Mezi zdrojem a nejbližším referenčním bodem se předpokládá rovinný terén bez jakýchkoliv významných terénních útvarů. Naopak, pokud chceme podrobněji popsat terén mezi zdrojem a nějakým referenčním bodem, je nutné zvolit mezi nimi několik dalších referenčních bodů. I v tomto

případě je výhodné znát nadmořské výšky nikoliv jen na spojnici mezi zdrojem z referenčním bodem, ale v síti bodů rozložených kolem této spojnice.

2.3.3 Údaje pro výpočet znečištění v zástavbě

Při výpočtu znečištění ovzduší v terénu zastavěném budovami se referenční body umísťují na budovách, tj. na horních hranách jejich fasád. Je vhodné umístit některé referenční body na nejvyšší budovy v okolí zdroje (zdrojů).

U podrobných výpočtů v malých vzdálenostech a při stanovování potřebných výšek komínů (výdechů) je nutné kromě výšek budov ležících v okolí zdroje znát rovněž jejich rozmístění a půdorysné rozměry. Tyto údaje lze odečíst z podrobných map.

2.3.4 Údaje pro výpočet znečištění při bezvětří a inverzích

Při výpočtu znečištění ovzduší při bezvětří a inverzi se předpokládá, že zdroje exhalují do objemu vzduchu uzavřeného z boků svahy údolí a seshora horní hranicí inverze. K výpočtu objemu takto uzavřeného vzduchu je proto nutné z map odečíst plochy $P(z)$ údolí v různých výškách z nad dnem údolí.

2.4 Údaje o imisních limitech a přípustných koncentracích znečišťujících látek

Vypočtené koncentrace znečišťujících látek v referenčních bodech je možné pro orientaci porovnat s jejich limitními hodnotami, aby bylo zřejmé, zda znečištění ovzduší v daných místech nepřekračuje přípustné hranice. Tyto limitní hodnoty jsou určeny pomocí imisních limitů nebo pomocí nejvyšších přípustných koncentrací.

Imisní limity pro vybrané znečišťující látky jsou vydané v Opatření Federálního výboru pro životní prostředí ze dne 1.10.1991, Sbírka zákonů č. 445/1991, částka 84 ve znění následujících úprav.

Pro ostatní znečišťující látky v ovzduší vyhlášují nejvýše přípustné koncentrace, které nemají být ve volném ovzduší překročeny, orgány Hygienické služby, většinou podle doporučení Referenční laboratoře Státního zdravotního ústavu v Praze. Tyto nejvýše přípustné koncentrace jsou uvedeny v Příloze č. 6/1986 k Acta hygienica, epidemiologica et microbiologica a doplněné v Příloze č. 2/1991 k téže publikaci.

Je třeba poznamenat, že imisní limity mají vyšší právní sílu než nejvýše přípustné koncentrace. Limitní hodnoty koncentrací znečišťujících látek se týkají zpravidla těchto časových období:

1) 30 minut

Imisní limit pro průměrnou půlhodinovou koncentraci se označují IHk, pro nejvýše přípustné koncentrace Kmax, a udávají se v $\text{mg}\cdot\text{m}^{-3}$. Tzv. krátkodobé koncentrace, které jsou základním výstupem výpočtů v popisované metodice, se týkají právě půlhodinových průměrů a je možno je pro orientaci porovnávat s těmito limitními hodnotami.

2) 1 rok

Imisní limit pro roční průměrnou koncentraci se označuje IHr, pro nejvýše přípustné koncentrace Kr a udávají se v mg.m⁻³. Vypočtené roční průměry koncentrací má metodika jako svůj standardní výstup, takže je možné srovnání s těmito limitními hodnotami.

Shrneme-li předchozí odstavce, je zřejmé, že pro srovnání vypočtených hodnot je pro každou znečišťující látku potřeba znát:

IHk, resp. IHr - hodnota půlhodinového, resp. ročního imisního limitu,
Kmax, resp. Kr - hodnota krátkodobé, resp. roční přípustné koncentrace.

3. Metodika výpočtu znečištění ovzduší

3.1 Základní rovnice pro výpočet znečištění ovzduší pro zvlněný terén

V rovnicích, uváděných v odstavci 3.1, mají jednotlivé symboly následující významy:

- procentuální zastoupení v jednotlivých třídách velikosti prašných částic
- krátkodobá koncentrace znečišťující látky
- průměr prašné částice
- efektivní výška zdroje (bez korekci na vliv terénu) (viz kapitola 3.2.3)
- efektivní výška zdroje po provedení všech korekcí (viz kapitola 3.2.3)
- pokles efektivní výšky zdroje vlivem pádové rychlosti prašných částic pro velikost částic o průměru d_i
(viz kapitola 3.1.2)
- koeficient pro zvlněný terén (viz kapitola 3.2.2)
- koeficient zeslabení vlivu nízkých zdrojů na referenční body ve větších nadmořských výškách (viz kapitola 3.2.7)
- koeficient odstraňování, zahrnující suchou a mokrou depozici a chemické transformace (viz kapitola 3.2.6)
- množství znečišťující látky odcházející komínem, resp. výduchem (viz kapitola 2.1.1, bod 7)
- emise znečišťující látky z elementu plochy (viz kapitola 2.1.2, bod 4)
- délková intenzita emise znečišťující látky (viz kapitola 2.1.3, bod 5)
- obecná emise znečišťující látky
- příčný horizontální rozptylový parametr (viz kapitola 3.2.5.1)
- počáteční příčný horizontální rozptylový parametr pro plošné a liniové zdroje (viz kapitola 3.2.5.2 a 3.2.5.3)
- příčný vertikální rozptylový parametr (viz kapitola 3.2.5.1)
- počáteční příčný vertikální rozptylový parametr pro plošné a liniové zdroje (viz kapitola 3.2.5.2 a 3.2.5.3)
- rychlost větru ve výšce h (viz kapitola 3.2.4.1)
- rychlost větru ve výšce h_1 (viz kapitola 3.2.4.1)
- pádová rychlost částic o průměru d_i (viz kapitola 3.2.8)
- objem spalin nebo vzdušiny odcházející komínem přepočtený na normální podmínky (viz kapitola 2.1, bod 6)
- vzdálenost referenčního (uzlového) bodu od zdroje ve směru větru (viz kapitola 3.2.1.1)
- vzdálenost referenčního (uzlového) bodu od zdroje ve směru kolmé na směr větru (viz kapitola 3.2.1.1)

- délka čtverce elementu plošného zdroje nebo elementu liniového zdroje
- převýšení referenčního bodu nad patou komína (výduchu) (viz kapitola 3.2.1.2)
- korigovaná vertikální souřadnice referenčního bodu v členu pro přímý rozptyl (viz kapitola 3.2.1.2)
- korigovaná vertikální souřadnice referenčního bodu v členu popisujícím odraz v dolním odhadu (viz kapitola 3.2.1.2)
- korigovaná vertikální souřadnice referenčního bodu v členu popisujících odraz v horním odhadu (viz kapitola 3.2.1.2)

3.1.1 Plynné znečišťující látky

Obecná základní rovnice pro výpočet koncentrace plynné znečišťující látky exhalované ze stacionárního zdroje ve zvlněném terénu za předpokladu Gaussova rozložení koncentrace ve vlečce má tvar

$$? \quad (3.1)$$

kde M_z je emise znečišťující látky.

- Pro bodové zdroje je M_z rovna hmotnostnímu toku znečišťující látky za časovou jednotku [g.s-1]. Značíme jej M .

- Pro plošné zdroje M_z představuje hmotnostní tok znečišťující látky za časovou jednotku z jednoho plošného elementu plochy, [g.s-1]. Značíme jej ME .

- Pro liniové zdroje M_z představuje délkovou intenzitu hmotnostního toku znečišťující látky [g.s-1.m-1] násobenou délkou elementu liniového zdroje. Značíme jej ML .

sy_0 , sz_0 jsou počáteční rozptylové parametry (pro $x = 0$), které souvisí s rozměry elementů zdroje. Pro bodové zdroje jsou rovny nule.

Rovnice pro výpočet koncentrace plynné znečišťující látky exhalované ze stacionárního zdroje ve zvlněném terénu za předpokladu Gaussova rozložení koncentrace ve vlečce má tvar

a) pro bodový zdroj

$$? \quad (3.2)$$

b) pro plošný zdroj

$$? \quad (3.3)$$

c) pro liniový zdroj

$$? \quad (3.4)$$

3.1.1.1 Výpočet přízemní koncentrace plynné znečišťující látky z bodového zdroje

Základní rovnice pro výpočet přízemní koncentrace plynné znečišťující látky exhalované z bodového stacionárního zdroje má tvar

$$? \quad (3.5)$$

3.1.1.2 Výpočet přízemní koncentrace plynné znečišťující látky z plošného zdroje

Při výpočtu koncentrací znečišťujících látek šířících se z plošného zdroje postupujeme tak, že plošný zdroj rozdělíme na dostatečný počet čtvercových plošných elementů o délce strany y_0 . Koncentraci vypočítáme od každého z nich a pak sečteme.

Základní rovnice pro výpočet příspěvku jednoho elementu k přízemní koncentraci plynné znečišťující látky exhalované z plošného stacionárního zdroje má tvar

$$? \quad (3.6)$$

3.1.1.3 Výpočet přízemní koncentrace plynné znečišťující látky z liniového zdroje

Při výpočtu koncentrací znečišťujících látek šířících se z liniového zdroje postupujeme tak, že liniový zdroj rozdělíme na dostatečný počet délkových elementů o délce strany y_0 . Koncentraci vypočítáme od každého z nich a pak sečteme.

Základní rovnice pro výpočet příspěvku jednoho elementu přízemní koncentraci plynné znečišťující látky exhalované z liniového stacionárního zdroje má tvar

$$? \quad (3.7)$$

3.1.2 Pevné znečišťující látky

Obecné rovnice pro výpočet koncentrace prachu exhalovaného z bodového stacionárního zdroje ve zvlněném terénu za předpokladu Gaussova rozložení koncentrace ve vlečce má tvar

a) pro bodový zdroj

$$?$$

b) pro plošný zdroj

$$?$$

c) ro liniový zdroj

$$?$$

Rozdíl mezi výpočtem koncentrace plynných znečišťujících látek a prachu spočívá ve vyjádření poklesu osy prašné vlečky v důsledku pádové rychlosti prašných částic vgi, dosazením výrazu

$$? \quad (3.11)$$

kde index i představuje příslušnost k i-té třídě velikostí prašných částic.

3.1.2.1 Výpočet přízemní koncentrace pevné znečišťující látky z bodového zdroje

Základní rovnice pro výpočet přízemní koncentrace prachu exhalovaného z bodového stacionárního zdroje má tvar

$$?$$

3.1.2.2 Výpočet přízemní koncentrace pevné znečišťující látky z plošného zdroje

Základní rovnice pro výpočet příspěvku jednoho elementu přízemní koncentraci prachu exhalovaného z plošného stacionárního zdroje má tvar

$$?$$

3.1.2.3 Výpočet přízemní koncentrace pevné znečišťující látky z liniového zdroje

Základní rovnice pro výpočet příspěvku jednoho elementu přízemní koncentraci prachu exhalovaného z liniového stacionárního zdroje má tvar

$$?$$

3.2 Definice jednotlivých proměnných a parametrů

3.2.1 Souřadná soustava souřadnic

3.2.1.1 Horizontální souřadnice

Pro vzdálenosti xL, yL platí

(3.15)

α kde (3.16)

xz, yz jsou souřadnice zdroje v základním souřadném systému,
 xr, yr - souřadnice referenčního bodu v základním souřadném systému,
 l - úhel mezi směrem větru a spojnicí zdroj - referenční bod, přičemž uvedené vztahy platí pro .

Počítá se podle postupu uvedeného v kapitole 3.3.1.

3.2.1.2 Vertikální souřadnice

Vertikální proměnné z', z'', z''' se stanovují následovně:

$$z' = z_r - z_z \quad (3.17)$$

Vertikální vzdálenost z značí převýšení terénu v místě referenčního bodu nad úrovní terénu v místě komína. Platí

$$z = z_r - z_z \quad (3.18)$$

kde z_r je nadmořská výška terénu v místě referenčního bodu v m,
 z_z - nadmořská výška terénu v místě zdroje v m,
 l - výška referenčního bodu nad úrovní terénu, resp. výška budovy apod. v m
 h_1 - efektivní výška zdroje (viz kapitola 3.2.3.1) v m.

3.2.2 Koeficient vlivu terénu

Koeficient vlivu terénu J , který byl navržen Maňákem [2, 3] pro postižení vlivu zvlněného terénu, se pro každou dvojici zdroj - referenční bod určí z profilu nadmořské výšky terénu $z(x')$ mezi zdrojem a referenčním bodem takto

$$J = \frac{z_r - z_z}{h_1} \quad \text{pro } z(x') \quad (3.19)$$

kde x [m] je vzdálenost referenčního bodu od zdroje,

$$\boxed{?} \boxed{?} \boxed{?} \boxed{?} \boxed{?} \boxed{?} \boxed{?} \boxed{?} \quad (3.20)$$

Při výpočtu koeficientu J se proloží sítí referenčních bodů a zdrojů spojitá plocha, mezi každou dvojicí zdroj - referenční bod provede vertikální řez této plochy a z takto vzniklého profilu vypočte integrál J . Výsledkem je matice J_{ik} (i - číslo zdroje, k - číslo referenčního bodu), která slouží jako vstupní údaj pro vlastní výpočet koncentrací.

3.2.3 Efektivní výška zdroje

3.2.3.1 Základní výpočet pro jednotlivý zdroj

Efektivní výška zdroje h_1 se rovná stavební výšce zdroje H zvětšené o převýšení vlečky D_h . Výpočet efektivní výšky h_1 v sobě zahrnuje korekci na teplotní stabilitu atmosféry K_s , vliv terénu e a postupný vznos vlečky v blízkosti zdroje (parametri- zovaný pomocí K_m):

$$\boxed{?}, \text{ pro } \boxed{?}$$

$$\boxed{?}, \text{ pro } \boxed{?} \quad (3.21)$$

kde z_m je maximální výška terénu nad úrovní komína mezi zdrojem a referenčním bodem
 $h = H + dh$ - efektivní výška bez korekce na vliv terénu,
 a dále převýšení vlečky D_h :

$$\boxed{?} \quad \boxed{?} \quad (3.22)$$

kde w_0 je výstupní rychlost exhalací [m.s⁻¹],
 d - vnitřní průměr koruny komína, resp. výduchu [m],
 Q - tepelná vydatnost [MW] (viz kapitola 2.1.1, bod 10)
 u_H - rychlost větru
 (viz kapitola 3.2.4.1).

Tab. 3.1 Hodnoty konstant K_s , K_m a e pro výpočet efektivní výšky.
----- není dostupná

Korekční koeficient K_s je definován následovně: .

Koeficient

$$\boxed{?} \text{ pro } \boxed{?}$$

$$\boxed{?} \text{ pro } \boxed{?}$$

$$\boxed{?} \text{ pro } \boxed{?}$$

kde t_s je teplota spalin nebo vzdušniny v koruně komína nebo výduchu [oC].

Tab. 3.2 Hodnoty konstant A a B pro výpočet efektivních výšek zdrojů.
----- není dostupná

Při výpočtech pro plošné zdroje platí zásada, že pokud plošný zdroj nebo jeho část (element) je tvořen částí obce se zástavbou a lokálními topeništi, za efektivní výšku h dosazujeme střední výšku budov v daném elementu zvýšenou o 10 m.

3.2.3.2 Převýšení vlečky v případě více blízkých zdrojů

Vyskytují-li se vedle sebe dva nebo více komínů blízko sebe tak, že jejich kouřové vlečky se mohou navzájem ovlivňovat, celkové převýšení vleček vzrůstá.

Nechť x_s , y_s a x_t , y_t jsou souřadnice dvou nejvzdálenějších komínů ve skupině.
Pak pro průměrný rozestup jednotlivých N komínů stojících v řadě platí

$$\boxed{?} \quad (3.24)$$

nebo pro shluk N zdrojů je maximální rozměr shluku

$$\boxed{?} \quad (3.25)$$

Nechť dále H' je vážený průměr výšek komínů H_i ve skupině (vahou je tepelná vydatnost zdroje Q_i):

$$(3.26)$$

Vlečky z komínů se budou navzájem ovlivňovat za předpokladu současného splnění následujících dvou podmínek

1. _____ nebo $?$ (3.27)

2. $?$ (3.28)

Výsledná převýšení vleček z jednotlivých zdrojů pak lze vyjádřit pomocí faktoru vzrůstu EN_i

$$(3.29)$$

kde D_{hi} je převýšení vlečky i -tého zdroje (viz kapitola 3.2.3.1).

Efektivní výška zdroje bez korekce na terén je pak

$$(3.30)$$

Faktor vzrůstu má tvar

$$(3.31)$$

Parametr P_{ni} má pro N zdrojů stojících v řadě za sebou s rozestupy D_x [m] vyjádření

$$? \quad (3.32)$$

a pro shluk N zdrojů s maximálním rozměrem shluku L_g [m]:

$$(3.33)$$

3.2.4 Rychlost a směr větru

3.2.4.1 Vertikální profil větru

Při výpočtu koncentrací potřebujeme znát rychlosti větru ve výškách korun komínů (výdechů) a v jejich efektivních výškách. Ty obdržíme pomocí mocninového profilu větru.

Rychlost větru u_H ve výšce H koruny komína (výdechu) se vypočte podle vzorce

$$? \quad (3.34)$$

kde u_{10} je rychlost větru ve výšce 10 m nad povrchem země..
Takto vypočtenou rychlost dosazujeme do vzorce pro výpočet efektivní výšky zdroje.
Rychlost větru u_h v efektivní výšce komína (výduchu) se vypočte podle vzorce

 (3.35)

Takto vypočtenou rychlost dosazujeme do hlavního výpočtového vzorce.

Tab. 3.3 Hodnota exponentu p z mocninového profilu větru.
----- není dostupná

Pokud za u_{10} dosazujeme jiné rychlosti, než třídenní rychlosti, ve kterých jsou uváděny větrné růžice, pokládáme za minimální rychlost větru hodnotu $u_{10} = 1,5 \text{ m.s}^{-1}$. Při nízkých rychlostech se v atmosféře začínají uplatňovat jiné procesy rozptylu znečišťujících látek, které nejsou popsány v této metodice a v případě dosazování nižších rychlostí za u_{10} by vypočtené koncentrace rostly nade všechny meze, což odporuje realitě.

3.2.4.2 Změna směru větru s výškou

Předpokládá se stáčení směru větru o 4 o na 100 m výšky ve směru hodinových ručiček bez ohledu na stabilitu ovzduší a jiné meteorologické parametry.

Pro azimut směru větru j_h [ve o] v efektivní výšce h (bez korekce na vliv terénu) platí:

 (3.36)

kde j_{10} je směr větru ve výšce 10 m nad povrchem země.
Jestliže vypočtený směr $j_h > 360$, pak $j_h = j_h - 360$.

3.2.5 Rozptylové parametry

3.2.5.1 Rozptylové parametry pro bodové zdroje

Rozptylové parametry σ_y , σ_z popisují rychlost rozšiřování vlečky od zdroje v závislosti na vzdálenosti x_L od zdroje ve směru větru. Platí:

 (3.37)

kde koeficienty a_y , b_y , a_z , b_z závisí na třídě stability atmosféry podle tabulky:

Tab. 3.4 Hodnoty konstant pro výpočet rozptylových parametrů.
----- není dostupná

3.2.5 Rozptylové parametry

3.2.5.1 Rozptylové parametry pro plošné zdroje

Počáteční rozptylové parametry s_{y0} , s_{z0} (pro $x = 0$) souvisí s rozměry plošného zdroje.

Platí:

$$\boxed{?}, \boxed{?} \quad (3.38)$$

Velikost délky strany čtverce plošného elementu y_0 musí z důvodu stability výpočtu splňovat podmínku: nesmí být větší než nejvyšší možná hodnota y_0 uvedená v následující tabulce.

Tab. 3.5 Maximální délka strany plošného elementu y_0 .
----- není dostupná

Velikosti konstant a_z a b_z jsou stejné jako pro výpočet základních rozptylových parametrů pro bodové zdroje.

3.2.5.3 Rozptylové parametry pro liniové zdroje

Počáteční rozptylové parametry s_{y0} , s_{z0} (pro $x = 0$) souvisí s rozměry liniového zdroje.

Platí:

$$\boxed{?}, \quad (3.39)$$

Veličina y_z je průmět délky elementu liniového zdroje ve směru větru,
 z_z - výška, do které sahá přibližně rovnoměrná koncentrace znečišťující látky nad silnicí.

$$\boxed{?} \quad (3.40)$$

kde x_z je vzdálenost, po kterou proudění prochází nad elementem silnice.

$$\boxed{?} \quad (3.41)$$

x_0 je šířka silnice [m],

y_0 - délka elementu [m],

z_0 - výška, do které se přízemní exhalace dostanou vlivem turbulence způsobené průjezdem automobilů.

$$\begin{matrix} \boxed{?} & & \boxed{?} \\ \boxed{?} & \text{pro} & \boxed{?} \\ \boxed{?} & \text{pro} & \boxed{?} \\ \boxed{?} & & \boxed{?} \end{matrix} \quad (3.42)$$

kde j je azimut směru větru.

Azimut y směru elementu silnice vypočítáme ze souřadnic $xz1, yz1$ a $xz2, yz2$ koncových bodů elementu podle vztahu

$$\boxed{?} \text{ pro } \boxed{?} \quad (3.43)$$

$$(3.44)$$

Jako souřadnice elementu se však do výpočetních rovnic dosazují souřadnice jeho středu určené podle vztahů

$$\boxed{?} \quad (3.45)$$

Velikost elementu y_0 se určí podle vztahu

$$(3.46)$$

Funkce $\text{sgn}(x)$ je definována v kapitole 3.3.1.

Velikost elementu y_0 musí z důvodu stability výpočtu splňovat podmínku: nesmí být větší než nejvyšší možná hodnota y_0 uvedená v následující tabulce.

Tab. 3.6 Maximální délka strany délkového elementu y_0

vzdálenost x_0 [m] nejbližšího referenčního bodu	nejvyšší možná hodnota y_0 [m]
do 100 m	$x_0/3$
100 - 300 m	$x_0/4$
300 - 900 m	$x_0/5$
nad 900 m	$x_0/6$

3.2.6 Zahrnutí depozice a transformace znečišťujících látek

Znečišťující látky v atmosféře se podrobují různým procesům, jejichž přičiněním jsou z atmosféry odstraňovány. Jedná se buď o chemické procesy, při nichž se látka, často katalytickou reakcí, mění na jinou, čímž dochází k úbytku původní příměsi, nebo o fyzikální procesy. Ty se dále dělí podle způsobu jakým jsou příměsi odstraňovány na suchou a mokrou depozici. Suchá depozice je zachytávání plynné nebo pevné látky na zemském povrchu, mokrá depozice je vymývání těchto

látek padajícími srážkami.

V modelu je možné počítat jen s prvním přiblížením k reálnému stavu a uvažovat jen roční průměrné hodnoty výše zmíněných rychlostí jednotlivých procesů odstraňování příměsí z atmosféry. Podle průměrné délky setrvání znečišťujících látek v ovzduší rozdělujeme jednotlivé látky do tří kategorií. V následující tabulce jsou uvedeny koeficienty odstraňování pro jednotlivé kategorie znečišťujících látek.

Tab. 3.7 Hodnoty koeficientu odstraňování k_u .
----- není dostupná

Ve výpočtu koncentrací prašných částic je člen s koeficientem odstraňování k_u , zahrnující suchou a morkou depozici a chemické transformace, nahrazen členem s pádovou rychlostí v_g , popisující pokles osy prašné vlečky.

3.2.7 Zeslabení vlivu nízkých zdrojů na znečištění ovzduší na horách

K zeslabení vlivu nízkých zdrojů ve vyšších nadmořských výškách zavádíme korekční koeficient K_h . Ten závisí na rozdílu nadmořských výšek referenčního bodu a efektivní výšky zdroje h (bez korekce na vliv terénu) a na statistické četnosti výskytu horních hranic inverzí mezi těmito dvěma výškami.

Pravděpodobnost, že se horní hranice inverze vyskytne mezi nějakou nadmořskou výškou z a výškou hladiny 850 hPa, udává relativní kumulativní četnost $F(z)$.

Tab. 3.8 Kumulativní četnosti výskytu inverzí mezi zemí a výškovou hladinou 850 hPa.
----- není dostupná

Korekční koeficient K_h se vypočte podle vztahu:

$$[?] \text{ pro } [?] \quad (3.47)$$

kde pro $F'(z)$ platí:
v I. a II. třídě stability

ve III. třídě

$$[?] \dots\dots\dots \text{ pro } [?] \\ [?] \text{ pro } [?] \quad (3.48) \\ [?] \text{ pro } [?]$$

ve IV. a V. třídě stability

$$[?]$$

3.2.8 Pádová rychlost prašných částic

Pádová rychlost prašných částic se vypočte podle následujícího vzorce:

(3.49)

kde $d[i]$ je průměr prašné částice [m]

$r[c]$ - hustota prašných částic [$\text{kg}\cdot\text{m}^{-3}$]

$r = 1,3 \text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$ - hustota vzduchu

$\nu = 15 \cdot 10^{-6} \text{ m}^2\cdot\text{s}^{-1}$ - kinematická viskozita vzduchu

$g = 9,81 \text{ m}\cdot\text{s}^{-2}$ - tíhové zrychlení

$C[2] = 0,8$ - konstanta určující poměr mezi objemem částice a jejím charakteristickým rozměrem

$C[3] = 0,6$ - součinitel odporu tření

3.3 Výpočet hlavních charakteristik znečištění ovzduší

Hlavními charakteristikami znečištění ovzduší způsobeného danými zdroji jsou:

1. Maximální krátkodobé koncentrace znečišťující látky pro každou vyskytující se kombinaci třídy stability ovzduší a třídy rychlosti větru.
2. Maximální krátkodobá koncentrace bez ohledu na třídu stability a rychlost větru.
3. Průměrná roční koncentrace.
4. Doby během roku, po kterou jsou v daném referenčním bodě překročeny nějaké zvolené hodnoty koncentrace (např. imisní limit atd.).

3.3.1 Výpočet maximálních krátkodobých koncentrací

Před vlastním výpočtem krátkodobých koncentrací je třeba vypočítat data dvojího typu:

1. Máme-li N referenčních bodů ($k = 1, \dots, N$) a P zdrojů ($i = 1, \dots, P$), pak pro každou dvojici zdroj - referenční bod se vypočtou pomocí zvláštního programu hodnoty koeficientu J_{ik} a hodnoty maximální výšky terénu na profilu zdroj - referenční bod nad úrovní úpatí komína $z_{m,ik}$. Získají se tak matice hodnot J_{ik} a $z_{m,ik}$.
2. Pro každou dvojici zdroj - referenční bod se určí azimut dik (ve stupních), ve kterém se nachází i -tý zdroj při pohledu z k -tého referenčního bodu. Vztah pro výpočet dik má tvar

$$\text{dik} = \arctan\left(\frac{y_d - y_k}{x_d - x_k}\right) \quad (3.50)$$

$x_d = x_{zi} - x_{rk}$ (rozdíl x -souřadnic i -tého zdroje a k -tého referenčního bodu)

$y_d = y_{zi} - y_{rk}$ (rozdíl y -souřadnic i -tého zdroje a k -tého referenčního bodu)

a funkce $\text{sgn}(x)$ je definována:

$$\begin{aligned} \text{sgn}(x) & \text{ pro } x > 0 \\ \text{sgn}(x) & \text{ pro } x = 0 \\ \text{sgn}(x) & \text{ pro } x < 0 \end{aligned} \quad (3.51)$$

Jsou-li tyto údaje připravené, může začít výpočet krátkodobých koncentrací postupně ve všech referenčních bodech. Výpočet se provádí v jednotlivých třídách stability ovzduší pro rychlosti větru podle tabulky 3.9.

Tab. 3.9 Rozmezí rychlostí větru pro výpočet maximálních krátkodobých koncentrací
----- není dostupná

V rozmezí 1,5 - 3 m.s-1 se postupuje po 0,1 m.s-1,
v rozmezí 3 - 7 m.s-1 se postupuje po 0,2 m.s-1 a
v rozmezí 7 - 15 m.s-1 se postupuje po 0,5 m.s-1.

Azimut směru větru α se volí postupně od 0° do 359° s krokem 1° (při větším úhlovém kroku by mohlo dojít k tomu, že ve vzdálených referenčních bodech při inverzích bude kouřová vlečka výpočtem zachycena jen z malé části). Po vyčíslení efektivní výšky h každého zdroje je nutné poopravit azimut α o hodnotu stočení směru větru s výškou

(3.52)

Pro každý azimut směru větru α se sčítají koncentrace vypočtené podle vybrané základní rovnice od těch bodových zdrojů, pro které platí

(3.53)

nebo od těch plošných a liniových zdrojů, pro které platí

(3.54)

(3.55)

Tímto způsobem se získají hodnoty koncentrací c_{ij} pro každý směr větru, třídu stability a rychlost větru. Z těchto hodnot se jako charakteristiky znečištění ovzduší vyberou:

1. Maximální c_{ij} pro

- I. třídu stability a rychlost větru 1,7 m.s-1
- II. třídu stability a rychlosti větru 1,7 a 5 m.s-1
- III. třídu stability a rychlosti větru 1,7, 5 a 11 m.s-1
- IV. třídu stability a rychlosti větru 1,7, 5 a 11 m.s-1
- V. třídu stability a rychlosti větru 1,7 a 5 m.s-1

Těchto 11 hodnot budeme nazývat maximální krátkodobé koncentrace pro dané rozptylové podmínky (ozn. c_j).

2. Maximální c_{ij} bez ohledu na třídy stability ovzduší a rychlost větru. Tuto hodnotu nazveme maximální možná krátkodobá koncentrace a označíme c_{max} . Zároveň bude uvedeno, při jaké třídě stability ovzduší, jaké rychlosti větru a při jakém směru větru se bude vyskytovat.

3.3.2 Výpočet průměrných ročních koncentrací

K výpočtu průměrných ročních koncentrací je nejprve nutné zkonstruovat podrobnou větrnou růžici, tj. stanovit četnosti výskytu směru větru pro každý azimut od 0° do 359° (s krokem 1°) při všech třídách stability a třídách rychlosti větru.

Větrná růžice dělená podle tříd stability a rychlosti větru, která je vstupním údajem, obsahuje relativní četnosti v procentech pro 8 základních směrů větru a četnosti bezvětří ve všech třídách stability. V každé třídě stability nejprve rozpočítáme četnosti bezvětří do všech 8 směrů větru v 1. třídě rychlosti větru podle poměru četností v jednotlivých směrech a získáme tak pro 8 směrů větru přepočtené relativní četnosti $f(j_s)$. Četnosti f_j v podrobné větrné růžici pak vypočteme:

$$f_{\varphi} = \frac{1}{4500} \cdot \left[f(\varphi_1) + \frac{\varphi - \varphi_1}{45} (f(\varphi_2) - f(\varphi_1)) \right] \quad (3.56)$$

kde j_1 a j_2 jsou sousední směry větru v 8-dílné větrné růžici.

Hodnoty f_j jsou udané jako skutečné relativní četnosti, nikoliv tedy v %. Proto bude platit

$$(3.57)$$

kde součet přes j probíhá přes všechny třídy stability a v nich se vyskytující třídy rychlosti větru (celkem 11 různých rozptylových podmínek) a j probíhá všechny azimuty od 0 do 359°.

Dále je k výpočtu ročních průměrů potřeba pro každý zdroj určit tzv. relativní roční využití maximálního výkonu α . Tato hodnota se získá u zdrojů s přibližně stálou emisí znečišťující látky (většinou u technologií) z roční provozní doby P_r [hod.]:

$$\alpha = \frac{P_r}{8760}, \quad (3.58)$$

u zdrojů se sezónními výkyvy výkonu (většinou u spalovacích procesů) z množství spáleného paliva S_h [kg.h-1, m3.h-1] za hodinu při jmenovitém výkonu spalovacího zařízení a z ročního množství S_r [kg.r-1, m3.r-1] spáleného paliva:

$$\alpha = \frac{S_r}{8760 \cdot S_h} \quad (3.59)$$

U liniových zdrojů se za α považuje podíl průměrné a maximální intenzity provozu. Není-li známa maximální intenzita provozu, pak použijeme hodnotu $\alpha = 1/2,4 = 0,417$.

Označíme-li tedy α_i relativní roční využití max. výkonu i -tého zdroje a c_{ij} koncentraci způsobenou i -tým zdrojem při směru větru j a rozptylových podmínkách j , bude pro průměrnou roční koncentraci v daném referenčním bodě platit:

$$\bar{c} = \sum_j \sum_{\varphi} \left(f_{\varphi j} \cdot \sum_l \alpha_l \cdot c_{l\varphi j} \right) \quad (3.60)$$

3.3.3 Výpočet doby překročení zvolených koncentrací

Před výpočtem doby překročení určité hodnoty koncentrace během roku je nutné:

- zvolit tuto koncentraci (označíme ji c_R),
- seřadit všechny zdroje podle klesajícího α . Jako první se bude počítat koncentrace od zdroje s nejvyšším α , jako poslední koncentrace od zdroje s nejmenším α .

Během výpočtu hodnoty c_{jj} (koncentrace od všech zdrojů v daném místě při směru větru j a rozptylových podmínkách j) postupným načítáním hodnot c_{ij} (koncentrací od jednotlivých zdrojů) se po každém načtení testuje, zda součet již překročil nebo ještě nepřekročil hodnotu c_R . Jestliže dojde k překročení c_R po načtení koncentrace od r -tého zdroje z řady zdrojů uspořádaných podle jejich α , pak označíme

(3.61)

Při různých směrech větru j a rozptylových podmínkách φ bude k překročení cR docházet obecně při různých pořadových číslech zdrojů r . Celková doba překročení zvolené koncentrace cR v daném referenčním bodě se pak dá vypočítat podle vztahu

$$T_R = 8760 \cdot \sum_j \sum_{\varphi} t_{R\varphi j} \cdot f_{\varphi j} \quad t_{R\varphi j} = \alpha_r \quad (3.62)$$

a udává se v hodinách za rok.

Čím vyšší je v rozmezí počítaných koncentrací c_j hodnota zvolené koncentrace cR , tím více znamená T_R horní odhad doby jejího překročení a to ze dvou důvodů:

1. Předpokládáme, že po dobu vyjádřenou nejmenším a_i jsou v provozu všechny zdroje najednou. To je sice pravdě-podobné (při nízkých teplotách v zimě bývají všechny kotelny v provozu), ale ne vždy to beze zbytku platí.

2. Předpokládáme provoz všech zdrojů na jejich jmenovitý výkon, což rovněž nemusí být vždy splněno.

Bez těchto dvou předpokladů by však výpočet T_R nebylo možné pro více zdrojů provést, pokud bychom neznali mnoho dalších vstupních údajů.

V praxi je výhodné počítat doby překročení několika zvolených hodnot cR současně, výsledky pak dávají lepší přehled o úrovni znečištění ovzduší daného místa. Hodnoty cR se pak obvykle volí jako imisní limit a jeho díly nebo násobky.

4. Další aplikace výpočtu znečištění ovzduší

4.1. Stanovení výšky komína

4.1.1 Stanovení výšky komína v terénu

Obecný postup stanovení potřebné výšky komína:

1. Stanovit podmínky pro hodnocení polí koncentrací s přihlédnutím k již existujícímu znečištění dané oblasti.

2. Vhodným způsobem zvolit referenční body v okolí komína.

Referenční body by se měly nacházet na nejexponovanějších místech z hlediska znečištění ovzduší daným zdrojem, tj. na vyvýšených místech, na svazích přivrácených ke zdroji a v případě zdroje poblíž zástavby na horních hranách fasád nejvyšších budov. V případě zdroje v rovinném nebo jen málo zvlněném terénu je nutno umístit referenční body do různých vzdáleností od zdroje a do směru, kam bude převládající vítr unášet vlečku.

3. Zvolit určitou výšku komína H a pro ni v referenčních bodech vypočítat charakteristiky znečištění ovzduší podle dříve popsaných pravidel.

4. Srovnat výsledné hodnoty s podmínkami pro hodnocení pole koncentrací předem stanovené v bodě 1.

5. Opakovat výpočty pro novou výšku komína H , až budou podmínky pro hodnocení polí koncentrací předem stanovené podle bodu 1 splněny.

Zdroj, u kterého je třeba stanovit výšku jeho komína, se posuzuje buď samostatně nebo společně s ostatními zdroji v daném závodu nebo provozu. Není přípustné určovat výšku komína s ohledem na znečištění ovzduší, které působí zdroje jiných závodů a provozů.

4.1.2 Korekce vypočtené výšky komína na okolní zástavbu

Nachází-li se zdroj v zástavbě nebo v její blízkosti, je navíc třeba provádět korekci vypočtené výšky komína H , abychom eliminovali ovlivnění proudění vzduchu budovami v nejnižší vrstvě atmosféry.

Za zdroj blízký budově považujeme takový, který je umístěn ve vzdálenosti menší než je čtyřnásobek výšky budovy.

Platí:

$$\text{je-li } x_l \leq 4 \cdot l_m, \text{ považujeme zdroj za umístěný v blízkosti zástavby,} \\ \text{,nepovažujeme zdroj za umístě } \quad (4.1)$$

kde x_l je vzdálenost zdroje od budovy v m a
 l_m je výška této budovy.

Korigovaná výška komína H' se vypočte podle vztahu:

$$H' = \frac{H + 1,5 \cdot l_B}{1,6} \quad \text{pro } (4.2)$$

$$\text{kde } l_B = \min(l_m, \max(W, L))$$

l_m je výška budovy v m,

W je šířka budovy v m (kolmo na spojnici zdroj - budova),

L je délka budovy v m (ve směru spojnice zdroj - budova).

4.1.3 Obecná pravidla

- Pokud korigovaná výška komína H' vychází nižší než 10 m, je vhodné požadovat výšku rovnou 10 m. Je to z důvodu, že v nejnižší vrstvě atmosféry se často vyskytují značně nepříznivé podmínky pro rozptyl znečišťujících látek, které metodika nepostihuje a které by v případě nízkých komínů mohly vést k vysokým hodnotám znečištění.

- Pokud výška komína vychází vyšší než 200 m, je třeba omezit koncentrace znečišťujících látek prostřednictvím snížení emisí z daného zdroje a nikoliv stavbou velmi vysokých komínů.

4.2 Výpočet spadu prachu

Depozicí (spadem) se rozumí součin koncentrace a pádové rychlosti.

U prachu je postup výpočtu komplikovanější z důvodu, že prašné emise obsahují prašné částice o různých velikostech, tedy částice s různou pádovou rychlostí v_g . Proto musíme pádovou rychlostí vynásobit koncentrace pro každou velikost částic samostatně.

4.2.1 Spad prachu pro bodový zdroj

Hodnotu prašného spadu v $\text{mg} \cdot \text{m}^{-2} \cdot \text{s}^{-1}$ pro bodový zdroj při směru větru j a třídě stability j vypočteme podle následujícího vzorce:

$$W = \frac{10^4 \cdot M}{2 \cdot \pi \cdot \sigma_y \cdot \sigma_z \cdot (z_1 + V_z)} \cdot \exp\left(-\frac{y_1^2}{2\sigma_y^2}\right) \cdot K_h \cdot \sum_{i=1}^r \frac{\alpha_{pi}}{100} \cdot v_{gt} \cdot \left[\exp\left(-\frac{(z' - (h_1 - h_{gt}))^2}{2\sigma_z^2}\right) + [1 - \Phi] \cdot \exp\left(-\frac{(z''' + h_1 + h_{gt})^2}{2\sigma_z^2}\right) + \Phi \cdot \exp\left(-\frac{(z''' - (h_1 + h_{gt}))^2}{2\sigma_z^2}\right) \right] \quad (4.3)$$

4.2.2 Spad prachu pro plošný zdroj

Hodnotu prašného spadu v mg.m-2.s-1 pro element plošného zdroje při směru větru j a třídě stability j vypočteme podle následujícího vzorce:

$$(4.4)$$

4.2.3 Spad prachu pro liniový zdroj

Hodnotu prašného spadu v mg.m-2.s-1 pro element liniového zdroje při směru větru j a třídě stability j vypočteme podle následujícího vzorce:

$$(4.5)$$

4.2.4 Roční spad znečišťující látky

Roční spad se vypočte podle vzorce

$$\bar{W} = 31536 \cdot \sum_j \sum_{\varphi} \left(f_{\varphi j} \cdot \sum_k \alpha_k \cdot W_{k\varphi j} \right) \quad (4.6)$$

kde $\bar{W}$ je roční spad prachu [t.km-2.rok-1],

$W[k \text{ pi } i]$ - krátkodobý spad prachu při směru větru j a třídě stability j.

$f_{\varphi j}$ - četnost výskytu větru o směru j v j-té třídě stability [-] a

$\alpha[k]$ - relativní roční využití maximálního výkonu k-tého zdroje podle kapitoly 3.3.2.

4.3 Výpočet podílů jednotlivých zdrojů na znečištění ovzduší

Při zjišťování podílu zdrojů na znečištění ovzduší má smysl počítat pouze podíl jednotlivých uvažovaných zdrojů na vypočtené průměrné roční koncentraci dané znečišťující látky v daném místě. Podíly zdrojů na vypočtených maximálních krátkodobých koncentracích vypovídají o vlivu zdrojů na znečištění ovzduší podstatně méně, proto jejich výpočet zde ani neuvádíme.

Označíme-li α_i relativní roční využití maximálního výkonu i-tého zdroje a c_{ij} koncentraci způsobenou v referenčním bodě i-tým zdrojem při směru větru j a rozptylových podmínkách j (j-tá třída stability), pak pro podíl i-tého zdroje na průměrné roční koncentraci v daném bodě bude platit

$$P_i = \frac{100 \cdot \alpha_i}{\bar{c}} \cdot \sum_j \sum_{\varphi} f_{\varphi j} \cdot c_{ij} \quad (4.7)$$

kde f_{ij} jsou relativní četnosti směrů větru j při rozptylových podmínkách j v podrobné větrné růžici a

$\bar{c}$ je průměrná roční koncentrace podle 3.3.2.

Takto vypočtený podíl určitého zdroje na průměrné roční koncentraci znečišťující látky v daném bodě však znamená pouze podíl vzhledem k ostatním uvažovaným zdrojům. Protože platnost metodiky je omezena vzdáleností referenčního bodu od zdroje 100 km, nelze mezi uvažované zdroje nikdy zahrnout všechny zdroje, které ve skutečnosti znečištění ovzduší v daném bodě ovlivňují. **Proto podíly vypočtené podle této kapitoly nemohou nahradit podíly zdrojů počítané podle jiných modelů, které zahrnují transport znečišťujících látek na střední a větší vzdálenosti (např. modely trajektoriové), a vyjadřované vzhledem k celkovému (např. změřenému) znečištění daného místa znečišťující látkou.**

4.4. Výpočet doby překročení zvolených koncentrací pro zdroj se sezónně proměnnou emisí

Tento postup se týká zdrojů znečištění ovzduší, jejichž emise dosahují maximálních hodnot pouze po velmi krátkou dobu v roce a po podstatnou část své roční provozní doby emitují jen menší množství znečišťující látky nebo žádnou. Je to typický případ výtopen a tepláren, jejichž plný výkon je využíván pouze v krátkých obdobích silných mrazů, dále pak cukrovarů apod..

Pokud u takových zdrojů počítáme dobu TR překročení předem zvolených koncentrací postupem uvedeným dříve, pak u vysokých předem zvolených koncentrací cR dostáváme vyšší hodnoty TR a u nízkých cR menší hodnoty TR než odpovídá skutečnosti. Chceme-li tento nedostatek odstranit, musíme zvolit následující postup:

Z křivky výkonu zdroje během roku odečteme, po jakou dobu v roce P_i [hod.] je zdroj provozován na kolik procent (n_i) plného výkonu. Získáme tak p provozních režimů daného zdroje, $i = 1, \dots, p$. Je-li M [g.s⁻¹] emise znečišťující látky při plném výkonu a V_s [Nm³.s⁻¹] objem spalin odcházejících komínem, pak pro jednotlivé provozní režimy bude platit:

$$(4.8)$$

$$(4.9)$$

a poměrná doba trvání provozního režimu v roce bude

$$(4.10)$$

S těmito vstupními parametry provedeme výpočet koncentrací podle základních postupů. Označíme-li c_{ij} koncentraci v referenčním bodě při i -tém provozním režimu, při směru větru j a při rozptylových podmínkách j , pak dobu trvání překročení zvolené koncentrace cR můžeme vyjádřit

$$(4.11)$$

kde součet $\sum_i \alpha_i$ probíhá jen přes takové provozní režimy i , pro které platí $c_{ij} > cR$.

Hodnoty c_{max} , c_j a roční průměry koncentrací počítáme podle základního postupu. Výpočet maximálních krátkodobých koncentrací je totiž potřeba provádět z hodnot M a V_s při jmenovitém výkonu zdroje a vypočtenou hodnotu ročních průměrů koncentrací by nový postup stejně neovlivnil.

Celý postup popsáný v této kapitole je však možné použít jen pro jediný zdroj znečištění ovzduší.

Při více proměnných zdrojích bychom se dostali do velkých komplikací při určování vzájemných kombinací jednotlivých provozních režimů zdrojů.

5. Speciální postupy výpočtu znečištění ovzduší

5.1 Výpočet extrémního znečištění ovzduší při inverzích a bezvětrí

Použitá metoda Gaussovského rozptylu kouřové vlečky neumožňuje stanovení koncentrací znečišťujících látek v ovzduší za extrémně nepříznivých podmínek, při bezvětrí a inverzích. Přitom tyto podmínky nastávají často zejména v údolích, trvají řadu hodin nebo i dní a jsou příčinou kalamitních situací z hlediska znečištění ovzduší.

Pro odhad koncentrací při těchto situacích použijeme metodu upraveného box-modelu.

Předpokládáme uzavřené údolí nebo kotlinu, ve které jsou zdroje znečištění ovzduší, bezvětrí, inverzní teplotní zvrstvení a kde ve výšce L nad dnem kotliny je horní hranice směšovací vrstvy.

Horní hranice směšovací vrstvy se ztotožňuje s horní hranicí přízemní nebo dolní hranicí výškové inverze. Tato horní hranice směšovací vrstvy tvoří plochu, skrz kterou exhalace neprostupují (s výjimkou prorážení inverze kouřovou vlečkou těsně nad komínem) a chová se tedy stejně jako "odrazová" plocha zemského povrchu.

Při použití box-modelu předpokládáme, že po začátku trvání podmínek bezvětrí a inverze jsou koncentrace v kotlině závislé pouze na době trvání inverze, výšce horní hranice směšovací vrstvy a na vertikální souřadnici z . Horizontálně jsou koncentrace v celé kotlině v každém okamžiku stejné.

Vertikální rozptyl exhalací záleží na podmínkách rozptylu v inverzní vrstvě, předpokládáme přitom rozptylové podmínky ve II. třídě stability atmosféry.

Dále je třeba rozlišit, ze kterých zdrojů se exhalace dostanou nad horní hranici směšovací vrstvy a ze kterých nikoliv. Pokud koruna komína zasahuje nad hranici směšovací vrstvy ($H > L$), je zřejmé, že kouřová vlečka se bude pohybovat nad touto hranicí. Pokud efektivní výška $h = H + Dh_0$ počítaná pro rychlost větru 1 m.s^{-1} nedosáhne hranice směšovací vrstvy, je opět zřejmé, že tentokrát exhalace zůstanou pod touto hranicí. V ostatních případech přijmeme následující předpoklad:

Platí:

$$\text{Je-li } H + \frac{\Delta h_0}{2} > L, \quad (5.1)$$

pak tepelný vznos kouřové vlečky prorazí hranici směšovací vrstvy, exhalace se dostanou nad ní a koncentraci v kotlině neovlivní.

Je-li

$$(5.2)$$

pak tepelný vznos kouřové vlečky na proražení směšovací vrstvy nestačí a exhalace zůstanou pod touto hranicí. Efektivní výška vlečky je pak rovna výšce směšovací vrstvy L .

Převýšení vlečky $Dh_0 = A \cdot Q_B$ podle kapitoly 3.2.4.1.

Údolí, ve kterém se výpočet provádí, rozdělíme vertikálně na n vrstev o tloušťce Dz . Výšky horních hranic těchto vrstev označíme z_k , $k = 1, \dots, n$, potom $z_n = L$.

Plochy údolí ve výškách z_k označíme P_k . Objemy vzduchu v jednotlivých vrstvách pak budou

$$V_k = \frac{\Delta z}{3} \cdot \left(P_{k-1} + \sqrt{P_{k-1} \cdot P_k} + P_k \right) \quad (5.3)$$

Ve výškách z_k zároveň vypočítáme fiktivní koncentrace c_{fi} od všech zdrojů, jejichž exhalace zůstávají uvnitř inverze:

$$c_{fi}(z_k) = \frac{10^4 \cdot M_i}{2 \cdot \pi \cdot \sigma_{y,i} \cdot \sigma_{z,i} \cdot u} \cdot (E_{1i} + E_{2i} + E_{3i} + E_{4i} + E_{5i} + E_{6i}) \quad (5.4)$$

kde

$$\begin{aligned} E_{2i} &= \exp\left[-\frac{(z_k + h_2)^2}{2 \cdot \sigma_z^2}\right] & E_{1i} &= \exp\left[-\frac{(z_k - h_2)^2}{2 \cdot \sigma_z^2}\right] \\ E_{5i} &= \exp\left[-\frac{(z_k - h_2 - 2 \cdot L)^2}{2 \cdot \sigma_z^2}\right] \\ E_{4i} &= \exp\left[-\frac{(z_k + h_2 - 2 \cdot L)^2}{2 \cdot \sigma_z^2}\right] \\ E_{3i} &= \exp\left[-\frac{(z_k - h_2 + 2 \cdot L)^2}{2 \cdot \sigma_z^2}\right] \end{aligned} \quad (5.5)$$

Výpočtová rovnice popisuje rozptyl exhalací pod hranicí směšovací vrstvy s vyloučením bočního horizontálního rozptylu. Za rychlost větru u se dosazuje hodnota 0,5 m.s-1 a za h_i hodnota $H_i + Dh_{0i}$. Dále předpokládáme, že za bezvětří exhalace nevystupují podél svahů vzhůru, takže neplatí vzájemné ovlivňování výšek h_i a z .

Rozptylové parametry σ_y a σ_z závisí na vzdálenosti od zdroje x [m]. V případě výpočtu za bezvětří za hodnotu x bereme vzdálenost, do které by se exhalace dostaly při rychlosti větru 0,5 m.s-1 za dobu trvání inverze, tj.

$$x = 1800 T \quad (5.6)$$

kde T je doba trvání bezvětří a inverze v hodinách.

Fiktivní koncentrace c_{fi} od všech zdrojů, jejichž exhalace zůstávají ve směšovací vrstvě, se pro každou výšku sečtou:

$$(5.7)$$

Označme M_f součet násobků celkových fiktivních koncentrací a objemů vzduchu, ve kterých se vyskytují, přes všechny nadmořské výšky až do horní hranice směšovací vrstvy L (výška hranice nad dnem kotliny). Jedná se vlastně o fiktivní obsah znečišťující látky ve směšovací vrstvě:

$$(5.8)$$

Ve skutečnosti je však za dobu T hodin emitováno do ovzduší celkové množství M_c znečišťující látky:

$$M_c = 3600 \cdot T \cdot \sum_i M_i \quad (5.9)$$

kde M_i jsou emise jednotlivých zdrojů v g.s-1 a suma probíhá přes ty zdroje, jejichž exhalace zůstávají ve směšovací vrstvě.

Skutečný vertikální profil koncentrací $c(z)$ pod hranicí směšovací vrstvy pak bude

$$\begin{aligned} c(z_k) &= c_f(z_k) \cdot \frac{M_c}{M_f} && \text{pro } M_f < 0 \\ c(z_k) &= 0 && \text{pro } M_f = 0 \end{aligned} \quad (5.10)$$

Pro tento skutečný vertikální profil pak bude platit

$$M_c = \sum_k c(z_k) \cdot V_k \quad (5.11)$$

tj. množství znečišťující látky rozptýlené ve vzduchu v kotlině se rovná jejímu množství emitovanému do ovzduší v kotlině ze zdrojů exhalací za dobu trvání inverze.

Pro výpočet krátkodobé koncentrace v referenčním bodě za podmínek bezvětří a inverze pak postačí z vypočtených hodnot vertikálního profilu koncentrací vypočítat lineární interpolací správnou hodnotu pro danou nadmořskou výšku referenčního bodu.

Určitým nedostatkem této metody je fakt, že tímto způsobem je možné počítat extrémní znečištění pouze v údolích, kotlinách atd. (i když zde k němu dochází nejčastěji), protože v rovinném terénu nejsou zřejmé hranice uzavřeného objemu vzduchu, do kterého zdroje znečištění exhalují. Tento nedostatek se dá obejít v oblastech, kde již delší dobu probíhá měření znečištění ovzduší. V těchto oblastech se hranice uzavřeného objemu vzduchu dají zhruba stanovit v místech, kde podle průměrných ročních koncentrací končí území s vysokým znečištěním ovzduší.

Vzhledem k tomu, že pro převážnou většinu míst v ČR nejsou k dispozici žádná meteorologická data o četnosti výskytu horních hranic inverzí při současném bezvětří ani o době trvání bezvětří při inverzích, je možné popsanou metodu využívat pouze k výpočtu extrémních krátkodobých koncentrací za předem stanovených podmínek.

5.2 Rozptyl exhalací z chladících věží tepelných elektráren

Metoda výpočtu rozptylu z chladících věží elektráren předpokládá, že spaliny z elektrárny nejsou vypouštěné komínem, ale jsou zavedené do chladících věží a spolu s vlhkým vzduchem z věže unikají do ovzduší.

Pro výpočet převýšení exhalační vlečky z chladících věží platí:

a) pro stabilní teplotní zvrstvení (tj. pro I., II. a III. třídu stability):

$$\begin{aligned} \Delta h &= \frac{1,6 \cdot F^{1/3} \cdot x_L^{2/3}}{u_H} && \text{pro } x_L < x_h' \\ \Delta h &= 2,9 \cdot \left(\frac{F}{u_H \cdot s_B} \right)^{1/3} && \text{pro} \end{aligned} \quad (5.12)$$

$$x_h' = \frac{2,4 \cdot u_H}{\sqrt{g \cdot H}} \quad (5.13)$$

• kde

$$(5.14)$$

V těchto rovnicích značí:

F[m4.s-3] - počáteční vztlakový tok vzduchu opouštějícího chladicí věž

xL[m] - vzdálenost referenčního bodu od chladicí věže ve směru větru

uH[m.s-1] - rychlost větru ve výšce H

H[m] - výška chladicí věže

Te[K] - teplota vzduchu v okolí chladicí věže

g = 9,81 m.s-1 - tíhové zrychlení

gd = 0,01°C.m-1 - adiabatický vertikální teplotní gradient

g[°C.m-1] - aktuální vertikální teplotní gradient v atmosféře, pro jednotlivé třídy stability předpokládáme podle tabulky 5.1.

Tab. 5.1 Hodnoty vertikálního teplotního gradientu v I., II, a III.třídě používané ve výpočtech koncentrací z exhalací z chladících věží.

----- není dostupná

b) pro normální a konvektivní podmínky v atmosféře (IV. a V. třída stability):

$$\Delta h = \frac{1,6 \cdot F^{1,5} \cdot (3 \cdot x_L)^{2,5}}{u_H} \quad \text{pro}$$

$$\Delta h = \frac{5,56 \cdot F^{2,5} \cdot H^{2,5}}{u_H} \quad \text{pro} \quad (5.15)$$

kde $x_h'' = 2,16 \cdot F^{2,5} \cdot H^{3,5}$ (5.16)

Počáteční vztlakový tok vzduchu opouštějícího chladicí věž F vypočítáme podle rovnice:

$$F = \frac{w \cdot g \cdot D_v^2}{4} \cdot \left[1 - \frac{T_a}{T_{ch}} + (q_{ch} - q_a) \cdot \left(0,61 + \frac{f_{st} \cdot L_v}{c_p \cdot T_{ch}} \right) \right] \quad (5.17)$$

w - výstupní rychlost vzduchu z chladicí věže

Dv - průměr chladicí věže v koruně

Te - teplota okolního vzduchu, (Te = te + 273,15)

Tch - teplota vzduchu vystupujícího z chladicí věž (Tch = tch + 273,15)

qe - směšovací poměr v okolním vzduchu

qch - směšovací poměr ve vzduchu z chladicí věže

Lv - latentní teplo výparu vody

cp - měrné teplo při stálém tlaku

f_{st} - korekční faktor na kondenzaci vodní páry

Směšovací poměr v okolním vzduchu qe vypočteme:

$$q_e = \frac{\gamma}{100} \cdot \frac{0,622}{p_0} \cdot E_T(T_e) \quad (5.18)$$

kde r [%] je relativní vlhkost vzduchu

$p_0 = 101325$ Pa - normální tlak vzduchu na zemi

$E_T(T_e)$ - tlak nasycených vodních par při teplotě T_e . Tento tlak při teplotě T vypočteme podle Clausius-

Clapeyronovy rovnice

$$E_T(T) = E_r \cdot \exp\left[-\frac{L_v}{R_v} \cdot \left(\frac{1}{T} - \frac{1}{T_r}\right)\right] \quad (5.19)$$

kde $E_r = 611$ Pa je tlak nasycených par při teplotě 0°C

$T_r = 273$ K - normální teplota vzduchu

$R_v = 461$ J.kg⁻¹.K⁻¹ - plynová konstanta pro vodní páru

Směšovací poměr q_{ch} ve vzduchu opouštějícím chladicí věž vypočítáme za předpokladu 98%-ní relativní vlhkost podle

$$q_{ch} = \frac{0,622}{p_0} \cdot E_T(T_{ch}) \quad (5.20)$$

Pro výstupní rychlost w platí:

$$(5.21)$$

kde V_{ch} [m³.s⁻¹] je objem vzduchu opouštějícího chladicí věž (včetně zavedených spalin). Tento objem se skládá z objemu zavedených spalin V_s [m³.s⁻¹] a objemu vzduchu V_{ch}' [m³.s⁻¹], který prochází věží bez zavedených spalin, tj.

$$V_{ch} = V_s + V_{ch}' \quad (5.22)$$

Hodnota V_s i závislost V_{ch}' na vnější teplotě t_e a relativní vlhkosti r mají být obsažené ve vstupních údajích. Pokud závislost V_{ch}' na teplotě t_e a vlhkosti r počítáme pouze z několika změřených hodnot, předpokládáme o ní, že je lineární vzhledem k t_e a D , kde D je sytostní doplněk ve vzduchu:

$$D = \frac{100 - r}{100} \cdot \frac{E_T(T_e)}{R_v \cdot T_e} \quad (5.23)$$

protože podstatné je, kolik vlhkosti je vzduch ještě schopen pojmout.

Podobně teplota vzduchu T_{ch} odcházejícího z chladicí věže (včetně zavedených spalin) se dá vyjádřit pomocí teploty spalin T_s [°K] a teploty T_{ch}' [°K] vzduchu, který odchází z věže, pokud spaliny do ní nejsou zavedené:

$$(5.24)$$

kde M_s je hmotnost spalin

$$(5.25)$$

(5.26)

$$\delta_m = \frac{0,622 \cdot W}{100 - 0,378 \cdot W} \quad (5.27)$$

kde W je obsah vodní páry ve skutečných spalínách (vzdušnině) v %,
Mch' - hmotnost vzduchu, který prochází chladicí věží bez zavedených spalín:

$$M_{ch'} = \frac{p_0 \cdot V_{ch'}}{R_{ch'} \cdot T_{ch'}} \quad (5.28)$$

$$R_{ch'} = R_v (1 + 0,61 \cdot \alpha_1(T_{ch'})) \quad (5.29)$$

Ve vzorci značí měrnou vlhkost nasycených vodních par, která závisí na teplotě:

$$\alpha_1(T_{ch'}) = \frac{0,622 \cdot E_r(T_{ch'})}{p_0 - 0,378 \cdot E_r(T_{ch'})} \quad (5.30)$$

a $R_d = 287 \text{ J} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$ je plynová konstanta pro suchý vzduch.

Teplota $T_{ch'}$ bude podobně jako objem $V_{ch'}$ záviset na vnější teplotě t_e a relativní vlhkosti r . Pokud tato závislost nebude známá a bude nutné ji počítat z několika změřených hodnot, budeme ji považovat rovněž za lineární vzhledem k t_e a D , kde D je sytostní doplněk.

Závislosti $V_{ch'} = V_{ch'}(t_e, D)$ a $T_{ch'} = T_{ch'}(t_e, D)$ jsou vnitřními parametry dané chladicí věže, obecně jsou pro každou věž jiné a měly by být obsahem vstupních údajů.

Bezrozměrný parametr f_{rt} vyjadřuje průměrné relativní množství zkondenzované vodní páry při dané kombinaci teploty t_e a relativní vlhkosti r okolního vzduchu. V praxi se dá nahradit poměrem

(5.31)

kde $D_{m,rt}$ je trvání situací s výskytem mlhy při relativní vlhkosti r a teplotě t_e

D_{rt} je celková doba trvání situací s relativní vlhkostí r a teplotou t_e

Matrice hodnot f_{rt} pro různé třídy t_e a r musí být obsahem klimatických vstupních údajů pro dané místo zdroje.

Popsaným způsobem se tedy pro danou třídu t_e a r a danou třídu stability ovzduší vypočte veličina F a z ní převýšení D_h . Jestliže stojí více chladících věží vedle sebe, provede se dále korekce D_h na možné vzájemné ovlivnění vleček (jejich efektivních výšek). Získáme tak převýšení vlečky $D_{h,rt}$ při třídě stability j , třídě okolní teploty t a třídě relativní vlhkosti r . Efektivní výška vlečky se pak vypočte:

(5.32)

Protože tímto způsobem získáme velké množství hodnot efektivní výšky (při 10 třídách t_e , 7 třídách r a 5 třídách stability je to 350), což je pro další výpočty zcela nepraktické, zprůměrujeme hodnoty efektivních výšek pro každou třídu stability ovzduší pomocí váženého průměru. Vahou zde bude četnost výskytu dané kombinace třídy teploty t_e a třídy vlhkosti r v dané třídě stability j .

Matice těchto relativních četností grt musí být pro každou třídu stability obsahem klimatických vstupních údajů. Pro efektivní výšku h_j vlečky při třídě stability j pak bude platit

$$h_j = \sum_r \sum_i h_{jri} \cdot E_{jri} \quad (5.33)$$

S takto získanými hodnotami efektivní výšky pro danou třídu stability (a danou rychlost větru) pak již počítáme stejně jako při výpočtu znečištění z bodových zdrojů.

U tepelných elektráren často nastává stav, kdy jeden nebo více bloků (a tedy jedna nebo více chladících věží) není v provozu. Proto je vhodné přepočítat dobu překročení TR zvolených koncentrací cR na základě jednotlivých provozních režimů (viz kapitola "4.4 Výpočet doby překročení zvolených koncentrací pro zdroj se sezónně proměnou emisí"). Tento postup však lze provést pouze pro jediný zdroj a nikoliv pro více chladících věží současně. Protože však výpočty znečištění ovzduší od elektráren se obvykle provádějí pro větší území (nikoliv na velmi krátké vzdálenosti), dopustíme se pouze zanedbatelné chyby, pokud chladící věže elektrárny nahradíme věží jednou umístěnou v geometrickém středu nahrazovaných věží. Všechny ostatní vstupní údaje přitom zůstanou stejné, až na emise znečišťujících látek, která bude součtem emisí z jednotlivých věží, které budou v jednotlivých provozních režimech v provozu. Stejně tak při výpočtu převýšení vlečky při chladných exhalacích počítáme se skutečným počtem provozovaných chladících věží při daném provozním režimu.

6. Interpretace výsledků výpočtu hlavních charakteristik znečištění ovzduší

Jako výsledky výpočtu je třeba uvádět zejména hlavní charakteristiky znečištění ovzduší (viz kapitola 3.3) ve všech zvolených referenčních bodech, nejlépe tabelární formou. Vybrané údaje (např. maximální možnou koncentraci c_{max} , roční průměry aj.) je vhodné zobrazit formou map znečištění ovzduší.

Při interpretaci výsledků je nutné mít na paměti několik skutečností:

- Přestože autoři metodiky byli vedeni snahou o maximální věrohodnost všech použitých postupů, je zřejmé, že základem metodiky je matematický model, který již svou podstatou znamená zjednodušení a nemožnost popsat všechny děje v atmosféře, které ovlivňují rozptyl znečišťujících látek. Proto jsou i vypočtené výsledky nutně zatíženy nějakou chybou a nedají se interpretovat zcela striktně.

- Klimatické vstupní údaje znamenají zprůměrované hodnoty jednotlivých veličin za delší časové období. Skutečný průběh meteorologických charakteristik v daném určitém roce se může od průměru značně lišit (např. větrná růžice nebo výskyt inverzí).

- Výpočetní rovnice byly stanovené za předpokladu maximální vzdálenosti referenčního bodu od zdroje 100 km. Pro delší vzdálenosti nelze metodiku použít.

- Při výběru referenčních bodů nelze většinou postihnout podrobně všechny nerovnosti terénu.

Protože program vyhodnocující terénní profily pracuje pouze s nadmořskými výškami v místech referenčních bodů a zdrojů, může se stát, že se nějaký terénní útvar (např. úzké údolí) "ztratí". Při konstrukci map znečištění ovzduší je nutné k těmto možnostem přihlídnout.

- V metodice se nepočítá s pozadovým znečištěním ovzduší. Veškeré vypočtené výsledky se týkají pouze zdrojů zahrnutých do výpočtu. Stejně tak metodika nezohledňuje sekundární prašnost, která může tvořit velkou část prachu v ovzduší.

Vypočtené koncentrace by měly být v každém referenčním bodě srovnány s imisními limity (přípustnými koncentracemi). Aby se úroveň znečištění ovzduší od uvažovaného zdroje (zdrojů) dala považovat za přijatelnou, musí vypočtené charakteristiky znečištění ovzduší splňovat podmínky stanovené příslušnými předpisy.

7. Literatura

- [1] Výpočet znečištění ovzduší pro stanovení a kontrolu technických parametrů zdrojů. Praha, MLVH ČSR 1979.
- [2] Bubník, J. - Keder, J. - Macoun, J. - Maňák, J.: Základní část metodiky výpočtu znečištění ovzduší ze stacionárních zdrojů. Rešerše literatury a konstrukce základních rovnic výpočetního modelu. Státní program péče o životní prostředí MŽP ČR, projekt GA 3224/93. [Závěrečná zpráva za úkoly plánované na rok 1993.] Praha, EKOAIR - Služby čistotě ovzduší, ČHMÚ 1993.
- [3] Bubník, J. - Maňák, J.: Metodika výpočtu znečištění ovzduší ze stacionárních zdrojů. Popis modelu a kontrolní výpočet. Státní program péče o životní prostředí MŽP ČR, projekt 49/6.2/1/95. [Závěrečná zpráva za úkoly plánované na rok 1995.] Praha, EKOAIR - Služby čistotě ovzduší, ČHMÚ 1995.
- [4] Bubník, J. - Koldovský, M.: Typizace počasí se zřetelem ke znečištění ovzduší. In: Böhm, B. a kol.: Znečištění ovzduší v Podkrušnohoří. Sborník prací HMÚ Praha, sv. 20, 1974, s. 101-106.
- [5] Bednář, J. - Zikmunda, O.: Fyzika mezní vrstvy atmosféry. Praha, Academia 1985.
- [6] Bubník, J.: Problémy interpretace výsledků modelových výpočtů znečištění ovzduší. Seminář Hradec Králové, červen 1994. In: Metody výpočtu a právní aspekty rozptylových studií v ochraně ovzduší. Pardubice, Vědeckotechnický informační servis FINISH v.o.s., s. 38-52.
- [7] Opatření Federálního výboru pro životní prostředí ze dne 1. října 1991 k zákonu č. 309 ze dne 9. července 1991 o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami. Sbírka zákonů č. 45/1991, s. 2061.
- [8] Opatření Federálního výboru pro životní prostředí ze dne 23. června 1992, kterým se mění a doplňuje opatření Federálního výboru pro životní prostředí ze dne 1. října 1991 k zákonu č. 309 ze dne 9. července 1991 o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami. Sbírka zákonů 1992, částka 84, s. 2398.
- [9] Přehled hodnot přípustných koncentrací ve volném ovzduší. Acta hygienica, epidemiologica et microbiologica, příl. č. 6/1986 a č. 2/1991.
- [10] Metodický návod odboru ochrany ovzduší MŽP ČR k výpočtu imisních charakteristik znečišťujících látek pro hodnocení kvality ovzduší č.j.520/2203/93.
- [11] Metodický pokyn odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí České republiky o použití emisních faktorů pro výpočet poplatků za znečišťování ovzduší. MŽP ČR, Praha 1994.

PŘÍLOHA A

ROZPTYLOVÉ PODMÍNKY PODLE STABILITNÍ KLASIFIKACE BUBNÍKA A KOLDOVSKÉHO

Stabilitní klasifikace podle Bubníka a Koldovského rozeznává pět tříd stability s rozdílnými rozptylovými podmínkami. Klasifikace zahrnuje tři třídy stabilní, jednu třídu normální a jednu třídu labilní.

V I. třídě stability - superstabilní - s vertikálními teplotními gradienty menšími než $-1,6$ oC/100 m je rozptyl znečišťujících látek v ovzduší velmi malý nebo téměř žádný. Kouřové vlečky jsou viditelné do velké vzdálenosti od zdrojů. Koncentrace při zemi jsou nízké a ve vlečce velmi vysoké. Proto ve značně vyvýšených polohách (vzhledem k efektivní výšce komína) jsou v této třídě stability počítány absolutní maxima koncentrací. Pro prach toto tvrzení platí i v rovině (jako důsledek pádové rychlosti částic).

V II. třídě stability - stabilní - s vertikálními teplotními gradienty od $-1,6$ do $-0,7$ oC/100 m jsou

rozptylové podmínky stále nepříznivé, i když lepší než v I. třídě stability.

V III. třídě stability - izotermní - s vertikálními teplotními gradienty od $-0,6$ do $+0,5$ $^{\circ}\text{C}/100$ m (vertikální teplotní gradient se pohybuje kolem nuly, teplota s výškou se mění jen málo) se rozptylové podmínky vylepšují. Jedná se o přechodovou třídu stability mezi stabilními třídami a třídou normální.

Ve IV. třídě stability - normální - s vertikálními teplotními gradienty od $+0,6$ do $+0,8$ $^{\circ}\text{C}/100$ m jsou rozptylové podmínky dobré. Tato třída stability se v atmosféře vyskytuje nejčastěji (v rovině a málo nebo mírně zvlněné krajině). Proto se nazývá normální třída. Ve významně zvlněné krajině se však část její četnosti výskytu přesouvá do III. třídy stability.

V V. třídě stability - konvektivní - jsou sice nejlepší rozptylové podmínky (vertikální teplotní gradient je větší než $+0,8$ $^{\circ}\text{C}/100$ m), ale v důsledku intenzivních vertikálních konvektivních pohybů se mohou vyskytnout v malých vzdálenostech od zdroje nárazově vysoké koncentrace.

Tato typizace předpokládá, že v celé vrstvě, kde dochází k rozptylu znečišťujících látek, je konstantní vertikální teplotní gradient a to již od zemského povrchu. To znamená, že při výpočtu v I. a II. stability předpokládáme, že zdroje exhalují do přízemní inverze (ve III. třídě do izotermie) a že celý rozptyl se děje uvnitř této inverze (ve III. třídě uvnitř izotermie).

Z definičních důvodů se mohou v I. třídě stability vyskytnout pouze rychlosti větru menší než $2,5$ $\text{m}\cdot\text{s}^{-1}$, ve II. a V. třídě stability menší než 5 $\text{m}\cdot\text{s}^{-1}$. Ve III. a IV. třídě stability není rychlost větru omezena.

Četnost výskytu jednotlivých tříd stability je většinou následující. I. třída stability se vyskytuje s četností 5 až 10 %, II. třída s četností 10 až 25 %, III. třída s četností 25 až 35 %, IV. třída s četností 30 až 40 % a V. třída s četností 5 až 15 %. V rovinném terénu je největší četnost výskytu ve IV. třídě stability, v kopcovitém terénu vzrůstá četnost výskytu stabilních tříd (I., II.) a V. třída na úkor IV. třídy, ve velmi úzkých údolích i na úkor četností výskytu III. třídy. V konkrétních případech se četnost výskytu jednotlivých tříd stability může významně lišit.

PŘÍLOHA B

SEZNAM SYMBOLŮ

- převodní rozměrový koeficient, jehož rozměr závisí na rozměru počtu jednotek P, na které je vztaž emisní faktor a stanovený tak, aby výsledná emise znečišťující látky měla rozměr $\text{g}\cdot\text{s}^{-1}$ (2.1.1)
- konstanta pro výpočet převýšení vlečky (3.2.3.1)
- obsah popelovin v původním vzorku paliva (2.1.1)
- obsah popelovin v sušině paliva (2.1.1)
- koeficient pro výpočet příčného horizontálního rozptylového parametru s_y (3.2.5.1)
- koeficient pro výpočet vertikálního rozptylového parametru s_z (3.2.5.1)
- konstanta (exponent) pro výpočet převýšení vlečky (3.2.3.1)
- koeficient (exponent) pro výpočet příčného horizontálního rozptylového parametru s_y (3.2.5.1)
- koeficient (exponent) pro výpočet vertikálního rozptylového parametru s_z (3.2.5.1)
- konstanta ze vzorce pro výpočet pádové rychlosti částic určující poměr mezi objemem χ charakteristickým rozměrem (0,8) (3.2.8)
- součinitel odporu tření ze vzorce pro výpočet pádové rychlosti částic (0,6) (3.2.8)
- měrné teplo vzduchu při stálém tlaku (1004 $\text{J}\cdot\text{kg}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$) (5.2)
- krátkodobá koncentrace znečišťující látky (3.1)
- fiktivní koncentrace znečišťujících látek od všech zdrojů, jejichž exhalace zůstávají uvnitř inverze (5.1)
- fiktivní koncentrace znečišťujících látek od i -tého zdroje, jejichž exhalace zůstávají uvnitř inverze (5.1)
- koncentrace znečišťující látky způsobená i -tým zdrojem při směru větru j a střídě stability j . (3.3)

koncentrace od zdroje v daném referenčním bodě při směru větru j a třídě stability j (3.3)
maximální koncentrace stanovená ze všech hodnot c_{jj} bez ohledu na třídy stability a rychlosti větru (3.3.1)
koncentrace znečišťující látky pro výpočet doby jejího překročení, např. hodnota imisního limitu (3.3.3)
- měrné teplo exhalací (2.1.1)
sytostní doplněk (5.2)
průměr prашné částice (3.2.8)
vnitřní průměr koruny komína (výduchu) (2.1.1)
převýšení vlečky nad ústím komína (3.2.3)
převýšení vlečky z chladicí věže při třídě stability j , třídě okolní teploty t a třídě relativní vlhkosti r (5.2)
efektivní výška zdroje při rychlosti větru 1 m.s^{-1} (5.1)
doba trvání situací s výskytem mlhy při teplotě t a relativní vlhkosti r za dané období (rozmě shodný s rozměrem D_{rt}) (5.2)
celková doba trvání situací s teplotou t a relativní vlhkosti r (rozměr musí být shodný s rozmě (5.2)
vnitřní průměr chladicí věže v koruně (2.1.5)
vzdálenost dvou nejvzdálenějších zdrojů ve shluku (3.2.3.2)
tloušťka jedné vrstvy vzduchu, na které je údolí rozděleno (5.1)
- emisní faktor pro j -tou skupinu vozidel (2.1.3)
faktor vzrůstu převýšení vlečky i -tého zdroje (3.2.3.2)
tlak nasycených vodních par při teplotě $0 \text{ }^\circ\text{C}$ (611 Pa) (5.2)
tlak nasycených vodních par (5.2)
vztlakový tok vzduchu opouštějícího chladicí věž (5.2)
relativní kumulativní četnost výskytu horní hranice inverze mezi stanovenou výškou a výškou hladiny 850 hPa (3.2.7)
relativní četnost větru proudícího ze směru ji v základní osmidílné větrné růžici (3.3.2)
emisní faktor pro pevná a kapalná paliva (2.1.1)
emisní faktor pro plynná paliva (2.1.1)
relativní četnost větru proudícího ze směru j v podrobné větrné růžici (3.3.2)
relativní četnost větru proudícího ze směru j a při výskytu třídy stability j v podrobné větrné růžici (3.3.2)
matice průměrného relativního množství z kondenzované vodní páry ve vzduchu při teplotě vlhkosti vzduchu r v dané třídě stability (2.2.3)
tíhové zrychlení ($9,81 \text{ m.s}^{-2}$)
matice relativních četností výskytu situací s teplotou t a relativní vlhkosti vzduchu r v dané třídě stability (2.2.3)
výška chladících věží (2.1.5)
stavební výška koruny komína (konce výduchu) nad terénem (2.1.1)
výška komína korigovaná na vliv blízké budovy (4.1.2)
vážený průměr výšek komínů ve shluku (3.2.3.2)
efektivní výška zdroje (bez korekce na vliv terénu) (3.2.3)
efektivní výška zdroje po provedení všech korekcí (3.2.3)
pokles efektivní výšky zdroje vlivem pádové rychlosti prашných částic pro velikost částic o průmě (3.1.2)
vážený průměr efektivních výšek podle tříd stability j (5.2)
efektivní výška chladicí věže při třídě stability j , třídě okolní teploty t a třídě relativní vlhkosti r (5.2)
výška emitující plochy nad zemí (5.1)
konstanta závisující na typu a výkonu topeniště a na skupenství paliva pro výpočet zdroje (2.1.1)
konstanta závisující na typu a výkonu topeniště a na skupenství paliva pro výpočet zdroje (2.1.1)

množství spalin v m³ vznikající při spálení jednoho kg pevného nebo kapalného paliva (2.1.1)
množství spalin v m³ vznikající při spálení jednoho m³ plynného paliva (2.1.1)
koncentrace znečišťující látky ve spalinách za normálních podmínek (2.1.1)
koncentrace znečišťující látky v referenčních spalinách (vzdušnině) (2.1.1)
koeficient zeslabení vlivu nízkých zdrojů na referenční body ve větších nadmořských výškách (3.2.7)
korekční koeficient na postupný vznos vlečky v blízkosti zdroje (3.2.3.1)
korekční koeficient převýšení vlečky na teplotní stabilitu ovzduší (3.2.3.10)
koeficient odstraňování, zahrnující suchou a mokrou depozici a chemické transformace (3.2.6)
délka budovy (ve směru spojnice zdroj - budova) (4.1.2)
výška horní hranice inverze nad dnem údolí (2.2.2)
maximální rozměr shluku zdrojů (3.2.3.2)
latentní teplo výparu vody (2,5.106 J.kg⁻¹) (5.2)
výška referenčního bodu nad povrchem země (výška budovy apod.) (3.2.1.2)
parametr pro výpočet korigované výšky zdroje na vliv budovy (4.1.2)
výška budovy (4.1.2)
emise znečišťující látky při plném výkonu zdroje (4.4)
množství znečišťující látky odcházející komínem, výduchem nebo chladicí věží (2.1.5)
celkové množství emisí znečišťující látky za dobu T (5.1)
emise znečišťující látky z elementu plochy (2.1.2)
fiktivní obsah znečišťující látky ve směšovací vrstvě (5.1)
hmotnost vzduchu, který prochází chladicí věží bez zavedených spalin (5.2)
emise znečišťující látky při předem stanoveném výkonu zdroje (4.4)
délková intenzita emise znečišťující látky (2.1.3)
- plošná intenzita emise (2.1.2)
hmotnost spalin (5.2)
obecná emise znečišťující látky (3.1)
počet chladících věží (2.1.5)
počet zdrojů ve shluku (3.2.3.2)
- frekvence vozidel j-té skupiny za den (2.1.3)
relativní doba provozu zdroje na předem stanovený výkon (index j znamená pořadí) (4.4)
obsah kyslíku v referenčních spalinách (vzdušnině) (2.1.1)
obsah kyslíku ve skutečných spalinách (vzdušnině) (2.1.1)
počet jednotek, na které je vztažen emisní faktor
velikost horizontální plochy údolí ve výšce zk (5.1)
počet provozních hodin za rok (2.1.1)
počet provozních hodin j-té chladicí věže za rok (2.1.5)
exponent z mocninového profilu větru (3.2.4.1)
tlak vzduchu (2.1.1)
podíl i-tého zdroje na průměrné roční koncentraci v daném bodě (4.3)
normální tlak při zemi (101325 Pa) (5.2)
tepelná vydatnost zdroje (2.1.1)
výhřevnost pevného nebo kapalného paliva (2.1.1)
výhřevnost plynného paliva (2.1.1)
směšovací poměr v okolním vzduchu (5.2)
směšovací poměr ve vzduchu z chladicí věže (5.2)
- měrná plynová konstanta pro suchý vzduch (5.2)
- měrná plynová konstanta pro vlhký vzduch (5.2)
- měrná plynová konstanta pro vodní páru (461 J.kg⁻¹.K⁻¹) (5.2)
relativní vlhkost okolního vzduchu (5.2)
celkový počet tříd zastoupení prašných frakcí podle průměru částic (3.2.1)
spotřeba plynného paliva (2.1.1)

spotřeba pevného nebo kapalného paliva (2.1.1)
spotřeba pevného nebo kapalného paliva za hodinu při instalovaném výkonu spalovacího zařízení (2.1.1)
spotřeba plynného paliva za hodinu při instalovaném výkonu spalovacího zařízení (2.1.1)
obsah síry v původním vzorku paliva (2.1.1)
roční spotřeba pevného nebo kapalného paliva (2.1.1)
roční spotřeba plynného paliva (2.1.1)
obsah síry v sušině paliva (2.1.1)
měrná vlhkost nasycených vodních par (5.2)
doba nepřetržitého trvání podmínek inverze a bezvětří (2.2.2)
teplota vzduchu v okolí chladicí věže, $T_e = t_e + 273,15$ (5.2)
teplota vzduchu vystupujícího z chladicí věže, $T_{ch} = t_{ch} + 273,15$ (5.2)
teplota vlhkého vzduchu opouštějící chladicí věž bez zavedení spalin do věže, $T_{ch}' = t_{ch}' + 273,15$ (5.2)
počet hodin s překročením koncentrace cR za rok (3.3.3)
normální teplota vzduchu ($273,15 \text{ K} = 0 \text{ oC}$) (5.2)
teplota odcházejících exhalací v koruně komína, výduchu nebo chladicí věže, $T_s = t_s + 273,15$ (5.2)
teplota vlhkého vzduchu opouštějící chladicí věž bez zavedení spalin do věže (5.2)
teplota venkovního vzduchu (2.1.1)
teplota venkovního vzduchu u chladicí věže (5.2)
teplota vlhkého vzduchu opouštějící chladicí věž včetně zavedených spalin do věže (5.2)
teplota odcházejících exhalací v koruně komína, výduchu nebo chladicí věže (2.1)
rychlost větru ve výšce 10 m nad povrchem země (3.2.4.1)
rychlost větru ve výšce h (3.2.4.1)
rychlost větru ve výšce koruny komína (3.2.4.1)
rychlost větru ve výšce h1 (3.2.4.1)
objem vlhkého vzduchu opouštějící chladicí věž včetně zavedených spalin do věže (5.2)
objem vlhkého vzduchu opouštějící chladicí věž bez zavedení spalin do věže (5.2)
objem spalin nebo vzdušiny odcházející komínem za skutečných podmínek za teploty t_s a tlaku p (2.1)
objem spalin nebo vzdušiny odcházející komínem přepočtený na normální podmínky (2.1)
objem spalin vypouštěných do každé chladicí věže za skutečných podmínek při teplotě t_s a tlaku p (5.2)
- objem spalin vypouštěných do každé chladicí věže za skutečných podmínek při teplotě t_s a tlaku p při plném výkonu zdroje (4.4)
objem spalin vypouštěných do každé chladicí věže za skutečných podmínek při teplotě t_s a tlaku p při předem stanoveném výkonu zdroje (4.4)
objem spalin přepočtený na suchý plyn a referenční obsah kyslíku
pádová rychlost částic o průměru d_i (3.2.8)
obsah vodní páry ve skutečných spalinách (vzdušnině) (2.2.1)
šířka budovy (kolmo na spojnici zdroj - budova) (4.1.2)
hodnota prašného spadu (4.2)
- krátkodobý spad prachu při směru větru j, třídě stability j a i-té třídě velikosti částic (4.2.4)
obsah vody v palivu (2.1.1)
- hodnota ročního spadu prachu (4.2.4)
výstupní rychlost vzduchu z chladicí věže (5.2)
výstupní rychlost exhalací z komína (výduchu) (2.1.1)
vzdálenost referenčního bodu od zdroje (3.2.1.1)
rozdíl x-souřadnic i-tého zdroje a k-tého referenčního bodu (3.3.1)
vzdálenost referenčního (uzlového) bodu od zdroje ve směru větru (3.2.1.1)
vzdálenost zdroje od budovy (4.1.2)
šířka liniového zdroje (2.1.3)

vzdálenost nejbližšího referenčního bodu od zdroje (3.2.5)
souřadnice X (mířící k východu) referenčního bodu (2.3.1)
souřadnice X komína ve skupině blízkých zdrojů (pro nejbližší zdroj ke zdroji se souř (3.2.3.2)
souřadnice X komína ve skupině blízkých zdrojů (pro nejbližší zdroj ke zdroji se souř (3.2.3.2)
vzdálenost, po kterou proudění prochází nad elementem silnice (3.2.5.3)
souřadnice X (mířící k východu) paty komína bodového zdroje nebo chladicí věže, stří nebo středu elementu liniového zdroje (2.1)
souřadnice X (mířící k východu) počátečního bodu liniového zdroje (2.1.3)
souřadnice X (mířící k východu) konečného bodu liniového zdroje (2.1.3)
rozdíl y-souřadnic i-tého zdroje a k-tého referenčního bodu (3.3.1)
vzdálenost referenčního (uzlového) bodu od zdroje ve směru kolmém na směr větru (3.2.1.1)
délka elementu liniového zdroje (2.1.3)
délka strany elementu (čtverce) plošného zdroje (2.1.2)
souřadnice Y (mířící k severu) referenčního bodu (2.3.1)
souřadnice Y komína ve skupině blízkých zdrojů (pro nejbližší zdroj ke zdroji se souř (3.2.3.2)
souřadnice Y komína ve skupině blízkých zdrojů (pro nejbližší zdroj ke zdroji se souř (3.2.3.2)
průmět délky elementu liniového zdroje ve směru větru (3.2.5.3)
souřadnice Y (mířící k severu) paty komína bodového zdroje nebo chladicí věže, stří nebo středu elementu liniového zdroje (2.1)
souřadnice Y (mířící k severu) počátečního bodu liniového zdroje (2.1.3)
souřadnice Y (mířící k severu) konečného bodu liniového zdroje (2.1.3)
převýšení referenčního bodu nad patou komína (výduchu) (3.2.1.2)
korigovaná vertikální souřadnice referenčního bodu v členu pro přímý rozptyl (3.2.1.2)
korigovaná vertikální souřadnice referenčního bodu v členu popisujícím odraz v dolním odhadu (3.2.1.2)
korigovaná vertikální souřadnice referenčního bodu v členu popisujícím odraz v horním odhadu (3.2.1.2)
funkce převýšení terénu nad rovinou procházející patou komína mezi zdrojem a referenčním (3.2.2)
funkce převýšení terénu nad rovinou procházející referenčním bodem mezi zdrojem a referenč (3.2.2)
Výška horní hranice k-té vrstvy vzduchu, na které je údolí rozděleno (5.1)
výška, do které se přízemní exhalace dostanou vlivem turbulence způsobené průjezdem automobilů (3.2.5.3)
nadmořská výška terénu středu referenčního bodu (2.3.1)
výška, do které sahá přibližně rovnoměrná koncentrace znečišťující látky nad silnicí (3.2.5.3)
nadmořská výška terénu v místě paty komína bodového zdroje nebo chladicí věže, stří nebo středu elementu liniového zdroje (2.1)
nadmořská výška terénu počátečního bodu liniového zdroje (2.1.3)
nadmořská výška terénu konečného bodu liniového zdroje (2.1.3)
relativní roční využití maximálního výkonu (3.3.3)
relativní doba trvání předem stanoveného provozního režimu za rok (4.4)
relativní roční využití maximálního výkonu k-tého zdroje (4.4)
zastoupení jednotlivých prašných frakcí v závislosti na průměru prašných částic d (2.1.1)
korekční koeficient převýšení vlečky na teplotu exhalací (3.2.3.1)
vertikální teplotní gradient (2.2.1)
- adiabatický vertikální teplotní gradient (1 °C/(100 m) (5.2)
azimut i-tého zdroje od k-tého referenčního bodu (3.3.1)

azimut i-tého zdroje od k-tého referenčního bodu, opravený na efektivní výšku zdroje vlivem
stač směru větru s výškou (3.3.1)
korekční koeficient převýšení vlečky na vliv terénu (3.2.3.1)
úhel mezi směrem elementu silnice a směrem větru (3.2.5.3)
účinnost opatření omezujících únik znečišťující látky (odsiřovacího zařízení, odlučovačů popílku,
rů filtrů apod.) (2.1.1)
matice hodnot J (i je číslo zdroje a j je číslo referenčního bodu) (3.2.2)
koeficient vlivu terénu (3.2.2)
úhel mezi směrem větru a spojnicí zdroj - referenční bod (3.3.1)
kinematická viskozita vzduchu ($15,10^{-6} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$)
hustota vzduchu ($1,3 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$)
měrná hustota prášných částic (3.2.8)
příčný horizontální rozptylový parametr (3.2.5.1)
počáteční příčný horizontální rozptylový parametr pro plošné a liniové zdroje (3.2.5.2, 3.2.5.3)
příčný vertikální rozptylový parametr (3.2.5.1)
počáteční příčný vertikální rozptylový parametr pro plošné a liniové zdroje (3.2.5.2, 3.2.5.3)
azimut směru větru (3.3.2)
směr větru ve výšce 10 m nad povrchem země (3.2.4.2)
směr větru v efektivní výšce zdroje referenčního bodu) (3.2.4.2)
azimut směru elementu silnice (3.2.5.3)

PŘÍLOHA C

SEZNAM TABULEK

----- není dostupná

POKYN MŽP pro poskytování investičních a neinvestičních
Prostředků ministerstva životního PROSTŘEDÍ pro rok 1998
ke směrnici programu revitalizace říčních systémů a k Zásadám
programu péče o krajinu

Ministerstvo životního prostředí po dohodě s Ministerstvem financí a v souladu s § 5 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů, vydává Pokyn pro poskytování investičních a neinvestičních prostředků Ministerstva životního prostředí.

Obecné podmínky pro poskytování investičních a neinvestičních prostředků.

A. Podmínky pro poskytnutí finančních prostředků:

- Finanční prostředky se poskytují na základě žádosti. Další postup pro předkládání a schvalování žádostí je uveden u jednotlivých dotačních titulů.
- Finanční prostředky jsou účelově určené a je možné je poskytnout pouze na realizaci opatření a na činnosti, které jsou uvedeny u jednotlivých dotačních titulů.
- Žadatel musí splňovat podmínky, které jsou stanovené u jednotlivých titulů krajinotvorných programů.
- Na poskytnutí finančních prostředků není právní nárok.
- Žadatelem nemůže být zahraniční osoba fyzická ani právnická (§21 Obchodního zákoníku).
- Žadatel dokládá v žádosti své identifikační údaje dle závazného vzoru uvedeného v příloze ke Směrnici PRŘS a Zásadám PPK a údaje a informace uvedené u jednotlivých titulů krajinotvorných programů.
- MŽP si vyhrazuje právo neproplatit přiznanou částku finančních prostředků v případě zjištění skutečností, které odporují Zásadám nebo Směrnici

B. dpovědnost příjemce finančních prostředků

- Příjemce finančních prostředků je povinen se podrobně seznámit podle druhu krajinotvorného programu se Zásadami nebo Směrnici.
- Příjemce finančních prostředků odpovídá za to, že jím uvedené údaje v žádosti jsou pravdivé.
- Příjemce finančních prostředků odpovídá za to, že účel, na který byla dotace poskytnuta, splnil nebo splní v rozsahu a do termínu, stanoveného ve smlouvě.
- Příjemce finančních prostředků, který uvedl nepravdivé údaje v žádosti nebo nesplnil ustanovení smlouvy o poskytnutí prostředků, je povinen neprodleně odvést zadržené prostředky včetně penále, vypočteného podle ust. zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o rozpočtových pravidlech republiky, ve znění pozdějších předpisů, na příslušný účet státního rozpočtu a tuto skutečnost oznámit MŽP (odboru rozpočtu) a příslušnému finančnímu úřadu.
- Nečerpání celkové výše finančních prostředků nezakládá právo žadatele na dočerpání finančních prostředků v následujícím roce.
- Příjemce finančních prostředků, který nemůže splnit účel, na který mu byly prostředky poskytnuty, ze zdravotních nebo jiných vážných důvodů je povinen neprodleně informovat MŽP. V

případě úmrtí příjemce prostředků bude postupováno v souladu s ustanovením občanského zákoníku o dědictví. Pokud dědici nepřevzou práva a závazky vyplývající ze smlouvy, poskytnutá dotace se odvede do státního rozpočtu.

- Příjemce finančních prostředků je povinen poskytovat požadované informace, dokladovat činnost a umožňovat kontrolou pověřeným zaměstnancům MŽP, případně MF a územním finančním úřadům ověřovat plnění podmínek uvedených u jednotlivých dotačních titulů.

- Příjemce finančních prostředků je povinen uchovávat veškeré doklady o poskytnutí dotace včetně doplňků, ve smyslu zákona FS č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

C. Schvalování žádosti

- Žádosti se vyřizují podle druhu krajinotvorného programu způsobem, uvedeným u jednotlivých programů.

- Na podávání a vyřizování žádosti se nevztahuje zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení.

D. Uzavírání smluv o poskytnutí dotace

- Smlouva se uzavírá u "Programu péče o krajinu" způsobem, uvedeným v Zásadách PPK.

E. Způsob účtování finančních prostředků

- Pro vyúčtování finančních prostředků platí příslušné pokyny Ministerstva financí ČR pro zúčtování vztahů se státním rozpočtem za rok 1998.

- Povinnost předkládat doklady pro čerpání finančních prostředků na MŽP u Programu péče o krajinu je nejpozději do 5. 12. příslušného roku.

- Další postup je uveden u jednotlivých krajinotvorných programů.

F. Závěrečná ustanovení

- Od 1. 1. 1998 se nepostupuje podle Zásad pro poskytování finančních prostředků MŽP v rámci Programu péče o krajinu v roce 1997 a Směrnice MŽP o poskytování finančních prostředků v rámci Programu revitalizace říčních systémů v roce 1997.

Tyto Pokyny včetně Zásad pro poskytování finančních prostředků MŽP v rámci Programu péče o krajinu a Směrnice MŽP o poskytování finančních prostředků v rámci Programu revitalizace říčních systémů vstupují v platnost dnem podpisu.

Ing. Jiří Skalický v.r.
Místopředseda vlády ČR
a ministr životního prostředí

S M Ě R N I C E

**Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků
v rámci Programu revitalizace říčních systémů v roce 1998**

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 20. května 1992 č. 373 schválila Program revitalizace říčních systémů.

V souladu s bodem II./1 tohoto usnesení vydává Ministerstvo životního prostředí (dále jen "MŽP") tuto směrnici k zajištění úkolů vyplývajících z programu ve vztahu k poskytování finančních prostředků pro jeho plnění.

ODDÍL I.

Čl. 1

Všeobecná ustanovení

- 1) Tato směrnice upravuje postup při uplatňování žádostí o zařazení navrhovaných akcí do Programu revitalizace říčních systémů (dále jen "PRŘS"), způsob projednávání žádostí, přidělování finančních prostředků a jejich čerpání.

- 2) Směrnice vymezuje subjekty, které mohou být žadatelem o poskytnutí finančních prostředků z PRŘS.

- 3) Směrnice vymezuje činnosti, na které mohou být finanční prostředky v rámci PRŘS poskytovány.

- 4) Směrnice vymezuje kontrolní mechanismy, zajišťující účelné využívání prostředků a nástrojů PRŘS.

Čl. 2

Žadatel

- 1) Žadatelem je při realizaci prací (podrobně upraveno v ODDÍLU II. této směrnice):
  - a) vlastník pozemků či stavby, na nichž mají být úpravy provedeny,
  - b) správce toku, pokud jde o revitalizaci koryta vodního toku,
  - c) Správa NP, Správa CHKO ČR a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (pro účely Fondu pozemků zvláště chráněných území).

Čl. 3

Předmět poskytování prostředků

- 1) Finanční prostředky lze poskytnout na vlastní realizaci následujících revitalizačních opatření (širší výklad jednotlivých revitalizačních titulů je uveden v příloze č. 1 této směrnice):
  - a) Revitalizace vlastních vodních toků, včetně jejich koryt

- b) Revitalizace odvodňovacích soustav
  - c) Revitalizace odstavených ramen vodních toků
  - d) Obnova a zakládání vodních nádrží
  - e) Práce k udržení přírodního charakteru koryt vodních toků
  - f) Zakládání a obnova břehových porostů nebo doprovodných porostů včetně ochranných pásů podél vodních toků a melioračních kanálů
  - g) Zakládání a obnova prvků systému ekologické stability ve vazbě na vodní režim
  - h) Obnova a zakládání mokřadních ekosystémů
  - i) Ochrana proti erozi; technické a biotechnické úpravy související se změnami zemědělsky využívaných pozemků a lesních kultur
  - j) Zvyšování retenčních schopností území (např. suché poldry)
  - k) Opatření pro obnovu zásob podzemních vod
  - l) Opatření pro obnovu a stabilizaci vsakovacích ploch
  - m) Jiná opatření mající revitalizační charakter ve smyslu naplňování PRŘS
- 2) Cílem navrhovaných opatření musí být vytvoření ekologicky stabilního prvku v krajině ve vazbě na vodní režim a jeho příznivé ovlivnění (biocentrum, biokoridor, významný krajinný prvek a.p.), realizovaná opatření však nesmějí být využívána k podnikatelským záměrům (např. intenzivní chov ryb - netýká se opatření realizovaných podle ODDÍLU III., čl. 4, odst. 1).

3) V případě zakládání a obnovy prvků systému ekologické stability, které nebudou jednoznačně vázány na zlepšení vodního režimu v krajině (např. výsadba porostů podél dopravních komunikací), nebudou prostředky z PRŘS poskytnuty. Pokud budou žadateli poskytnuty prostředky na zakládání a obnovu prvků systémů ekologické stability z PRŘS, nemůže současně žádat na totéž opatření o poskytnutí dotace ze SFŽP či z jiných zdrojů. Toto potvrdí žadatel prohlášením uvedeným v příloze žádosti o poskytnutí prostředků.

4) Při realizaci jednotlivých revitalizačních opatření nesmí dojít k zásadnímu narušení stávající struktury prvků systému ochrany a tvorby krajiny.

5) Na zpracovávání projektových dokumentací se z PRŘS finanční prostředky poskytují pouze v tom případě, kdy je žadatelem o příspěvek organizace zřízená Ministerstvem životního prostředí (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO ČR, Správa národního parku).

Čl. 4

Základní omezující podmínky pro poskytnutí finančních prostředků

1) Z prostředků na zabezpečení PRŘS nelze poskytnout finanční prostředky na opatření:

- a) která jsou běžnou údržbou či péčí, tedy zákonnou povinností správců vodních toků a vlastníků pozemků, vlastníka vodohospodářského díla či dotčené nemovitosti (podle zákona č. 138/1973 Sb. a vyhl. MLVH ČSR č. 19/1978 Sb. o vodách, ve znění pozdějších předpisů),
- b) jejichž cílem je v první řadě vytváření podmínek pro jejich hospodářské využití - netýká se opatření realizovaných podle ODDÍLU III., čl. 4, odst. 1,
- c) jejichž revitalizační efekt zjevně nebude přiměřený vynaloženým nákladům.

Čl. 5

Poskytování finančních prostředků

1) Finanční prostředky se poskytují účelově, z prostředků na zajišťování PRŘS, formou dotace. U žadatelských subjektů, které nevykonávají podnikatelskou činnost, až do 80 %, u rozpočtových a příspěvkových organizací až do 100 % a u ostatních až do 70 % celkových nákladů investice. Ve výjimečných případech může povolit MŽP po dohodě s MF výjimku z těchto ustanovení.

2) Finanční prostředky se poskytují na základě žádosti projednané a doporučené regionálním poradním sborem k PRŘS (dále jen "RPS"), ev. na doporučení RPS poradním sborem při OEK MŽP (dále jen "PS MŽP") a doporučené ředitelem OEK MŽP.

3) O posouzení výše návrhu finančních prostředků ve formě finančního příspěvku k vlastním prostředkům žadatele a jeho definitivním přiznání rozhoduje MŽP.

4) Prostředky je možné poskytnout pouze na činnosti podle čl. 3, odst.1, (ODDÍL I.), nebo podle čl.2, odst. 1, (ODDÍL III.).

5) Postup při poskytování státních účelových dotací obcím a okresním úřadům je stanoven usnesením vlády č. 707 ze dne 12.11. 1997. V příloze č. 4 této Směrnice jsou podmínky specifikovány.

6) Pokud jsou žadateli souběžně poskytovány finanční prostředky ze SFŽP, MZe, případně jiných zdrojů, nesmí dojít k jejich souběhu na stejné práce a dodávky. Prohlášení žadatele o této skutečnosti bude uvedeno v příloze žádosti o poskytnutí prostředků. Pokud jsou žadateli přiznány či vyplaceny náhrady za znehodnocení majetku v rámci restitucí související s předmětem žádosti na poskytnutí finančních prostředků z PRŘS, nebudou žadateli prostředky z PRŘS poskytnuty. Prohlášení o skutečnosti, že žadateli nejsou přiznány či vyplaceny restituční náhrady k předmětu revitalizace, bude uvedeno v příloze žádosti o poskytnutí prostředků. Výjimku z tohoto ustanovení uděluje na doporučení regionálního poradního sboru MŽP. Pokud jsou předmětem žádosti revitalizační opatření korespondující s Programem péče o krajinu nebo s programem pozemkových úprav, budou hrazeny z prostředků uvedených programů a z prostředků PRŘS, nesmí však dojít k souběhu na stejné práce a dodávky.

7) Na poskytnutí finančních prostředků z PRŘS není právní nárok.

8) Struktura poskytování finančních prostředků je dále upravena v ODDÍLU II. této směrnice.

Čl. 6

Žádost

1) Pro poskytnutí finančních prostředků na realizaci prací předkládá žadatel žádost včetně uvedených příloh (příloha č. 2 této směrnice). O její úplnosti rozhodují RPS.

2) Žádost předkládá žadatel příslušnému RPS (viz dále) ve dvou vyhotoveních, z nichž jedno vč. projektové dokumentace zůstává uloženo u příslušného Regionálního poradního sboru, druhé na

odboru ekologie krajiny MŽP. Po uzavření akce je dokumentace archivována na Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, a to po dobu deseti let.

Čl. 7

Organizační struktura zabezpečování PRŘS

1) PRŘS je zabezpečován a řízen odborem ekologie krajiny (OEK) MŽP, při kterém pracuje poradní sbor k PRŘS (PS MŽP).

2) Na regionální úrovni je PRŘS zajišťován činností regionálních poradních sborů (RPS), pracujících při střediscích Agentury ochrany přírody a krajiny ČR v Praze (též pro Střední Čechy), Brně, Českých Budějovicích, Havlíčkově Brodě, Olomouci, Ostravě, Pardubicích, Plzni a Ústí nad Labem, a metodicky řízených odborem ekologie krajiny MŽP. Koordinaci operativní činnosti regionálních poradních sborů zajišťuje ústředí AOPK ČR na základě metodického řízení OEK MŽP. Zároveň ústředí AOPK ČR zabezpečuje zpracovávání veškerých sumarizačních výstupů a informací o realizaci PRŘS na základě požadavků OEK MŽP.

3) Žadatel **předkládá žádost** o poskytnutí finančních prostředků k posouzení **RPS** nejpozději **do 31. května běžného roku**, ve kterém je požadováno plnění.

4) RPS posoudí žádost na nejbližším jednání RPS. O výsledku posouzení sepíše protokol (příloha č. 3 této směrnice). Na tato ustanovení se nevztahují lhůty podle zákona č. 71/1967 Sb. (správní řád), ve znění pozdějších předpisů. Rozhodujícími kritérii při projednávání předložených žádostí v RPS jsou zejména:

- pokračování již započatých revitalizačních opatření,
- naléhavost opatření z hlediska zájmů ochrany přírody a tvorby krajiny
- návaznost na usnesení příslušné protipovodňové komise
- návaznost na probíhající pozemkové úpravy,
- návaznost na ÚSES,
- využití přirozené renaturalizace vodních toků

V případě kladného posouzení žádosti navrhne RPS výši finančního příspěvku a stanoví na základě podmínek OkÚ-RŽP, Správy NP či Správy CHKO (příloha "Žádosti") věcné podmínky pro jeho přidělení. Na základě těchto podmínek bude akce kontrolována, popř. bude vydáno příslušné rozhodnutí, které bude součástí pro naplnění re-vitalizačního záměru. Po dokončení akce bude zhotoven protokol o kontrole provedených prací, potvrzený zástupcem RPS (příloha č. 5 Směrnice).

RPS zároveň posuzují reálnost závazného příslibu žadatelů k zahájení realizace revitalizačních akcí, na které nebyla pro jednání RPS předložena projektová dokumentace, a dbají na jednotnost uspořádání základních údajů o revitalizačních akcích při podání žádosti.

5) Kopii protokolu z jednání RPS a kopii žádosti, včetně příloh (mimo PD) zašle RPS odboru ekologie krajiny MŽP vždy v jednom vyhotovení.

Je-li regionálnímu poradnímu sboru předložena žádost, kterou posoudí jako významnou z celorepublikového hlediska, havarijní nebo vyžadující udělení výjimky z ustanovení této směrnice, může regionální poradní sbor postoupit rozhodnutí o takové žádosti Poradnímu sboru

MŽP. V případě doporučení RPS na projednání navrhované akce u PS MŽP ji OEK předloží na jednání PS MŽP.

6) Žádosti doporučené RPS (popř. PS MŽP) jsou ústředím AOPK ČR evidovány a sumarizovány. Formální správnost a kompletnost předložených materiálů je kontrolována “Komisí pro posuzování formální správnosti a úplnosti předložených podkladů” od jednotlivých RPS. Členy této komise jsou zástupci MŽP, MF a AOPK ČR.

7) Po doporučení komise k uvolnění prostředků v závislosti na typu žadatele :

a) **odbor ekologie krajiny předloží** odboru rozpočtu

- žádost o provedení rozpočtového opatření pro rozpočtové a příspěvkové organizace jiných resortů (resp. předloží odboru rozpočtu podklady pro předložení žádosti na Ministerstvo financí o provedení rozpočtového opatření) včetně “Rozhodnutí”.

- žádost o provedení rozpočtového opatření pro organizace jejichž zřizovatelem je MŽP včetně “Rozhodnutí”.

b) **odbor ekologie krajiny vystaví** Oznámení limitu výdajů pro Českou spořitelnu a.s. Žadateli (obci, svazku obcí, OÚ, podnikatelským právnickým a fyzickým subjektům, nepodnikajícím fyzickým osobám) oznámí, že prostředky byly uvolněny. Současně zašle žadateli “Rozhodnutí”.

OEK zašle odboru rozpočtu MŽP kopii Oznámení limitu výdajů.

8) Odbor rozpočtu :

a) po provedeném rozpočtovém opatření Ministerstvem financí **zašle kopii** tohoto sdělení MF, odboru ekologie krajiny.

OEK sdělí tyto informace neprodleně ústředí AOPK ČR. Jeho prostřednictvím jsou informace předávány příslušným RPS, které poskytují jednotlivým žadatelům další ev. informace o konkrétních akcích.

9) Odbor ekologie krajiny zpracuje **Platební kalendář** převodu finančních prostředků z jednotlivých výdajových účtů státního rozpočtu na účet MF vedený Českou spořitelnou a.s.

10) Odbor rozpočtu na základě platebního kalendáře a žádosti OEK otevře limity pro čerpání prostředků z příslušných účtů.

ODDÍL II.

Čl. 1

Finanční prostředky

1) Program revitalizace říčních systémů je v běžném roce zabezpečován finančními prostředky z rozpočtové kapitoly ministerstva životního prostředí na základě podaných žádostí, projednaných v poradních sborech (místně příslušný regionální poradní sbor, poradní sbor při OEK MŽP), které byly poradními sbory doporučeny a vybrány k realizaci a doporučeny ředitelem OEK MŽP.

2) V rámci PRŘS jsou uvolňovány finanční prostředky jen na ty investiční akce z PRŘS, které budou zahájeny v příslušném rozpočtovém roce (popř. na akce pokračující).

3) Závazné údaje a podmínky pro čerpání prostředků jsou stanoveny Rozhodnutím (uvedeno v příloze).

4) Finanční prostředky na investiční akce z PRŘS mají pro žadatele - investora formu účelově vázané dotace, realizovaná opatření ve formě hmotného investičního majetku mají charakter věcného břemena z pohledu cílů PRŘS.

5) Při nakládání s finančními prostředky určenými na investiční akce v rámci PRŘS je nutné dodržet ustanovení zákona ČNR č. 576/1990 Sb. o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky) ve znění pozdějších předpisů a vyhlášku MF ČR č. 205/1991 Sb. o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, ve znění pozdějších předpisů, přičemž je nutné přislíbené a uvolněné finanční prostředky považovat ve smyslu ustanovení § 11, odst. 4, této vyhlášky za účelové dotace ze státního rozpočtu republiky poskytované na vybrané investiční akce z PRŘS.

Čl. 2

Povinnosti žadatele - investora

1) Žadatel je povinen: - řádně vyplnit formulář "Žádost" včetně příloh a zřetelně uvést, kolik činí vlastní příspěvek žadatele;

- obec nebo okresní úřad předloží vybrané ukazatele plnění rozpočtu obcí a okresních úřadů (viz Zásady, příloha č. 3)
- řádně vyplnit tabulku MF - "Registr investic MF" jako povinnou součást formuláře "Žádost", plátcí DPH uvádějí finanční údaje bez DPH;
- v případě změn finančních nároků při realizaci akce předložit RPS aktualizovanou tabulku "Registr investic MF" s odůvodněním změny;
- před ukončením stavby zpracovat a předložit RPS definitivní "Registr investic MF", na jehož základě bude rozhodnuto o definitivní výši finančního příspěvku;
- použít poskytnuté finanční prostředky jen k účelu, na který byly přiděleny;
- nepřipustit nevhodné vynakládání poskytnutých finančních prostředků, tzn. čerpat finanční prostředky jen na nezbytně nutné náklady pro pořízení hmotného investičního majetku;
- proplácet jen práce provedené do 31. 12. běžného roku;
- finanční prostředky nevyčerpané na akce z PRŘS do 31.12. běžného roku rozpočtové a příspěvkové organizace zúčtují a vrátí prostřednictvím zřizovatele do státního rozpočtu;
- v žádosti o poskytnutí finančních prostředků na investiční revitalizační opatření uvést náklady na pořízení investičního hmotného majetku a další provozní náklady v členění (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, § 9):

A. FMF č.j. V/20530/1992 - účtová osnova a postup účtování pro rozpočtové organizace, příspěvkové organizace a obce;

B. FMF č.j. V/20100/1992 - účtová osnova a postup účtování pro podnikatele;

C. FMF č.j. V/20531/1992 - účtová osnova pro politické strany, občanská sdružení a jiné nevýdělečné organizace; - k žádosti o poskytnutí finančních prostředků na investiční revitalizační akci doložit přílohy uvedené ve formuláři "Žádost";

- v případě, kdy by mělo dojít ke zvýšení požadavku na finanční prostředky ze státního rozpočtu oproti návrhu ve smyslu podmínek MF, vydaných dle postupu a zásad dotační politiky č.j. 113/1679/94 (Finanční zpravodaj 4/1994), předložit k projednání v RPS aktualizovaný "Registru investic MF" a před ukončením akce (rozpracovanost 80 % finančního objemu) změnový "Registru investic MF";

- k žádosti u akcí, jejichž charakter to vyžaduje, předložit pro jednání RPS platné územní rozhodnutí, stavební povolení a vodoprávní rozhodnutí; výjimku z tohoto ustanovení může povolit MŽP, přičemž stanoví příslušné podmínky.

2) Žadatel je povinen doložit regionálnímu poradnímu sboru výsledky veřejné soutěže (zák. č. 199/1994 Sb. o zadávání veřejných zakázek ve pozdějších předpisech), včetně aktualizovaného "Registru investic MF ČR" ihned po jejím ukončení;

3) Žádosti o změny v objemu poskytovaných finančních prostředků se předkládají nejpozději do 30. 10. běžného roku. Pozdější změny nebudou akceptovány;

4) Před definitivním přiznáním finančního příspěvku ze strany MŽP žadatel o finanční příspěvek požádá příslušný finanční orgán o kontrolu fakturace akce;

5) Pro definitivní přiznání příspěvku předloží kolaudační rozhodnutí, vyjádření RŽP příslušného OkÚ (popř. Správy NP či Správy CHKO), protokol o kontrole provedených prací, potvrzený zástupcem RPS (příloha č. 5) a výsledek finanční kontroly odboru rozpočtu MŽP.

Čl. 3

Funkce RPS při zajišťování financování PRŘS

1) Posuzuje výši požadavku na finanční příspěvek ze státního rozpočtu s tím, že tento požadavek omezí jen na nezbytně nutné náklady na pořízení hmotného investičního majetku, přičemž tento náklad dále sníží o vlastní zdroje žadatele.

2) Žadatel předloží závazný příslib na proinvestování minimálně 10 % z celkových nákladů u akce v počátečním roce. Tento závazek žadatele bude uveden jako povinná příloha žádosti.

3) Výše dotace ze státního rozpočtu s přihlédnutím k usnesení vlády ČR č. 571/1994 je omezena; až do 80 % u žadatelských subjektů, které nevykonávají podnikatelskou činnost, u rozpočtových a příspěvkových organizací až do 100 % a u ostatních až do 70 % celkových nákladů investice. Ve výjimečných případech může povolit MŽP po dohodě s MF výjimku z těchto ustanovení.

4) Ve výjimečných případech může MŽP po dohodě s MF při přechodném nedostatku finančních prostředků žadatele poskytnout žadateli návratnou finanční výpomoc se lhůtou splatnosti do 10-ti let dle posouzení. Žadatel předloží bilanci příjmů a výdajů a v případě obce doloží vybrané ukazatele plnění rozpočtu dle Zásad Ministerstva financí č.j. 111/94 440/1997, či výsledky hospodaření (podle typu žadatelského subjektu).

5) Výše doporučeného finančního příspěvku pro žadatele je uvedena v protokolu z jednání RPS (v procentech z celkových nákladů na akci, s uvedením maximální výše příspěvku). Výše příspěvku je regionálním poradním sborem konkretizována na základě výsledku veřejné soutěže, který žadatel předloží RPS.

6) U víceletých akcí hodnotí RPS revitalizační záměr na celou akci; žadatel předkládá každý rok pouze aktualizovanou tabulku "Registr investic MF", která je projednávána RPS.

7) RPS zhotovuje protokol o kontrole provedených prací, který je potvrzen zástupcem RPS (příloha č.5).

Čl. 4

Způsoby uvolňování finančních prostředků

1) V návaznosti na schválený státní rozpočet pro příslušný rok se při poskytování finančních prostředků v rámci PRŘS rozlišují příslušné způsoby jejich uvolňování žadatelům:

- a) účelové zvýšení limitu investičních výdajů příslušnému ústřednímu orgánu pro rozpočtové organizace a příspěvkové organizace, včetně stanovení podmínek pro čerpání finančního příspěvku;
- b) rozpočtovým a příspěvkovým organizacím, jejichž zřizovatelem je MŽP, zvýšením limitu účelově určených investičních výdajů,
- c) oznámením limitu čerpání investičních výdajů ze státního rozpočtu ČR pro finanční prostředky poskytované obcím nebo svazku obcí, podnikatelským právnickým a fyzickým subjektům a fyzickým osobám, prostřednictvím České spořitelny a.s.

Podmínky čerpání finančního příspěvku stanovuje MŽP v "Rozhodnutí" (příloha).

2) Rozhodující pro určení limitu je cena podle zakázky (podle zák.č. 199/1994 Sb., ve smyslu pozdějších předpisů).

3) Za správnost čerpání a vypořádání poskytnutých finančních prostředků odpovídá u rozpočtových a příspěvkových organizací příslušný ústřední orgán.

4) Vrácení neoprávněně čerpaných či zadržovaných finančních prostředků v rozporu se stanoveným účelem a podmínkami pro čerpání dotace ze státního rozpočtu navrhují a podnět dávají orgány zúčastněné v procesu návrhu finančních příspěvků (výdajů). Kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu poskytnutých k akcím v rámci Programu RŘS provádí dle § 20, zákona ČNR č. 576/1990 Sb. o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky, (ve smyslu platných předpisů)

odst. 2, územní finanční orgány, v případě potřeby i MF. Odvody neoprávněně použitých nebo zadržovaných částek, jakož i penále, uloží územní finanční orgány dle § 30, odst. 6, zák.č. 576/1990 Sb.

ODDÍL III.

Další opatření v rámci PRŘS

Čl. 1

Všeobecná ustanovení

1) Opatření realizovaná v rámci ODDÍLU III. jsou realizována jako specifická opatření mající doplňující charakter k hlavním cílům PRŘS.

2) Posouzení o tom, jestli navrhované opatření v rámci Směrnice patří do ODDÍLU I. (čl. 3 - Předmět poskytování prostředků), nebo do ODDÍLU III. (viz dále) přísluší regionálnímu poradnímu sboru.

Čl. 2

Předmět poskytování prostředků

1) Finanční prostředky lze poskytnout na vlastní realizaci následujících opatření:

- a) obnova vodních nádrží včetně technických objektů na nich a odstraňování nánosů; přednostně jsou realizována opatření na území ZCHÚ a pokud je žadatelským subjektem obec či FPZCHÚ,
  - b) zakládání nových vodních nádrží (u rozpočtových organizací do výměry 1 ha - výjimku z tohoto ustanovení může na doporučení RPS povolit po dohodě s MF),
  - c) zakládání umělých mokřadů s využitím čistících účinků v návaznosti na další revitalizační úpravy v daném území
  - d) objekty (stavby) vyvolané revitalizačními úpravami koryt
- 2) Při realizaci jednotlivých opatření nesmí dojít k zásadnímu narušení stávající struktury prvků systému ochrany a tvorby krajiny.

Čl. 3

Základní omezující podmínky pro poskytnutí finančních prostředků

1) Finanční prostředky v rámci ODDÍLU III. nelze poskytnout na opatření:

- a) která jsou běžnou údržbou či péčí, tedy zákonnou povinností správců vodních toků a vlastníků pozemků, vlastníka vodohospodářského díla či dotčené nemovitosti (podle zákona č. 138/1973 Sb. a vyhl. č. 19/1978 Sb.),
- b) jejichž revitalizační efekt zjevně nebude přiměřený vynaloženým nákladům.

Čl. 4

Výše finančního příspěvku

1) Výše finančního příspěvku ze státního rozpočtu u opatření podle čl. 2, ODDÍLU III., je v případě produkčních nádrží omezena max. do 60% celkových nákladů investice u všech žadatelských subjektů, jinak platí ustanovení čl. 3, odst. 3, ODDÍLU II.

2) Ve výjimečných případech může MŽP po dohodě s MF při přechodném nedostatku finančních prostředků žadatele poskytnout žadateli návratnou finanční výpomoc se lhůtou splatnosti do 10-ti let dle posouzení. Žadatel předloží bilanci příjmů a výdajů a v případě obce doloží vybrané ukazatele plnění rozpočtu dle Zásad MF č.j. 111/94 440/97, či výsledky hospodaření (podle typu žadatelského subjektu).

Čl. 5

Závěrečná ustanovení

1) Pokud není v ODDÍLU III. uvedeno jinak, platí pro žadatele veškerá další ustanovení uvedená v ODDÍLU I. a ODDÍLU II. Směrnice o poskytování finančních prostředků v rámci Programu revitalizace říčních systémů.

RNDr. Jan Kender v.r.
ředitel odboru ekologie krajiny

Příloha č. 1

Předmět příspěvku na vlastní realizaci revitalizačních opatření

I. Pro ODDÍL I., čl. 3, odst. 1:

a) Obnova původních koryt vodních toků, vybudování nových, přírodně blízkých koryt vodních toků - změna vinutí trasy, odstranění zatrubnění toků, odstranění nevhodných úprav koryt (betonové prvky apod.), vybudování a obnova prvků snižujících rychlost odtoku a zvyšujících morfologickou pestrost koryta aj.

b) Technické úpravy vlastních odvodňovacích soustav za účelem zadržetí vody v území při zachování jejich funkce a zásad tvorby ekologicky stabilní krajiny.

c) Obnova hydrologického režimu odstavených ramen vodních toků, obnova porostní struktury podél odstavených ramen vodních toků.

d) Obnova vodních nádrží a zakládání nových vodních nádrží v místech geomorfologicky, hydrogeologicky a hydrologicky vhodných za účelem zvýšení retenční schopnosti území, směřující k vytvoření ekologicky stabilního prvku v krajině (hl. biocentrum, významný krajinný prvek).

- e) Biotechnické a technické zásahy směřující k zachování biologicky cenných přirozených úseků vodních toků, udržování přirozených tůň a stupňů v korytech vodních toků, morfologické členitosti břehů a dna apod.
- f) Zakládání a obnova břehových porostů, zejména s ohledem na jejich zdravotní stav a druhové a konfigurační členění, zakládání a obnova doprovodných porostů v návaznosti na břehové porosty a další porostní struktury v území.
- g) Zakládání a obnova prvků systémů ekologické stability směřující k posílení vodního režimu daného území vytvořením ekologicky stabilního prvku - biocentrum, biokoridor, významný krajinný prvek apod.
- h) Obnova hydrologické a prostorové struktury mokřadních ekosystémů a vytváření podmínek pro vznik nových mokřadních systémů.
- i) Obnova a zakládání prvků systému protierozní ochrany ve vazbě na posílení a ochranu vodního režimu daného území, nad rámec agrotechnických protierozních opatření - obnova a zakládání mezí, remízků, průlehů a pod., s jednoznačně prokazatelným revitalizačním efektem, a jejich napojení na další protierozní a porostní struktury v území.
- j) Zakládání a obnova prvků s retenčními vlastnostmi v území - př. suché poldry, občasné rozlityny a pod.
- k) Technické, biotechnické a biologické zásahy, směřující k ochraně a obnově zásob podzemní vody.
- l) Stabilizace a ochrana vsakovacích ploch.
- m) Jiná opatření mající prokazatelně revitalizační charakter, jež nejsou předmětem tohoto výčtu.

II: Pro ODDÍL III., č. 2, odst. 1:

- a) Obnova retenčních prostorů vodních nádrží, obnova technických objektů na vodních nádržích, odstraňování nánosů.
- b) Zakládání nových vodních nádrží (podle ustanovení ODDÍLU III., čl. 2, odst. 1).
- c) Zakládání umělých mokřadů s využitím čistících účinků - je vázáno na realizaci dalších revitalizačních opatření v území.
- d) Objekty na tocích, související s revitalizač

Rozhodující posouzení o tom, jestli navrhovaná revitalizační opatření patří do některé z uvedených skupin, je dáno protokolem z jednání RPS k PRŘS.

[příloha č. 2 - Žádost o poskytnutí finančního příspěvku v rámci Programu revitalizace říčních systémů pro rok 1998](#)

B. Předmět žádosti :

I. Revitalizační titul (Směrnice MŽP o poskytování finančních prostředků v rámci Programu RŘS, ODDÍL I., Čl. 3, odst. 1 nebo ODDÍL III, Čl. 2, odst. 1)

II. Název akce

III. Číslo hydrologického pořadí toku, v jehož povodí je opatření navrhováno:

Okres:

Obec:

Kat. území:

Pozemek(p.p.č.)

Okres:

Obec:

Kat. území:

Pozemek(p.p.č.)

C. Přílohy žádosti - p o v i n ě (na samostatných příložených listech):

1. Zadávací dokumentace navrhovaného opatření včetně odhadu nákladů (v případě, že není předkládána již zpracovaná projektová dokumentace) a zdůvodnění předmětu žádosti, včetně objasnění revitalizačního efektu
(u všech ž

2. Vyplněná tabulka Ministerstva financí ČR - "Registr investic MF" (formulář 80/95).

3. Platné územní rozhodnutí nebo stavební povolení u akcí, jejichž charakter to vyžaduje - viz Čl. 2, odst. 1, ODDÍL II.

4. Souhrnné stanovisko OkÚ-RŽP, ev. Správy NP nebo CHKO, včetně stanovení revitalizačních podmínek.

5. Stanovisko správce toku.

6. Doložení vlastnických vztahů k předmětu revitalizace.

7. Prohlášení o nečerpání finančních náhrad v rámci restitucí k předmětu revitalizace a o nečerpání finančních prostředků z dalších zdrojů (př. SFŽ)

8. Žadatel předloží závazný příslib na proinvestování minimálně 10 % z celkových nákladů u akce v počátečním roce.

9. Protokol z výběrového řízení na dodavatele revitalizačních opatření.

10. U obcí je nutno doložit:

- zprávu o přezkoumání hospodaření za předešlý rok
- vybrané ukazatele plnění rozpočtu obcí

Datum _____ Podpis žadatele (razítko) _____

[Regionální poradní sbor k Programu revitalizace říčních systémů při středisku AOPK ČR a další](#)

[Smlouvy a další](#)

Příloha č. 3

**Regionální poradní sbor k Programu revitalizace říčních systémů při
středisku AOPK ČR _____
P R O T O K O L č. _____**

**o posouzení revitalizačního opatření v rámci
Programu revitalizace říčních systémů**

A. Žadatel (adresa)

B. Předmět žádosti o příspěvek (podle čl. 3, ODDÍLU I. nebo podle Čl. 2, ODDÍLU III. Směrnice)

C. Identifikační údaje opatření

- a) název
- b) místo, obec
- c) katastrální území
- d) okres
- e) tok
- f) číslo hydrologického pořadí

D. Plánovací údaje
Kč)

Termíny

Náklady (tis.

projektové

práce: _____

realizace: _____

_____

náklady

celkem: _____

pro rok: _____

_____

E. Účel

F. Stručná charakteristika

G. Studie v území

a) je zpracována

název studie _____

rok zpracování _____

zpracovatel _____

projekt (návrh) **odpovídá - neodpovídá** závěrům této studie

b) zpracovává se souběžně

název studie _____

c) není zpracována (požadována) - zdůvodnění RPS na doporučení akce

H. Výsledky veřejné soutěže

a) proběhla _____ (protokol o výsledku je součástí žádosti)

b) veřejná soutěž se neuskuteční (důvod) _____

I. Hodnocení navrhovaného opatření - stanovení podmínek pro realizaci akce

1. Projekt (návrh) **je v souladu** se Směrnicí Ministerstva životního prostředí ČR k Programu revitalizace říčních systémů (**ano - ne**)

2. Vlastní hodnocení + stanovení podmínek

J. Hodnocení hospodaření obcí (OÚ) :

a) souhrnný korekční koeficient

b) ukazatel upravená míra schodku hospodaření (UMSH)

ukazatel **odpovídá - neodpovídá** podmínkám “Zásad”

c) meziroční (1997/1996) nárůst výdajů na platy a ostatní platby (rozhodná míra růstu výdajů na platy a ostatní platby za vykonanou práci činí 6 %)

d) způsob krytí případného deficitu hospodaření

e) podíl dluhové služby pro rok 1997 k běžným příjmům žadatele o dotaci (rozhodná míra podílu dluhové služby pro rok 1997 činí 15 % v poměru k běžným příjmům žadatele o dotaci)

f) vztah meziročního (1997/1996) přírůstku (poklesu) deficitu a meziročního přírůstku (poklesu) investičních výdajů a výdajů na opravy hmotného investičního majetku.

K. Závěr

Na základě předložených podkladů a hodnocení Regionální poradní sbor

doporučuje - nedoporučuje

poskytnutí finančního příspěvku z prostředků Programu revitalizace říčních systémů.

Výše příspěvku: +)

a) požadovaná (pouze na realizaci investice):

celkem: _____ tis.Kč

b) doporučená (pouze na realizaci investice):

celkem: _____ % z celk. výše
z toho v daném roce: _____ Kč
v roce: _____ Kč
v roce: _____ Kč

vlastní příspěvek žadatele: _____ Kč
z toho PD: _____ Kč

Projednáno v Regionálním poradním sboru dne _____

_____
předseda
(podpis, razítko)

_____
člen RPS
(podpis)

+) v návaznosti na výsledky veřejné soutěže

Příloha č. 4

Zásady

postupu při realizaci usnesení vlády č. 229/1997 a 707/1997 při poskytování účelových dotací obcím a okresním úřadům v roce 1998

Referent:

Ing. R. Mládková CSc., tel.: 57042466

Ing. R. Kotrba, tel.: 5704 2495

čj.: 111/94 440/1997

1) Vláda uložila svým usnesením č. 229/1997 (dále jen usnesení) ze dne 16. dubna 1997 členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy v bodu II. 3d) ” při poskytování účelových dotací obcím a okresním úřadům v letech 1998 až 2000 přihlédnout, zda žádající obec nebo okresní úřad dosáhly minimálně vyrovnaného rozpočtového hospodaření v roce 1997 ve smyslu výzvy v bodě IV” , bod IV. usnesení

vyzývá statutární orgány obcí k zabezpečení minimálně vyrovnaného hospodaření v roce 1997 ve smyslu rovnosti příjmů a výdajů podle rozpočtové skladby.

2) Dosažení schodkového hospodaření obcí a okresních úřadů (dále jen "žadatelé") neznamena automaticky ztrátu možnosti získat státní dotaci. Splnění výzvy z bodu IV. usnesení je jedním z kritérií, které použijí orgány poskytující dotace při konečném výběru těch obcí a okresních úřadů, které obdrží státní účelovou dotaci. Orgány poskytující dotaci uplatní toto kritérium při rozhodování o poskytnutí účelových dotací a půjček na nově zahajované akce, naopak toto kritérium nepoužijí

- u akcí již schválených a pokračujících z předchozích let,
- u dotací, které jsou součástí finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům okresních úřadů a finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí, schválených v rámci zákona o státním rozpočtu na rok 1998,
- u dotací jmenovitě určených jednotlivým subjektům (obcím, okresním úřadům) a schválených v rámci zákona o státním rozpočtu na rok 1998.

3) Při hodnocení výsledků hospodaření žadatele o dotaci musí orgány, které dotaci poskytují, vzít v úvahu dopad katastrofálních povodní na Moravě a ve východních Čechách v červenci 1997. Proto kritérium minimálně vyrovnaného hospodaření nebude uplatněno při poskytování dotací bezprostředně souvisejících s odstraňováním následků těchto povodní, s obnovou zničené nebo poškozené infrastruktury v dotčených lokalitách, ani se nebude obecně vztahovat na obce a okresní úřady postižené touto pohromou, jejichž hospodaření v roce 1997 bylo výrazně ovlivněno likvidací povodňových škod. Při hodnocení výsledků hospodaření bude rovněž zohledněna finanční pomoc poskytnutá ostatními obcemi a okresními úřady postiženým lokalitám.

4) Cílem těchto Zásad je stanovit hodnotící kritéria pro posouzení míry schodkovosti žadatele o dotaci na rok 1998 a rozlišit důvody, které ke schodkovosti vedly. Jinak řečeno, záměrem Zásad je diferencovat jednotlivé žadatele nejen v závislosti na tom, zda jejich hospodaření v roce

1997 skončilo minimálně vyrovnaným výsledkem nebo nikoliv, ale také podle charakteru případného schodku.

5) Algoritmus propočtu ukazatele "upravená míra schodku hospodaření", jehož výše bude rozhodujícím hlediskem pro posouzení, do jaké míry žadatel o dotaci splnil bod IV. vládního usnesení, je následující:

5a) Vyrovnanost příjmů a výdajů ve smyslu platné rozpočtové skladby znamená dosažení nezáporného rozdílu úhrnu tříd 1 až 4 a úhrnu tříd 5 a 6 rozpočtové skladby, tj. příjmů inkasovaných v roce 1997 a výdajů realizovaných v roce 1997. Mezi příjmy daného roku se proto nezahrnuje použití prostředků vytvořených v minulých letech, především charakteru zapojení rezervních a jiných účelových fondů vytvořených z přebytků předchozích let. Mezi příjmy se nezahrnuje ani použití zdrojů z úvěrů, emisí vlastních dluhopisů a jiných zápůjčních prostředků.

5b) Saldo hospodaření žadatele bude upraveno (zhoršeno) o částku dotací, které mu byly poskytnuty v roce 1997, ale žadatel je v tomto roce nepoužil (jedná se o dotace podléhající finančnímu vypořádání roku 1997 se státním rozpočtem, státními fondy a okresními úřady). Pokud i takto upravené saldo (v přílohách Zásad označené jako "upravené saldo hospodaření I") se rovná 0, nebo je větší než 0, žadatel o dotaci splnil podmínky vládního usnesení a nemusí předkládat další údaje o svém hospodaření v roce 1997.

5c) Saldo hospodaření bude dále upraveno (zlepšeno) o operace související s finančním vypořádáním roku 1996 se státním rozpočtem a státními fondy (vratky dotací, povolené použití dotací poskytnutých v roce 1996). Dále bude saldo hospodaření upraveno (zlepšeno) o přímé výdaje související s důsledky katastrofálních povodní v červenci 1997, včetně darů a příspěvků poskytnutých postiženým lokalitám a nakoupených státních povodňových dluhopisů. Znamená to, že žadatel, který vykáže v roce 1997 deficitní výsledek hospodaření jen kvůli operacím z tzv. finančního vypořádání roku 1996 se státním rozpočtem nebo státními fondy, nebo v důsledku povodňových výdajů v roce 1997, bude mít upravené saldo hospodaření (označené římskou II) rovno nebo větší než nula a nebude muset předkládat další údaje o svém hospodaření v roce 1997.

5d) Saldo hospodaření upravené ve smyslu bodů 5b) a 5c) je upraveným výsledkem hospodaření II. Žadatelé, kteří dosáhli upraveného výsledku hospodaření vyššího nebo rovného nule, zabezpečili ve smyslu těchto Zásad minimálně vyrovnané hospodaření a splnili tak výzvu uvedenou v bodu IV. vládního usnesení. Orgány poskytující dotace u těchto žadatelů již nepostupují podle propočtů uvedených v bodech 5e) až 5j).

5e) U žadatelů, kteří dosáhli upravený výsledek hospodaření nižší než nula, se spočítá podíl tohoto deficitu na celkových příjmech a dále se spočítají hodnoty dílčích korekčních koeficientů.

5f) Dílčí koeficient K1 hodnotí meziroční (1997/1996) nárůst výdajů na platy a ostatní platby za vykonanou práci (po odečtení výplat služného osobám vykonávajícím civilní službu a náhrad platů zaměstnavatelům při nástupu občana na výkon civilní služby hrazené okresními úřady) a po odpočtu platů tzv. uvolněných zastupitelů, poskytovaných těmto zastupitelům podle § 1 nařízení vlády č. 262/1994 ve znění nařízení vlády č. 20/1997. Rozhodná míra růsti výdajů na platy a ostatní platby za vykonanou práci činí 6 % a v tomto případě je hodnota koeficientu K1 rovna 1,0; při překročení 6 %-ního limitu se hodnota K1 zvyšuje nad hodnotu 1,0; při nižším než 6 %-ním růstu hodnota K1 klesá pod 1,0.

5g) Dílčí koeficient K2 je určen pro zhodnocení způsobu krytí upraveného výsledku hospodaření. Preferuje krytí přebytky vytvořenými v minulých letech (např. zapojením fondu rezerv a rozvoje) oproti krytí dluhovými instrumenty. Pokud je deficit kryt úsporami z více než 10 %, klesá hodnota koeficientu K2 plynule od 1 do 0,1 (a to v závislosti na míře použití úspor, tj. přebytků hospodaření z předchozích let). Pokud je podíl úspor na krytí deficitu nižší než 10,0 % (včetně), roste hodnota K2 nad 1,0.

Vzhledem k tomu, že ve jmenovateli podílu je záporné číslo (deficit je záporným výsledkem hospodaření) a v činiteli by mělo být číslo kladné (snížení stavu peněžních prostředků od počátku do konce období znamená kladnou hodnotu položek 8xx5 rozpočtové skladby), měl by celkový podíl být záporným číslem (nebo nulou). Kladný výsledek by znamenal, že žadatel kryl deficit roku 1997 cizími zdroji (půjčkou), jejichž část nepotřeboval a zvýšil o ní stav svých peněžních prostředků.

5h) Dílčí koeficient K3 hodnotí úroveň výdajů na dluhovou službu žadatele, přičemž rozhodná míra podílu dluhové služby pro rok 1997 činí 15 % v poměru k běžným příjmům žadatele o dotaci. Pokud žadatel vykáže překročení 15 % hranice, bude hodnota koeficientu K3 vyšší než 1,0; naopak při nižším podílu dluhové služby na běžných příjmech klesá hodnota K3 pod 1,0. Pro účely těchto zásad se dluhovou službou rozumí splátky úroků, poplatky z dluhové služby, splátky jistiny a leasingové splátky předepsané pro daný rok a alikvotní podíl splátek jistin splatných jednorázově po uplynutí dohodnuté lhůty. Běžnými příjmy se rozumí saňové příjmy (třída 1 rozpočtové skladby), nedaňové příjmy (třída 2) a běžné přijaté dotace (seskupení položek 41).

5i) Dílčí koeficient K4 je určen pro zhodnocení meziročního (1997/1996) přírůstku (poklesu) míry investování, tj. podílu investičních výdajů na celkových výdajích. Pro účely těchto Zásad jsou investiční výdaje definovány jako souhrn kapitálových výdajů, výdajů na opravy hmotného investičního majetku, příspěvků na účelně vynaložené neinvestiční náklady dodavatele (plynifikace, elektrické přípojky, apod.), odvodů za odnětí zemědělské půdy a poplatků za odnětí lesní půdy hrazených v souvislosti s investiční výstavbou; souhrnně jsou tyto výdaje označeny jako upravené investiční výdaje a jejich metodická srovnatelnost v obou letech (1996 a 1997) je zajištěna. V případě, že žadatel vykáže vyšší míru investování v roce 1997 oproti roku 1996, bude hodnota koeficientu K4 nižší než 1,0.

5j) Souhrnný korekční koeficient Kk se vypočítá vynásobením dílčích koeficientů K1 až K4. S pomocí korekčního koeficientu se spočítá ukazatel “upravená míra schodku hospodaření” (UMSH), a to následujícím způsobem:

$$\text{UMSH} = \text{upravený výsledek hospodaření} / \text{celkové příjmy} \times 100 \times \text{Kk}$$

Míra naplnění výzvy vládního usnesení žadatelem, jehož upravený výsledek hospodaření skončil zápornou hodnotou, vyplývá z konečné hodnoty UMSH: čím více se tato hodnota blíží nule, tím více byla žadatelem naplněna výzva vlády.

6) Součástí těchto Zásad jsou propočtené hodnoty dílčích koeficientů K1 až K4, který poskytoval dotace použije ve smyslu předchozích zásad.

7) Žadatelé o dotaci předloží podle pokynů poskytovatele vyplněný vzor jednotného dotazníku s vybranými ukazateli rozpočtového hospodaření za rok 1997 a 1996 (vzor přiložen).

8) Poskytovatelé dotací spočítají hodnotu ukazatele “Upravená míra schodku hospodaření” (UMSH) podle algoritmu propočtových ukazatelů hospodaření žadatele o dotaci (přiloženo).

9) Tyto zásady budou využity k rozhodování o poskytování účelových dotací (vymezených v bodu 2) v roce 1998. Na základě usnesení vlády č. 707/1997 bude při rozhodování o poskytnutí účelových dotací v roce 1999 přihlédnuto ke kritériu podílu dluhové služby na běžných příjmech (odpovídajícímu dílčímu koeficientu K3 těchto zásad).

Ministerstvo financí ČR
schváleno č.j. 111/94 440/1997

Vybrané ukazatele plnění rozpočtu obcí a okresních úřadů

Podklady pro realizaci usnesení vlády č. 229/1997 a 707/1997 - postup při poskytování účelových dotací obcím a okresním úřadům v roce 1998

Vyplní žadatel o dotaci - obec nebo okresní úřad - podle souhrnných údajů za řídicí úřad a podřízené rozpočtové organizace podle výsledků rozpočtového hospodaření za rok 1997 a 1996. Údaje se vyplňují v tisících Kč na dvě desetinná místa.

Název a sídlo vykazující jednotky: .....
IČO:

Ukazatel roku 1997   tis. Kč
----- *není dostupná*

*) Viz: Pokyn MF ČR 8/97 k použití některých ustanovení Opatření o rozpočtové skladbě, vydaného pod č.j. MF ČR 111/27 947/1996 k poskytování humanitárních příspěvků obcím a okresním úřadům postiženým katastrofálními záplavami; publikováno ve Finančním zpravodaji č. 9/1997

**) Tyto věcné dary by měly být zaříděny jako součást položky 5176, pokud jsou zaříděny jinak (např. na podseskupení položek 513 - Nákup materiálu), je třeba zařídění opravit

***) Rozpočtová skladba vydaná Výnosem FMM č.j. II/11770/1985 platná do 31.12.1996

****) Od objemu platů v roce 1997 se odečte částka odpovídající části platů tzv. uvolněných zastupitelů v roce 1997 upravených v § 1 nařízení vlády č. 262/1994 Sb., ve znění nařízení vlády č. 20/1997 Sb.

*****) Tento propočtení má za cíl zahrnout mezi výdaje dluhové služby úměrnou část případně jednorázově provedené splátky hodnoty dluhopisu věřiteli. V případě, že tedy např. obec emitovala dluhopis s šestiletou splatností splatný jednorázově, zahrne do tohoto řádku hodnotu jedné šestiny dlužné částky (bez ohledu na to, ve kterém roce bude jednorázová splátka provedena).

Zjištění, že žadatel uvedl do tohoto dotazníku nesprávné údaje, je důvodem k nepřiznání požadované účelové dotace. Změny údajů dodatečně zjištěné žadatelem musí být neprodleně oznámeny orgánu, který rozhoduje o přiznání dotace.

V _____ dne _____ 1998

Schválil: Telefon: Podpis:

Příloha

Hodnoty dílčích korekčních koeficientů ke stanovení “upravené míry salda hospodaření” obcí a okresních úřadů žádajících o státní dotace

Příloha k Zásadám postupu při realizaci usnesení vlády č. 229/1997 a 707/1997 při poskytování účelových dotací obcím a okresním úřadům v

roce 1998

Referent:

Ing. R. Mládková, CSc., tel.: 5704 2466

Ing. R. Kotrba, tel.: 5704 2495

čj.: 111/94 440/1997

1) Dílčí koeficient K1

Dílčí koeficient K1 oceňuje nárůst platů 1997/1996; rozhodná míra přírůstků platů činí podle Zásad 6 %.

Hodnota K1 v závislosti na velikosti přírůstků platů:

Tabulka č. 1

----- *není dostupná*

2) Dílčí koeficient K2

Dílčí koeficient K2 oceňuje způsob krytí upraveného výsledku hospodaření, hodnoty koeficientu jsou stanoveny v závislosti na míře zapojení úspor, které jsou vyjádřeny ukazatelem "změna stavu peněžních prostředků id počátku do konce období".

Hodnoty koeficientu K2 v závislosti na podílu úspor vynaložených na krytí deficitu:

Tabulka č. 2

----- *není dostupná*

3) Dílčí koeficient K3

Dílčí koeficient K3 oceňuje výdaje na dluhovou službu. Rozhodná míru podílu dluhové služby na běžných příjmech činí 15 %.

Hodnoty koeficientu K3 v závislosti na výši dluhové služby.

Tabulka č. 3

----- *není dostupná*

4) Dílčí koeficient K4

Dílčí koeficient K4 hodnotí meziroční (1997/1996) vývoj míry investování

(MI), tj. podílu upravených investičních výdajů (Iv) na celkových výdajích (Cv); $MI = Iv/Cv$

Hodnota K4 v závislosti na vývoji míry investování (MI):

Tabulka č. 4

----- *není dostupná*

Protokol

z projednání akce: (název)

Přítomni: (*zástupci MŽP, MF, AOPK ČR*)

Přizván:

Byla projednána akce: (*název*)

Žadatel (adresa, okres):

Na podkladě předložených dokladů bylo zjištěno:

doklady:

regionální poradní sbor: ..... protokol č.: .....

územní rozhodnutí: ..... č.j. vydal: .....

stavební povolení: ..... č.j. vydal:.....

výběrové řízení:

výsledek: (*souhlas, požadavek na doplnění*)

Zhodnocení financování akce:

dotace

návratná fin. Výpomoc

Navržené % financování akce:

Financování akce v roce 1998:

1999:

2000:

Posouzení vlastních zdrojů žadatele:

Z každé předložené faktury uhradí finanční ústav uvedené %, zbývající částku složí investor

Posouzení registru investic jako přílohy protokolu:
(přijat, doplněn, upraven)

V Praze dne: .....

podpisy: .....

Rozhodnutí o poskytnutí investiční dotace

Příloha č. 5

PROTOKOL

o kontrole investiční akce Programu revitalizace říčních systémů pro rok 1998

Rozhodnutím MŽP č. ....ze dne.....byl žadateli

(identifikace žadatele vč. adresy, resp. IČO)

přiznán příspěvek ve výši .....tis. Kč, t.j.....%
z celkových nákladů na realizaci investiční akce v rámci Programu
revitalizace říčních systémů:

(název akce, k.ú. a okres, stručná charakteristika)

Pověření zástupci regionálního poradního sboru, který akci doporučil pod
č. protokolu.....provedli terénní šetření dne ..... a konstatují, že
způsob provedení investiční akce

- splňuje všechny podmínky dané projektovou dokumentací, stavebním
povolením, protokolem RPS, popř. dalšími rozhodnutími orgánů státní
správy

- splňuje shora uvedené podmínky s následujícími výhradami:
- nesplňuje některou z podstatných podmínek, ze nichž byla akce
doporučena

- byl realizován chybně
- nebyl realizován

Současně se předkládají:

- doklady o průběhu a výsledku kolaudačního řízení
- doklad o kontrole čerpání finančních prostředků příslušným
finančním úřadem
- vyjádření OkÚ RŽP (popř. Správy CHKO nebo NP)

Na základě uvedených skutečností regionální poradní
sbor.....

doporučuje - nedoporučuje

definitivní přiznání příspěvku z Programu revitalizace říčních systémů

Datum:.....

podpis zástupce investora: .....

podpis zástupce RPS: .....

**Metodický pokyn Ministerstva životního prostředí České republiky
okresním úřadům k zabezpečování Programu revitalizace říčních
systémů**

**Dne 20. května 1992 schválila vláda České republiky usnesením č. 373
Program revitalizace říčních systémů. V souladu s bodem 8 přílohy
k tomuto usnesení vydává odbor ochrany přírody Ministerstva
životního prostředí ČR, pověřený řízením Programu revitalizace
říčních systémů (Program RŘS), metodický pokyn okresním úřadům
k zabezpečování tohoto programu.**

Cíle programu

Cílem programu je podporovat a zvyšovat retenční schopnost krajiny
(zvětšovat podíl drnového fondu, zpomalovat povrchový i podzemní
odtok, zvyšovat infiltrační vlastnosti a retenční schopnosti půdního profilu,
zachycovat vodu
v rybnících, mokřadech a malých nádržích), což povede ke zvýšení
okamžitého objemu výskytu vody v území. Dále je třeba napravovat
negativní důsledky v minulosti nevhodně provedených pozemkových
úprav, nevhodných způsobů obhospodařování půdy a velkoplošného
odvodnění, obnovovat přirozené funkce vodních toků a jejich koryt, včetně
doprovodných porostů a ochranných pásů, odstraňovat nevhodné úpravy

toků, zvyšovat přírodními prostředky odolnost břehů a koryt proti erozi, jejich stabilitu při povodních a členitostí dna i břehů podporovat samočisticí schopnost vody, stabilizovat hladiny, zajistit minimální průtoky a podmínky pro přirozené biologické oživení toků. Opatření, která mohou být předmětem poskytování finančních prostředků z Programu RŘS, jsou uvedena v Čl. 3, ODDÍLU I. a Čl. 2 ODDÍLU III. Směrnice MŽP o poskytování finančních prostředků v rámci Programu RŘS a v příloze č. 1 této Směrnice.

V souladu s usnesením vlády ČR č. 373 byla vypracována organizační struktura zabezpečování programu a Směrnice MŽP o poskytování finančních prostředků v rámci Programu RŘS, která upravuje organizační zabezpečování programu po stránce finanční i věcné. Organizační struktura a Směrnice byly doplněny o praktické zkušenosti ze zabezpečování Programu v letech 1992-1996; upravené verze jsou nedílnou součástí tohoto metodického pokynu.

Úloha okresních úřadů (ev. Správ CHKO a NP) v procesu zabezpečování Programu RŘS je v rovině koncepční, posuzovací a kontrolní.

Koncepční úloha OkÚ

Koncepční úloha jednotlivých okresních úřadů spočívá v zabezpečování podkladů pro revitalizační zásahy v povodí toků na území jednotlivých okresů. Pro tuto činnost využívají OkÚ jak vlastní kapacity, tak již zpracované návrhy a náměty revitalizačních opatření v daném okresu (studie, metodiky revitalizace jednotlivých povodí, návrhy konkrétních revitalizačních opatření, metodiky ÚSES, biologická hodnocení a pod.), jež jsou k dispozici místně příslušnému regionálnímu poradnímu sboru (RPS) k Programu RŘS, či jinému stupni zabezpečování programu (ÚO MŽP, OEK MŽP a pod.). Tyto subjekty mají za povinnost postoupit okresním úřadům na jejich vyžádání veškeré materiály k PRŘS, týkající se programu na území daného okresu, jež mají k dispozici, a veškeré revitalizační materiály obecného charakteru; tyto podklady však nesmějí být využity ke komerčním účelům (tzn. pouze pro koncepční, posuzovací, rozhodovací a kontrolní činnost OkÚ). Na základě těchto materiálů a materiálů zabezpečených vlastní činností předkládají OkÚ regionálním poradním sborům vlastní návrhy koncepce revitalizačních zásahů v jednotlivých

povodích na území daného okresu. Veškeré náměty konkrétních revitalizačních opatření předložené žadatelskými subjekty, musejí být projednány a doporučeny pro jednání RPS jednotlivými OkÚ, včetně stanovení revitalizačních podmínek. V případě nedodržení této povinnosti se mohou OkÚ obrátit na RPS, OEK MŽP nebo PS MŽP za účelem zjednání nápravy.

Posuzovací úloha OkÚ

Posuzovací úloha okresních úřadů v procesu zabezpečování Programu RŘS je dána jejich postavením při projednávání návrhů konkrétních revitalizačních opatření v místně příslušných regionálních poradních sborech. Návrh (žádost) každého revitalizačního opatření předkládaného k posouzení v RPS musí být doložen souhlasným komplexním stanoviskem OkÚ-RŽP (ochrana přírody, voda, půda), ev. může být toto stanovisko vydáno přímo při projednávání navrhované akce v RPS za účasti OkÚ-RŽP a uvedeno v protokolu z jednání. Zástupci okresních úřadů se účastní jednání RPS při projednávání návrhů revitalizačních opatření na území daného okresu či po dohodě s RPS i dalších jednání. Stanovisko OkÚ-RŽP zahrnuje též informace o využití revitalizačních studií, na jejichž základě je revitalizační opatření doporučováno. V případě, že na předmětné území není revitalizační studie zpracována, obsahuje stanovisko OkÚ-RŽP odůvodněné doporučení realizace navrhovaného opatření. Ve spolupráci s RPS okresní úřady navrhnou a stanoví při projednávání předložených akcí s žadatelem věcné podmínky pro přiznání finančního příspěvku (finanční příspěvek k vlastním zdrojům žadatele) na realizaci revitalizačního opatření, které budou podkladem pro vydání příslušného rozhodnutí OkÚ, pokud již není vydáno. Na jeho základě bude též prováděna kontrola realizovaného revitalizačního opatření. Zároveň bude formulován očekávaný revitalizační efekt navrhovaného opatření a postup k jeho dosažení. Veškeré tyto informace budou uvedeny v protokolu o projednávání konkrétní revitalizační akce a v případě doporučení akce předkládány společně s žádostí k dalšímu projednání. V případě návrhu na realizaci opatření ze strany RPS vyvolá OkÚ - RŽP jednání OkÚ příslušející, jestliže to charakter návrhu opatření vyžaduje.

Kontrolní úloha OkÚ

V průběhu realizace jednotlivých revitalizačních opatření provádí pracovníci OkÚ kontrolu na základě podmínek stanovených příslušným rozhodnutím OkÚ a na základě stanovených revitalizačních podmínek (stanoví OkÚ-RŽP a RPS, uvedeny v protokolu). Po ukončení prací na realizaci revitalizačního opatření provede OkÚ kontrolu splnění všech revitalizačních podmínek uložených žadateli pro realizaci akce a zhodnotí předpoklady naplnění revitalizačního záměru (efektu). O výsledcích kontroly ze strany OkÚ sepíše protokol a předloží jej místně příslušnému regionálnímu poradnímu sboru, který pak na základě podkladů OkÚ vydá komplexní hodnocení revitalizační akce.

O veškerých změnách v zabezpečování PRŘS budou okresní úřady informovány přímo OEK MŽP, pověřeným řízením programu, nebo na pravidelných společných jednáních OkÚ prostřednictvím ÚO MŽP, kterým budou informace o změnách k zabezpečování programu předávány jak přímo OEK MŽP, tak prostřednictvím jednotlivých RPS. OkÚ dále zabezpečí přenos informací o zajišťování programu při jednáních zástupců obcí na OkÚ a při dalších vhodných příležitostech formou vyhovující jednotlivým OkÚ.

RNDr. Jan Kender
ředitel odboru ekologie krajiny

Organizační struktura zabezpečování Programu revitalizace říčních systémů (Program RŘS)

Koordinací základních činností pro zabezpečování Programu, vypracováváním a vydáváním metodických pokynů a směrnic, koncepčních zásad a řešení organizačních záležitostí zabezpečování Programu **je pověřen odbor ekologie krajiny (OEK) MŽP**, který spolupracuje dle aktuální potřeby s dalšími odbory MŽP (zejména s OOP, OOV, OÚV, OOLP, OR, ÚO MŽP) a odborníky z dalších resortů (především MZe a MF) a organizací (zejména Agentura ochrany přírody a krajiny ČR) při zabezpečování problematiky RŘS.

Po řešení základních otázek zabezpečování Programu je svoláván **Poradní sbor k programu RŘS při OEK MŽP (PS MŽP)**. **Poradní sbor MŽP jmenuje**, na návrh ředitele odboru EK MŽP, **ministr životního prostředí**. Je složený ze zástupců odboru EK, pověřeného řízením Programu RŘS, zástupců dalších odborů MŽP, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR), zástupců Ministerstva zemědělství doporučených ministrem zemědělství, zástupců Ministerstva financí doporučených ministrem financí, zástupců správců vodních toků (jednotlivé a.s. Povodí, SMS, Lesy ČR), Správy CHKO ČR, a dalších odborníků na Program revitalizace říčních systémů. Dle aktuální potřeby se jednání PS MŽP účastní přizvaní hosté. PS MŽP projednává základní otázky finančního zabezpečování Programu, návrh kritérií pro výběr revitalizačních opatření, množství finančních prostředků na revitalizační program v jednotlivých regionech (povodích), navrhuje priority řešení ve sporných případech revitalizačních opatření (dle doporučení regionálních poradních sborů (RPS) na projednání návrhu konkrétních revitalizačních opatření v PS MŽP - viz dále), způsob hodnocení provedených opatření a stanovuje mechanismus informování o realizaci programu na všech úrovních jeho zabezpečování. Aktualizuje a doplňuje celkový seznam konkrétních akcí a vybraných povodí pro zařazení do Programu RŘS. V čele PS MŽP stojí předseda, jednání PS MŽP svolává a organizačně řídí tajemník.

OEK MŽP společně s PS MŽP a ústředím AOPK ČR koordinují činnost regionálních poradních sborů (RPS) k Programu RŘS, které zabezpečují Program RŘS v jednotlivých regionech (povodích). Organizačním a koordinačním řízením RPS jsou pověřena regionální pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (střediska AOPK ČR) - v Praze (pro střeďočeskou oblast a hl. m. Prahu), Brně, Českých Budějovicích, Havlíčkově Brodě, Olomouci, Ostravě, Pardubicích, Plzni a Ústí nad Labem. Organizačně koordinuje činnost jednotlivých RPS ústředí AOPK ČR podle metodických pokynů OEK MŽP. Členy regionálních poradních sborů jsou dále zástupci správců vodních toků (jednotlivé a. s. Povodí, Státní meliorační správa, Lesy ČR), územní odbory MŽP (sekce OP), územní odbory MZe (vybrané - doporučené resortem MZe) a zástupci Správ CHKO doporučených Správou CHKO ČR. Členy regionálních poradních sborů jmenuje ředitel odboru ekologie krajiny MŽP na základě doporučení příslušných orgánů a organizací zastoupených v PS MŽP. K projednávání konkrétních revitalizačních

záměrů jsou vždy přizváváni zástupci místně příslušných orgánů státní správy ochrany přírody. Dle aktuální potřeby se jednání RPS účastní zástupci dalších orgánů a organizací a přizvaní hosté. O doporučení předložených návrhů revitalizačních opatření k přiznání finančního příspěvku rozhodují konsensuálně pouze jmenovaní členové RPS.

V čele regionálních poradních sborů k Programu RŘS stojí předseda (pracovník AOPK ČR pověřený řízením RPS), kterého jmenuje ředitel OEK MŽP.

Regionální poradní sbory připravují koncepci revitalizačních zásahů v daném území (regionu, povodí), shromažďují a projednávají žádosti o finanční příspěvek z Programu RŘS a stanovují priority jejich realizace a navrhují výši finančního příspěvku žadateli. Sporné případy, zejména meziregionálního významu, jsou řešeny v součinnosti s dalšími RPS, OEK MŽP, event. jsou doporučeny k projednání v poradním sboru při OEK MŽP. RPS dbají na dodržování metodických pokynů projednaných a schválených PS MŽP a na dodržování priorit stanovených v regionu RPS z hlediska zájmů ochrany a tvorby životního prostředí v rámci Programu.

O koncepci revitalizačních záměrů v daném území (regionu, povodí) informují zástupci RPS Poradní sbor při OEK MŽP, a to zejména o průběhu zajišťování revitalizačního programu v regionu (povodí) a finančních potřebách na jeho zabezpečení. Společně s dalšími členy poradního sboru při OEK MŽP řeší problematiku celkového financování Programu (rozdělování prostředků v jednotlivých regionech, resp. povodích) a hodnotí náměty a výstupy z praktického uskutečňování Programu RŘS v daném regionu (povodí). V otázkách metodických, koncepčních a organizačních úzce spolupracují RPS s OEK MŽP a ústředím AOPK ČR.

Posuzování předložených návrhů revitalizačních opatření z pohledu zájmů ochrany přírody provádějí především zástupci AOPK ČR a ÚO MŽP, posuzování z pohledu vodohospodářského a investorského provádějí především zástupci správců vodních toků (SMS, a.s. Povodí, Lesy ČR).

Spolupráci s OkÚ-RŽP zajišťují v RPS zástupci ÚO MŽP (příprava revitalizačních záměrů na území jednotlivých okresů, poskytování zpracovaných revitalizačních materiálů - metodiky, studie, náměty - pro

jejich rozhodovací metodickou a koncepční činností ap.), informují OkÚ - RŽP o doporučených akcích a o výši uvolněných finančních prostředků.

Spolupráci s pozemkovými úřady zajišťují zástupci ÚO MZe, kteří zároveň RPS informují o dalších aktivitách MZe týkajících se Programu RŘS a dalších krajinných programů.

RPS posuzují výši požadovaného finančního příspěvku na konkrétní revitalizační opatření z hlediska její oprávněnosti.

RPS připravují na základě podkladů orgánů státní správy ochrany přírody, na jejichž území je revitalizační opatření navrhováno, dále na základě odborného posouzení navrhovaného opatření ze strany RPS a na základě jednání s žadatelem, věcné podmínky pro poskytnutí finančních prostředků z Programu RŘS a zhotovují jednotný protokol o průběhu a výsledcích jednání RPS, ve kterém jsou tyto podmínky uvedeny. Tyto materiály společně se žádostí o poskytnutí finančních prostředků z Programu RŘS předkládají RPS odboru ekologie krajiny a ústředí AOPK ČR. Seznam doporučených opatření, včetně stanovení priorit, a protokol o projednání akce podepisuje a za správnost a pravdivost uvedených údajů odpovídá předseda RPS, pracovník AOPK ČR, protokol dále podepisuje další jmenovaný člen RPS. V případě doporučení RPS na projednání konkrétních opatření v PS MŽP jsou zde tato opatření projednána, v případě kladného projednání návrhu opatření regionálními poradními sbory bez nutnosti dalšího projednávání v PS MŽP jsou veškeré doporučené žádosti (doporučené RPS ev. PS MŽP) ústředím AOPK ČR sumarizovány. Formální správnost těchto sumářů a kompletnost předložených materiálů je kontrolována "Komisí pro posuzování formální správnosti a úplnosti předložených podkladů" od jednotlivých RPS. Členy této komise jsou zástupci MŽP, MF a AOPK ČR. Po následném doporučení ředitele OEK MŽP ČR jsou sumáře předloženy MF ČR pro uvolnění finančních prostředků.

RPS evidují a archivují materiály předložené jednotlivými žadateli, včetně tabulek "Registr financí MF" a ve dvou kopiích je kompletní zasílají (kromě PD) OEK MŽP a v jedné kopii (kromě PD) ústředí AOPK ČR. Ústředí AOPK ČR zhotovuje na základě podkladů zaslaných jednotlivými RPS celkový seznam doporučených akcí (včetně uvedení priorit), který průběžně aktualizuje a konzultuje s OEK a jednotlivými RPS. OEK zasílá

ústředí AOPK ČR seznam akcí, na které byly Ministerstvem financí ČR již uvolněny finanční prostředky, a ústředí Agentury zasílá tyto informace dále příslušným regionálním poradním sborům.

RPS dále zabezpečují činnosti podle Směrnice MŽP o poskytování finančních prostředků k programu RŘS a dbají na to, aby se Směrnicí byli důkladně seznámeni žadatelé. RPS zároveň posuzují a doporučují ke zpracování návrhy na revitalizační studie v jednotlivých povodích a další metodické podklady k Programu.

Podklady pro zařazování akcí do Programu RŘS (žádosti o poskytnutí finančních prostředků, projektové dokumentace a pod.) jsou shromažďovány a k projednání a odbornému posouzení vždy předávány regionálním poradním sborům, ev. po jejich doporučení PS MŽP (viz výše). Závěrečné vyhodnocení revitalizačních opatření po jejich ukončení provedou na základě shromážděných odborných podkladů jednotlivé RPS, které rovněž vyberou demonstrační realizace. Na základě těchto podkladů zpracuje ústředí AOPK ČR závěrečné vyhodnocení Programu za celou ČR a o výsledcích zajišťování Programu informuje OEK MŽP a poradní sbor při OEK MŽP do konce února každého roku.

Na základě materiálů předložených regionálními poradními sbory a ústředím AOPK ČR zpracuje OEK MŽP, pověřený řízením Programu RŘS, závěrečnou zprávu o průběhu zajišťování Programu v daném roce.

Z Á S A D Y

pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v rámci Programu péče o krajinu v roce 1998

Ministerstvo životního prostředí (dále jen MŽP) vydává v návaznosti na schválený dotační titul “Program péče o krajinu” (dále jen PPK) a v souladu s pravidly pro nakládání s rozpočtovými prostředky tyto Zásady.

ČÁST I.

Čl. 1

Všeobecná ustanovení

- 1) Z předmětu podpory jsou poskytovány neinvestiční finanční prostředky(dále finanční prostředky).
- 2) Zásady stanovují postup při předkládání žádostí o zařazení akcí navrhovaných do PPK v roce 1998, postup při projednávání žádostí a přidělování finančních prostředků.
- 3) Zásady vymezují subjekty, kterémohou žádat o poskytnutí finančních prostředků z PPK.
- 4) Zásady vymezují činnosti, na kterémohou být finanční prostředky v rámci PPK poskytovány.
- 5) Podrobnýpostup při předkládání, projednávání a schvalování žádostí o uvolňování finančních prostředků je stanoven metodickým pokynem vydaným MŽP. Na tento postup se nevztahuje zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Čl. 2

Žadatel

Žadatelem je fyzická nebo právnická osoba (vlastník, nájemce, podnájemce) se vztahem k pozemkům, na nichž je třeba realizovat konkrétní ochranná a krajínovorná opatření podle jednotlivých předmětů podpory. Z pověření těchto vlastníků či nájemců pozemků může být žadatelem o příspěvek i jiná fyzická nebo právnická osoba.

Čl. 3

Předmět a výše poskytování finančních prostředků

- 1) Finanční prostředky lze poskytnout na vlastní realizaci opatření uvedených u jednotlivých předmětů podpory (Čl. 11, Zásad). Finanční prostředky lze poskytnout na vymezení hranic ZCHÚ včetně

geometrických plánů nutných pro oddělení reálných částí parcel za účelem převodu, výkupu a změny druhu pozemku.

2) Opatření, pro něž se žádá o příspěvek z PPK, nesmí sloužit k podnikatelským záměrům.

3) V případech, kde je třeba dlouhodobě zajistit a udržovat realizovaná opatření, je smluvní závazek vlastníka o tuto péči podmínkou k poskytnutí příspěvku.

4) Dojde-li realizací opatření ke změně druhu pozemku, musí být tato změna zaregistrována v katastru nemovitostí (zák.č.344/1992 Sb., katastrální zákon, ve znění pozdějších předpisů). V zákonem stanovených případech musí být zajištěn souhlas orgánů ochrany zemědělského půdního fondu (zák.č.334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů).

5) Příspěvek lze přiznat až do výše 98% skutečných nákladů (Čl. 11, Zásad).

Čl. 4

Základní omezující podmínky udělování finančních prostředků

Z prostředků na zabezpečení PPK nelze poskytnout finanční prostředky na opatření:

- a) která jsou jako běžná údržba či péče zákonnou povinností vlastníků a nájemců pozemků či správců vodních toků,
- b) jejichž cílem je v prvé řadě vytváření podmínek pro hospodářské využití,
- c) jejichž ekologický či přírodně-krajinářský efekt nebude přiměřený vynaloženým nákladům.

Čl. 5

Poskytování finančních prostředků

1) Finanční prostředky jsou poskytovány z rozpočtu MŽP, ve kterém jsou účelově vázány na zajišťování PPK ve smyslu Zásad.

- 2) Finanční prostředky jsou uvolňovány dle ustanovení čl. 10.
- 3) Výše poskytovaných finančních prostředků je stanovena rozhodnutím ředitele pověřené odborné organizace o přiznání finanční podpory .
- 4) Příjemce podpory je oprávněn použít finanční prostředky pouze ke stanovenému účelu v rozsahu uvedeném ve smlouvě a povinen je vyúčtovat v souladu s pravidly pro uvolňování a užití finančních prostředků ze státního rozpočtu. Příjemce podpory, který neoprávněně použil přidělené finanční prostředky, nebo nesplnil ustanovení smlouvy o poskytnutí finančních prostředků, je povinen neprodleně odvést zadržené prostředky včetně penále, vypočteného podle ustanovení zákona č.576/1990 Sb., o rozpočtových pravidlech republiky ve znění pozdějších předpisů, na příslušný účet státního rozpočtu a tuto skutečnost oznámit MŽP (odboru rozpočtu).
- 5) Pokud jsou žadateli poskytovány další finanční prostředky ze SFŽP, MZe, případně jiných zdrojů státního rozpočtu, nesmí dojít k jejich souběhu na totéž opatření. Prohlášení žadatele o této skutečnosti bude uvedeno v příloze žádosti o poskytnutí prostředků. Pokud jsou žadateli přiznány či vyplaceny náhrady za znehodnocení majetku v rámci restitucí souvisejících s předmětem žádosti na poskytnutí finančních prostředků z PPK, nebudou žadateli prostředky z PPK poskytnuty. Prohlášení o skutečnosti, že žadateli nejsou přiznány či vyplaceny restituční náhrady k navrhovanému opatření, bude uvedeno v příloze žádosti o poskytnutí prostředků.
- 6) Na poskytnutí finančních prostředků z PPK není právní nárok.

Čl. 6

Žádost

K poskytnutí finančních prostředků na realizaci prací podává žadatel žádost (podle přílohy č. 1 Zásad).

Čl. 7

Organizační struktura zabezpečování PPK

1) PPK je zabezpečován pověřenými odbornými organizacemi, které zodpovídají za využití finančních prostředků a jejich zúčtování s rozpočtem MŽP.

2) Organizačním zajištěním PPK jsou pověřeny tyto odborné organizace:

a) Správa Krkonošského národního parku (dále jen Správa KRNAP) na území parku včetně ochranného pásma,

b) Správa Národního parku Podyjí (dále jen Správa NP Podyjí) na území parku včetně ochranného pásma,

c) Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (dále jen Správa NP a CHKO Šumava) na území parku a chráněné krajinné oblasti Šumava,

d) Správa chráněných krajinných oblastí České republiky (dále jen Správa CHKO ČR) na území chráněných krajinných oblastí, vyjma CHKO Šumava,

e) Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen AOPK ČR) na ostatním území České republiky.

3) Pověřené odborné organizace kontrolují využití poskytnutých finančních prostředků u jejich příjemců průběžně během realizace opatření. Opatření je skončeno sepsáním protokolu o převzetí prací, který je potvrzen zástupcem pověřené odborné organizace a žadatelem, s uvedením výše prokázaných vynaložených finančních prostředků. Součástí protokolu o převzetí prací je účetní doklad (kalkulace nákladů včetně rozpisu na jednotlivé položky, pracovní deník) nebo faktura (v případě, že žadatel zadává zakázku jinému subjektu).

Čl. 8

Postup při předkládání a schvalování žádosti

1) Žadatel doručí svoji žádost místně příslušnému sběrnému místu.

Sběrným místem žádostí je:

- územně příslušná správa NP
- územně příslušná správa chráněné krajinné oblasti
- územně příslušné středisko AOPK ČR

2) Žádost se předkládá nejpozději do 31. srpna 1998.

3) Žadatel předkládá řádně vyplněný formulář “Žádost” (včetně povinných příloh) v jednom vyhotovení a na žádost sběrného místa další doklady k projednávané žádosti.

4) Sběrné místo na základě věcně i formálně úplné žádosti:
- vrátí žádost o finanční prostředky na opatření neodpovídající předmětu podpory PPK,
- stanoví priority podle naléhavosti a významu opatření pro ochranu přírody a krajiny,
- doporučí výši navrhované podpory.

5) Pro použití poskytnutých finančních prostředků platí příslušná ustanovení zák. č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

6) Na základě doporučení sběrného místa předloží ředitel pověřené odborné organizace řediteli odboru ekologie krajiny MŽP (dále jen OEK MŽP) podepsaný seznam doporučených opatření s konkrétními finančními částkami ke schválení.

7) Smlouvu o poskytnutí finančních prostředků z PPK pro rok 1998 uzavře se žadatelem za MŽP ředitel OEK MŽP. Smlouvu připraví příslušná sběrná místa pro ředitele OEK MŽP k podpisu. Smlouva se vyhotovuje ve čtyřech exemplářích.

8) V případě, že žadatelem je přímo konkrétní pověřená rozpočtová či příspěvková organizace MŽP nebo žádost spadá pod předmět podpory ” D”, je předkládána tato žádost řediteli OEK MŽP, včetně rozpisu jednotlivých opatření s konkrétními finančními částkami ke schválení a jako podklad k převodu účelově vázaných finančních prostředků do rozpočtu těchto pověřených organizací.

Čl. 9

Zvláštní ustanovení pro realizaci plánů péče ve vybraných zvláště chráněných územích a biotechnických úprav v rámci ÚSES

1) Zvláštní postup dle tohoto článku platí pro realizaci plánů péče o národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, na území národních parků, na území chráněných krajinných oblastí a pro realizaci projektů biotechnických úprav nadregionálních územních systémů ekologické stability. Na území chráněných krajinných oblastí platí též pro realizaci plánů péče o přírodní rezervace a přírodní památky a pro péči o památné stromy.

2) Zvláštní postup dle tohoto článku je možno použít jen na základě schváleného plánu péče, případně schváleného dílčího plánu péče nebo schváleného doplňku ke stávajícímu plánu péče a projektu biotechnických úprav s uvedením finančních nákladů na vyjmenovaná opatření. Zásahy a opatření, které mají být uskutečněny, musí být projednány s vlastníky a nájemci pozemků, jichž se budou týkat.

3) Zvláštní postup dle tohoto článku lze uplatnit jen na opatření dle písmene D předmětů podpory (ČL. 11, Zásad).

Čl. 10

Způsoby uvolňování a vyúčtování finančních prostředků

1) Finanční prostředky jsou uvolňovány na základě smlouvy v souladu s platnými rozpočtovými pravidly:

a) rozpočtovým opatřením pro žadatele, kterými jsou rozpočtové organizace a příspěvkové organizace resortu MŽP, vlastním rozpočtovým opatřením v rámci závazného limitu účelových prostředků na PPK,

b) rozpočtovým opatřením pro žadatele, kterými jsou rozpočtové a příspěvkové organizace jiných resortů, prostřednictvím ministerstva financí,

c) převodem prostředků z účtu MŽP 1898-7628001/0710 na účet žadatele u ostatních právnických a fyzických osob po ukončení realizace opatření, jeho převzetí sběrným místem a předložení předávacího protokolu spolu s účetními doklady vedení pověřené odborné organizace. Poskytnutí zálohy v průběhu realizace opatření je možno vyjímečně sjednat ve smlouvě maximálně do výše 30% ceny akce,

d) převodem finančních prostředků z účtu MŽP 4802-7628001/0710 na účet OkÚ ve smyslu Pokynu MF ze dne 25.2. 1997 č.j. 124/10401/97,

kterým se stanoví postup správců kapitol SR při uvolňování neinvestičních a investičních dotací nebo návratných finančních výpomocí okresním úřadům a obcím. Podmínky pro poskytování státních účelových dotací obcím jsou stanoveny usnesením vlády č. 707 ze 12.11. 1997 (viz. příloha č.3).

2) Pro vyúčtování prostředků platí příslušné pokyny ministerstva financí pro zúčtování vztahů ke Státnímu rozpočtu ČR za rok 1998.

Čl. 11

Předměty podpory

Podpora ze státního rozpočtu se může poskytnout na tyto zásahy a opatření:

A. Ochrana krajiny proti erozi

Sledovaný cíl:

- *snižování ohroženosti půdního fondu erozí,*
- *zvyšování retenční schopnosti povodí, včetně ochrany a prevence erozních rizik.*

Předmět podpory:

A 1. Asanace a stabilizace projevů plošné a rýhové eroze (mimo koryta vodních toků):

- *úpravy terénu (zemní práce, násyp zeminy, přemístování zeminy, stabilizace přírodních prvků apod.).*

Výše poskytované podpory bude stanovena až do 98% dle rozpočtové části příslušné dokumentace.

A 2. Tvorba biologických protierozních opatření:

- *výsadba dřevin a následná péče o ně,*
- *zakládání trvalého travního porostu - pouze při realizaci opatření, na která se nevztahují dotace MZe.*

Výše poskytované podpory bude stanovena až do 100 % podle rozpočtové části příslušné dokumentace.

A 3. Tvorba a ochrana porostů na pozemcích podél vodních toků a vodních ploch, dřevinných břehových stabilizačních porostů a trvalých travních porostů z geneticky ověřených a stanovištně vhodných sadebních či setbových materiálů včetně základní péče o ně:

- *výsadba břehových porostů a následná péče o ně,*
- *zakládání ochranných travnatých pásů a ochranných dřevinných porostů.*

Výše poskytované podpory bude stanovena až do 98% dle rozpočtové části příslušné dokumentace.

O samostatnou podporu na následnou péči lze žádat do tří let po provedení výsadby dřevin nebo po založení travního porostu (předmět podpory A 2 a A3).

B. Udržení kulturního stavu krajiny

Sledovaný cíl:

- *udržení kulturního stavu, typického krajinného rázu a základních mimoprodukčních funkcí krajiny,*
- *omezování nežádoucího šíření chorob na dřevinách,*
- *zavádění ozdravných opatření v intenzívně zemědělsky využívaných oblastech,*
- *podpora přírodě blízkých forem lesního a zemědělského hospodaření a ochrana genofondu.*

Předmět podpory:

B 1. Vytváření podmínek pro zachování významných biotopů (šetrné kosení travních porostů a rákosin včetně odklizení posečené hmoty v termínu stanoveném orgánem ochrany přírody, obnova skladby lučních společenstev, likvidace náletových dřevin a jiná biotechnická opatření). Pouze na opatření, na něž nebyla uplatněna dotace MZe.

Příspěvek se poskytuje na:

- *kosení travního porostu, rákosin lehkou mechanizací do výše 5 tis. Kč / ha,*
- *ruční kosení do výše 10 tis. Kč /ha,*
- *změna druhově chudých porostů na druhově bohaté do výše 20 tis. Kč /*

ha,

- likvidace křovinného a dřevinného náletu do výše 20 tis.Kč/ha.

B 2. Podpora šetrných způsobů hospodaření na přírodně hodnotných územích

Příspěvek se poskytuje na:

- údržbu trvalých travních porostů šetrnou pastvou. Příspěvek se poskytuje až do výše 10 tis. Kč/ ha. *Podmínkou je stanovení maximálního počtu kusů a stanovení režimu pastevního hospodaření sběrným místem.*

- šetrné využívání vodních ploch vedoucích k udržení a zvýšení přirozené druhové rozmanitosti (podrobnější specifikace opatření dle Předmětu podpory D4). Příspěvek se poskytuje až do výše 5 tis. Kč/ha.

- opatření na zlepšování přírodního prostředí zaváděním extenzivních způsobů hospodaření.

Výše poskytované podpory bude stanovena až do 98% dle rozpočtové části příslušné dokumentace.

B 3. Opatření k tlumení epidemicky se šířících chorob na dřevinách rostoucích mimo les (tracheomykózy, spála růžovitých, apod.):

- *příspěvek se poskytuje na odstranění napadených dřevin, eventuálně účinné ošetření a preventivní opatření.*

Výše poskytované dotace bude stanovena až do 98% dle rozpočtové části příslušné dokumentace.

B 4. Opatření k podpoře přírodě blízkého hospodaření v lesích, zejména zlepšení přírodě blízké druhové a prostorové skladby lesa, zjemnění způsobů obnovy lesa, zajištění geneticky a stanovištně odpovídajícího osiva a sadbového materiálu:

- *předmětem podpory jsou opatření, vedoucí ke zlepšení stavu lesních porostů a jejich stabilizaci, prováděná nad rámec opatření stanovených zákonem o lesích.*

Výše poskytované podpory bude stanovena do 98% dle rozpočtové části příslušné dokumentace.

B 5. Opatření k realizaci stabilizačních prvků v krajině například:

- vytváření remízků v zemědělské krajině,

- trvalézatravnění s následnou péčí o TTP.

Výše poskytované podpory bude stanovena až do 98% dle rozpočtové části příslušné dokumentace. Přednostně budou podporovány realizace opatření v návaznosti na komplexní pozemkové úpravy.

C. Podpora druhové rozmanitosti

Sledovaný cíl:

- ochrana, uchování a obnova přírodní rozmanitosti
- analýza kvantitativních a kvalitativních změn v lokálních populacích ohrožených rostlinných i živočišných druhů a společenstev pro stanovení vhodného managementu

Předmět podpory:

C 1. Podpora obnovy ustupujících populací původních rostlinných i živočišných druhů, jejich přirozených společenstev a stanovišť:

- *předmětem podpory jsou speciální opatření, např. rozrušování drnu, instalace budek, prohlubování a vytváření tůňek a umělých drobných vodních ploch, odstraňování konkurenčních druhů rostlin, apod..*

Výše poskytované podpory bude stanovena do 98% dle rozpočtové části příslušné dokumentace.

C 2. Zprůchodnění překážek na vodních tocích a liniových stavbách pro volně žijící živočichy a to pouze na stavbách již postavených.

- opatření na zmírnění bariérového efektu liniových staveb a objektů na vodních tocích, které znemožňují migraci volně žijících živočichů.

Výše poskytované podpory bude stanovena až do 98% dle rozpočtové části příslušné dokumentace.

D. Realizace plánů péče ve vybraných zvláště chráněných územích

Sledovaný cíl:

- údržba technických zařízení sloužících k zajištění státem chráněných zájmů ve zvláště chráněných územích zaměřených na ochranu ohrožených druhů rostlin a živočichů,
- sanační zásahy k odstranění negativních vlivů působících na zvláště chráněné části přírody,
- obnova, ochrana a zachování druhové rozmanitosti organismů.

Předměty podpory:

D 1. Údržba technických zařízení sloužících k zajištění státem chráněných zájmů ve zvláště chráněných územích zaměřených na ochranu ohrožených druhů rostlin a živočichů:

- *geodetické vymezení hranic ZCHÚ, jejich označení a stabilizace hlavních lomových bodů hranic, vyhotovení geometrických plánů pro oddělení reálných částí parcel tam, kde parcela do zvláště chráněného území zasahuje jen částí, dále pro geometrické plány nutné k oddělení reálných částí parcel za účelem převodu, do Fondu pozemků ZCHÚ ČR a změny druhu pozemku na části původní parcely,*
- *výroba, instalace a údržba informačních tabulí, tabulí usměrňujících pohyb veřejnosti a ostatního vybavení chráněných území, jejichž funkcí je informovat o speciálním režimu daného území a přírodních hodnotách,*
- *údržba cest, chodníků, plotů, ochranných bariér, zábradlí a jiných zařízení zabezpečujících pohyb návštěvníků,*
- *obnova a údržba ochranných bariér (oplocení) proti zvěři, rybám, technických zařízení k úpravě stanovištních podmínek (vodního režimu apod.) neinvestičního charakteru;*
- *obnova a údržba drobných vodních nádrží jako stanovišť chráněných druhů rostlin a živočichů neinvestičního charakteru;*
- *obnova a údržba umělých hnízdišť pro chráněné druhy živočichů.*

D 2. Sanační zásahy k odstranění negativních vlivů působících ve zvláště chráněných částech přírody:

- *odstraňování deponií, zbytků nefunkčních technických zařízení apod.;*
- *regenerace vegetačního krytu a obnova trvalých travních porostů,*
- *vysazování ochranných bariér z keřů a stromů;*
- *likvidace nepůvodních invazních druhů rostlin,*
- *sanační zásahy u objektů geologických útvarů,*
- *opatření k tlumení epidemicky se šířících chorob na dřevinách rostoucích mimo les (tracheomykózy, spála růžovitých, apod.).*

D 3. Opatření podmiňující další existenci ploch a objektů chráněných zákonem:

- pravidelná likvidace náletu dřevin;
- provádění tradičních hospodářských činností, kterými se udržuje potřebná druhová skladba a prostorová struktura chráněných ekosystémů nebo stanovišť chráněných druhů rostlin či živočichů (kosení luk, letnění rybníků, kosení rákosin, extenzivní pastva, úhorové hospodaření apod.);
- péče o památné stromy,
- speciální činnosti vedoucí k úpravě stanovištních poměrů pro druhy organismů konkurenčně méně schopných (např. rozrušování drnu, apod.);
- repatriace chráněných organismů
- přemístování populací zvláště chráněných druhů rostlin či živočichů z prostorů určených k takovému způsobu využívání, který vylučuje jejich další existenci;
- zajišťování autochtonního rostlinného nebo živočišného materiálu pro praktickou péči o genofond a případné reintrodukce, péče o výsadby a reintrodukované populace.

D 4. Sanační zásahy, realizace opatření a speciální činnosti, napomáhající tvorbě vyvážených rybníčních ekosystémů:

- zavádění extenzivnějších způsobů rybářského hospodaření šetrných k dochovanému přírodnímu prostředí, podpora se poskytuje až do výše 5.000 Kč/ha,
- všechny druhy letnění (celoroční úplné, částečné, částečné se stanovenou kvótou hladiny, částečně termínované), zimnění, snížení hladiny pod úroveň hladiny normálního nadržení, stanoveného platným manipulačním řádem. Podpora se poskytuje do výše prokazatelné ztráty produkce, stanovené z rozdílu produkce proti průměrné produkci za posledních 5 let hospodaření (při dvou a vícehorkovém hospodaření je za průměr považována produkce posledních dvou hospodářských cyklů),
- změny druhové skladby obsádek (přechod na nekaprové obsádky tam, kde je to účelné) včetně snižování její hustoty na hektar využitelné vodní plochy, podpora se poskytuje do výše prokazatelné ztráty produkce, stanovené z rozdílu produkce proti průměrné produkci za posledních 5 let hospodaření (při dvou a vícehorkovém hospodaření je za průměr považována produkce posledních dvou hospodářských cyklů),

- řízená regulace nadměrného rozvoje submerzní makrovegetace (úprava stanovištních podmínek druhů konkurenčně méně schopných) pomocí biomelioračních zásahů. Její periodické omezování na cca 25 až 30% využitelné vodní plochy pomocí řízených rybích obsádek dle zpracované metodiky, podpora se poskytuje na opatření a činnosti sloužící k ochraně ohrožených druhů v průběhu prováděného zásahu,
- periodické kosení rákosin v litorálním pásmu za účelem rychlejší obnovy nebo naopak jejich potlačení, ruční kosení do výše max. 10.000 Kč/ha, kosení lehkou mechanizací do výše max. 5.000 Kč/ha,
- ochrana vodní makrovegetace zamezením přístupu rybí obsádky na vybrané části vodních nádrží, podpora se poskytuje až do výše 98% prokázaných nákladů.

D5. Opatření k podpoře přírodě blízkého hospodaření v lese, zejména zvýšení přírodě blízké druhové a prostorové skladby lesa, zjemnění způsobů obnovy lesa, zajištění geneticky a stanovištně odpovídajícího osiva a sadbového materiálu:

- předmětem podpory jsou opatření, vedoucí ke zlepšení stavu lesních porostů a jejich stabilizaci, prováděná nad rámec opatření stanovených zákonem o lesích.

Čl. 12

Závěrečná ustanovení

Od 1.1. 1998 se nepostupuje podle Zásad pro poskytování finančních prostředků MŽP v rámci Programu péče o krajinu pro rok 1997.

S m l o u v a

o poskytnutí, čerpání a užití finančních prostředků ze státního rozpočtu České republiky z Programu péče o krajinu (dále jen PPK) pro rok 1998, uzavřená podle § 269 obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb., v platném znění

mezi

Ministerstvem životního prostředí (dále jen MŽP) zastoupeným:

IČO: 164801

Bankovní spojení: ČNB Praha, č. ú. 7628-001/0710

jako ústředním orgánem poskytujícím finanční prostředky na straně jedné. Za ústřední orgán je kontrolou plnění ustanovení smlouvy pověřena sběrná místa, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen AOPK ČR), Správa chráněných krajinných oblastí ČR (dále jen S CHKO ČR), Správa Krkonošského národního parku, Správa národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava, Správa národního parku Podyjí.

a

jméno žadatele (fyzické osoby) nebo název organizace a jméno jejího statutárního zástupce

Adresa:

IČO nebo rodné číslo:

č.ú.:

jako příjemce finančních prostředků (dále jen “příjemce podpory”).

I.

Předmět smlouvy

1. Příjemce podpory získal jako vlastník - nájemce pozemku č..... k.ú..... rozhodnutím MŽP ze dne ..... nárok na finanční podporu do výše .....% prokázaných nákladů, nejvýše však .....Kč, a to 1) za provedení níže uvedených činností v zájmu zlepšení přírodního prostředí. Podpora bude poskytnuta z PPK v souladu se Zásadami pro poskytování finančních prostředků MŽP v rámci PPK v roce 1998.

Příjemce podpory se zavazuje na svůj náklad a na své nebezpečí provést nebo zajistit provedení těchto prací: viz 2) a to v termínu od ..... do.....

2) Na tomto místě bude podrobně specifikováno v souladu s návrhem uvedeným v žádosti a v souladu s podmínkami příslušného orgánu ochrany přírody, o jaké činnosti jde, eventuálně doplněno na příloze zákresem v mapce nebo plánu. U každé činnosti bude uveden finanční náklad s rozdělením na neinvestiční a investiční výdaje.

2. Příjemce podpory je povinen provést předmětné činnosti ekonomicky optimálním způsobem.

3. Zadá-li příjemce podpory provedení těchto prací jinému subjektu (zhotoviteli), je zodpovědný za dodržování podmínek, za kterých byla podpora schválena, a podmínek (pokynů), určených sběrným místem nebo příslušným orgánem ochrany přírody v zastoupení MŽP.

4. MŽP se zavazuje předávat prostřednictvím sběrného místa příjemci podpory pokyny a informace potřebné k zajištění činnosti podle čl. I. 2. této smlouvy a upozornit na případné možnosti negativního dopadu na přírodní hodnoty při použití jiných než uvedených způsobů provedení.

II.

Podmínky uvolňování a čerpání finančních prostředků

1. Finanční prostředky budou uvolněny:
- formou rozpočtového opatření, účelovým zvýšením rozpočtu příjemce podpory 3),

- převodem finančních prostředků na zvláštní účet příjemce podpory 4) po převzetí prací a odsouhlasení způsobu jejich provedení sběrným místem,
- převodem finančních prostředků na účet OkÚ v případě, kdy je žadatelem obec.

3) *bude uvedeno ve smlouvě rozpočtové organizace a příspěvkové organizace*

4) *bude uvedeno ve smlouvě s ostatními právníky a fyzickými osobami*

2. U financovaných prací bude poskytnuta záloha za splnění těchto podmínek :

- první záloha (max .....%) z celkové částky podpory bude uvolněna bezhotovostním převodem na účet příjemce do ..... dnů po podpisu smlouvy MŽP.
- další zálohy .....
- konečné vyúčtování (faktura, nebo předložení příslušných dokladů) předloží příjemce podpory do ..... dnů po převzetí a odsouhlasení provedených prací,
- MŽP převede finanční prostředky dle konečného vyúčtování na účet příjemce podpory a to nejpozději do 20.12.1998.

III.

Vyúčtování a průkaz oprávněnosti čerpání finančních prostředků

Oprávněnost užití a čerpání podpory doloží příjemce podpory doklady prokazujícími skutečné náklady vynaložené na realizaci daných opatření. Vyúčtování bude předloženo ústřednímu orgánu MŽP nejpozději 30 dnů před termínem zúčtování se státním rozpočtem.

IV.

Ostatní ustanovení

1) Příjemce podpory odpovídá za použití finančních prostředků na stanovený účel, za správný způsob účtování, za dodržení termínu čerpání ze státního rozpočtu a správnost vyúčtování finančních prostředků se státním rozpočtem.

2) Příjemce podpory je povinen neprodleně, nejpozději však při sestavování rozpočtu na příští rok, upozornit MŽP na změnu podmínek vedoucích ke snížení , případně zrušení schválené podpory.

3) Sběrné místo je oprávněno kontrolovat provádění dohodnutých prací a opatření zejména z hlediska vlivů na přírodní prostředí a z hlediska použití ekonomicky úsporných způsobů. Zjistí-li, že práce jsou prováděny v rozporu s podmínkami smlouvy nebo obecně platnými předpisy, je oprávněna žádat odstranění vad a provedení řádným způsobem.

Jestliže příjemce tak neučiní ve lhůtě k tomu poskytnuté je MŽP oprávněno od smlouvy odstoupit.

V případě nedodržení termínu provedení opatření podle Programu péče o krajinu může MŽP vyúčtovat smluvní pokutu ve výši ..... Kč za každý den prodlení. Zaplacení smluvní pokuty nemá vliv na případnou náhradu škody.

4) Příjemce může bez uplatnění sankcí požádat MŽP o změnu výše podpory, a to do doby než mu bude pro čerpání uvolněna poslední čtvrtletní částka.

5) Změna se může týkat rozhodující části podpory, která je směřována pro realizaci daných opatření, kde příjemce s ohledem na možnost výskytu mimořádných okolností a vázanost na třetí osobu i charakter prací nemůže jednoznačně zabezpečit čerpání předem stanoveného podílu podpory.

6) V případě zjištění, že příjemce použil prostředky podpory na jiný než stanovený účel může MŽP od smlouvy odstoupit. Odstoupení se oznámí příjemci písemnou formou a je účinné 15. kalendářní den po doručení písemného oznámení o odstoupení. Uvedené odstoupení nemá vliv na uplatnění ustanovení § 30 zák. č. 576/90 Sb.

7) Poskytování čerpání a použití podpory podléhá kontrole a revizím hospodaření v rozsahu stanoveném podle zvláštních předpisů.

8) Účel podpory zakládá příjemci právo použít, v souladu s obsahem této smlouvy, poskytnuté finanční prostředky i k úhradě nákladů, které mu vznikly od 1.1.1998 do okamžiku počátku platnosti smlouvy.

9) MŽP prostřednictvím sběrného místa zajistí převzetí provedených prací a odsouhlasení jejich řádného provedení v dohodnutém termínu.

V.

Přiznaná podpora podléhá regulačním opatřením pro čerpání prostředků státního rozpočtu v roce 1996, pokud o nich rozhodne vláda nebo ministerstvo financí.

VI.

Závěrečná ustanovení

Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu. Ustanovení smlouvy lze měnit a doplňovat pouze písemnými dodatky na návrh kterékoliv smluvní strany. V ostatním se řídí práva a povinnosti smluvních stran příslušnými ustanoveními obchodního zákoníku, na kterém se smluvní strany dohodly podle § 262 odst. 1 a podmínkami, za kterých jsou poskytovány finanční prostředky z PPK. Smlouva je vyhotovena ve čtyřech výtiscích, dvě podepsané smlouvy registruje MŽP, jednu obdrží žadatel, jednu sběrné místo.

Smluvní strany prohlašují, že smlouvu uzavřely vobodně, vážně, určitě a srozumitelně a na důkaz toho připojují své podpisy.

V .....dne V ..... dne .....

pověřený zástupce MŽ   příjemce podpory

[Žádost o poskytnutí finančního příspěvku v rámci Programu péče o krajinu pro rok 1998](#)

[C. Popis a zdůvodnění opatření](#)

Společná pravidla odboru ekologie krajiny a odboru ochrany přírody pro Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR, Správu chráněných krajinných oblastí ČR a jednotlivé správy národních parků pro poskytování neinvestičních finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v

rámci Programu péče o krajinu pro rok 1998 - předmět podpory "D: Realizace plánů péče ve vybraných zvláště chráněných územích."

Kritéria pro přednostní umístění finančních prostředků

Z poskytnutých finančních prostředků lze zabezpečit tato opatření:

1. Pro realizaci plánů péče v maloplošných zvláště chráněných územích v kategorii národní přírodní rezervace a národní přírodní památka, na území chráněných krajinných oblastí (dále jen CHKO), národních parků (dále jen NP) a jejich ochranných pásem i přírodní rezervace a přírodní památka, péče o památné stromy a dále pro realizaci projektů biotechnických úprav nadregionálních územních systémů ekologické stability (dále jen ÚSES).
2. Zásahy do stanovišť zvláště chráněných (kriticky a silně ohrožených) druhů rostlin a živočichů s cílem zabezpečit základní stanovištní podmínky pro rozvoj jejich populací.

Postup při realizaci managementových zásahů a opatření

Předpokladem pro provádění zásahů a opatření je schválený plán péče, případně projekt na záchranu populace živočišného nebo rostlinného druhu. Jde-li o území, pro něž dosud nebyl plán péče zpracován, popř. o potřebu zásahu, který v dosud platném plánu péče nebyl z důvodu nedostatku finančních prostředků v době jeho zpracování zohledněn nebo o zásah nutný k likvidaci kalamitního poškození, vzniklého v průběhu platnosti plánu péče, lze zpracovat dílčí plán péče nebo doplněk ke stávajícímu, musí být však rovněž projednán a schválen příslušným orgánem ochrany přírody. Totéž platí pro realizaci projektů biotechnických úprav v nadregionálních ÚSES.

Zásady a opatření, které by měly být v daném období uskutečněny, je nutno projednat vždy s vlastníky a nájemci pozemků, jichž se budou týkat. Nejprve se s nimi projedná možnost, že by určitý zásah provedli sami bezúplatně, popř. za úplatu, vyžádá-li si realizace zásahu finanční zajištění. V takovém případě se postupuje stejným způsobem, jak je uvedeno dále. Pokud vlastník nebo nájemce odmítne zásah (opatření) provést, je třeba jej informovat, že orgán ochrany přírody je oprávněn podle ustanovení § 68 odst. 3 zákona ČNR č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny zásahy

provádět sám nebo prostřednictvím jiné osoby a seznámit jej se záměrem opatření, která zamýšlí uskutečnit, pokud možno se všemi podrobnostmi včetně jejich časového harmonogramu.

O tomto jednání bude sepsán protokol, který bude obsahovat sjednané podmínky a který potvrdí vlastníci (popř. nájemci) i svolavatelé jednání svými podpisy. Tento protokol může být nahrazen odkazem na projednaný a schválený plán péče, pokud je navržený zásah či opatření součástí plánu péče a pokud byl při jeho projednávání vlastník a nájemce řádně informován.

Následně pak pověřené pracoviště ochrany přírody (AOPK ČR, S CHKO, S NP) vypracuje návrh smlouvy včetně kalkulace provedení potřebných prací, eventuálně objednávku na dodání výrobku či instalaci zařízení. Vhodným smluvním typem bude zejména smlouva o dílo (viz dále).

Účastníci právních vztahů

Jednou smluvní stranou bude vlastník či nájemce pozemku nebo právnická či fyzická osoba jako dodavatel. Pokud se nebude jednat o vlastníka, ale o nájemce, musí být součástí smlouvy písemný souhlas vlastníka. Bude-li smlouva uzavírána s jiným subjektem, je zapotřebí souhlasu vlastníka i nájemce. Je proto žádoucí, aby při pořizování protokolu o projednání s vlastníkem byli s protokolem seznámeni i dodavatelé a protokol o projednání obsahoval i souhlas vlastníka s uzavřením předmětné smlouvy. Druhou smluvní stranou bude pověřená odborná organizace MŽP (AOPK ČR, S CHKO ČR, S NP), která obdržela od Ministerstva životního prostředí (dále jen MŽP) příslušné finanční prostředky, které budou na hospodaření v chráněných územích účelově vázány. Smlouvy za pověřené odborné organizace MŽP je oprávněn uzavírat jejich statutární zástupce, pokud tím nepověří jinou osobu.

Uzavírání smluvních vztahů

Smluvní vztahy mohou být uzavírány pouze na práce a činnosti neinvestičního charakteru. Nelze tedy financovat stavby a zařízení podléhající stavebnímu řízení. Dále nelze financovat zařízení a výrobky, jejichž pořizovací hodnota je vyšší než 20 000 Kč. A konečně nelze financovat činnosti výzkumného a průzkumného charakteru (investiční

nebo speciální průzkumy), byť by přímo souvisely s managementem chráněného území.

Jde-li o jednoduché práce a opatření, popř. výrobu zařízení, jejichž cena je nižší než 10 000 Kč, je možno zajistit jejich provedení objednávkou, kterou podepisuje vedoucí pověřené odborné organizace. Zasahuje-li se do práv vlastníka, je nutné projednat činnost a sepsat s ním protokol. Při fakturaci musí být k faktuře označené příslušným symbolem a číslem jednacím příslušné smlouvy přiložena kopie objednávky.

Jde-li o dílo vyšší hodnoty, vypracuje pověřená odborná organizace návrh smlouvy, kterou zašle k podpisu statutárnímu zástupci pověřené odborné organizace (řediteli). Součástí návrhu smlouvy musí být protokol o projednání s vlastníky (nájemci), popřípadě odkaz na schválený plán péče jehož součástí je navržené opatření a kalkulace finančních nákladů.

Návrh na uzavření smluvního vztahu (návrh smlouvy)

Vzor smlouvy o dílo je přílohou těchto zásad. Objednavatelem ve smyslu těchto smluv je pověřená odborná organizace MŽP, zhotovitelem bude právnická nebo fyzická osoba, a to buď podnikatel nebo nepodnikatelská osoba.

Pokud pověřená odborná organizace MŽP, jako státní organizace, uzavírá smlouvu o dílo s podnikatelem, přičemž jde o zabezpečení veřejných potřeb a u podnikatele se jedná o činnost podnikatelskou, je nutno tyto smlouvy podřídít režimu Obchodního zákoníku (§ 261, odst. 2) a pro smlouvy o dílo pak budou platit ustanovení § 536 a následující Obchodního zákoníku. V případě, že cena plnění smlouvy je vyšší než 100 000 Kč (bez DPH), je nutné postupovat v souladu s ustanoveními zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud jde o smlouvu o dílo uzavíranou s nepodnikatelským subjektem, budou tyto smlouvy podřízeny Občanskému zákoníku a to § 631 a následujícím. Je tu však možnost v souladu s § 262 Obchodního zákoníku, sjednat ve smlouvě, že se i v tomto případě tato bude řídit režimem Obchodního zákoníku.

Přistoupí-li se k uzavření smlouvy o dílo s nepodnikatelským subjektem a částka plnění přesáhne u jednotlivé fyzické osoby částku 40 tis. Kč za kalendářní rok, je nutné provést oznámení o úhradě fyzické osobě místně příslušnému finančnímu úřadu nejpozději do 15. února po skončení kalendářního roku, v němž byla úhrada provedena (§ 34 odst. 5 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších novelizací). Vzor ohlášení je přílohou č. 5.

Smlouvy se budou uzavírat ve čtyřech vyhotoveních, vždy na určitou činnost, popřípadě na opakovanou činnost či na více činností, které musí být podrobně specifikovány včetně určení místa. Určení místa bude dáno jednak platným názvem chráněného území, jednak popisem (popř. doplněným plánkem) té části chráněného území (lokality), na níž má být činnost provedena (na parcelu). Ve smlouvě musí být stanovena doba, v níž je potřebné činnosti provádět, nesmí však překročit konec kalendářního roku (přidělené finanční prostředky jsou zúčtovatelné pouze v daném roce).

Vzhledem k nutnosti fakturace realizovaných smluv je nejpozdějším termínem pro jejich uzavření začátek prosince, přičemž nárok na úhradu provedených prací je třeba uplatnit nejpozději do 30. listopadu.

Nedílnou součástí smlouvy bude kalkulace nákladů, jejíž vzor je přiložen, a protokol o projednání s vlastníkem eventuálně i nájemcem (vzor rovněž přiložen). Z kalkulace musí být zřejmá i kvantita objednané práce, tj. jedná-li se o biotechnické zásahy, bude uvedena plocha v ha, u výrobků počet apod.

Smlouva bude provedena ve čtyřech vyhotoveních, v pravém horním rohu označena příslušným symbolem a s potvrzením (podpisem a razítkem) zhotovitele předána k podpisu řediteli AOPK ČR, S CHKO, S NP. V souladu s § 30 odst. 2. vyhl. MF č. 205/1991 Sb., je objednavatel povinen používat přidělené rozpočtové prostředky k danému účelu co nejehospodárnějším způsobem a s maximální efektivností. Přitom tyto prostředky mohou být použity pouze k účelům, pro které byly jmenovitě určeny, tj. na krytí nezbytných potřeb a na opatření, zakládající se na právních předpisech. Tyto účely jsou blíže specifikovány v následující kapitole.

Výčet činností a opatření, na něž lze uzavírat smlouvy o dílo na základě § 68 odst. 3 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., je součástí "Zásad pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v rámci Programu péče o krajinu pro rok 1998".

Evidence, dokumentace, vyhodnocování a další sledování provedených zásahů

Každý provedený zásah nebo opatření musí být zaevidován v rezervační knize. Dále musí být podrobně zdokumentován (s výjimkou instalace tabulí, geometrických prací, označení hranic a podobných, čistě technických opatření). Odborná dokumentace popisného charakteru bude doplněna dokumentací fotografickou (před zásahem a po zásahu).

Po provedení zásahů a opatření musí následovat jejich odborné vyhodnocení AOPK ČR, S CHKO, S NP, a případně účinek provedených zásahů a opatření dále sledovat v delším časovém úseku, podle povahy zásahu a typu stanoviště. Odborné vyhodnocení a sledování je blíže specifikováno v plánu péče. Odborné vyhodnocení a výsledky sledování budou uloženy do rezervační knihy a v jednom vyhotovení předány do ústředního seznamu zvláště chráněných částí přírody na ústřední pracoviště AOPK ČR.

Pro komplexní vyhodnocení všech činností a opatření, která byla financována z těchto prostředků v daném kalendářním roce a pro kontrolu dodaných prací, musí faktura obsahovat druh prací, lokalitu (název zvláště chráněného území) a technické jednotky (ha, m², plm, m³, ks aj.). Pokud tyto údaje neobsahuje faktura, musí být uvedeny na tzv. košilce (popř. na zvláštní příloze).

Po provedení zásahu je pracoviště, které navrhlo uzavření smlouvy, povinno zkontrolovat, jak byly dodrženy podmínky smlouvy. Teprve poté navrhne finanční vyrovnání. Je žádoucí, aby všechny finanční transakce proběhly bezhotovostním platebním stykem. Fakturu zašle pověřené odborné organizaci MŽP spolu s návrhem na proplacení, tj. košilkou, na které písemně potvrdí převzetí díla. Faktura bude rovněž označena příslušným symbolem.

Seznam příloh:

Příloha č.4, vzor smlouvy o dílo dle občanského zákoníku,

Příloha č.5, vzor smlouvy o dílo dle obchodního zákoníku,

Příloha č.6, vzor protokolu o projednání s vlastníky,

Příloha č.7, vzor kalkulace nákladů,

Příloha č.8, vzor ohlášení o úhradě fyzické osobě.

V Praze dne 19. 2. 1998

RNDr. Petr Roth, CSc. v.r.

ředitel odboru ochrany přírody

RNDr. Jan Kender, v.r.

ředitel odboru ekologie krajiny

VZOR

Protokol AOPK

**o převzetí realizovaných opatření z PPK pro rok 1998, pro něž byl
přiznán finanční příspěvek**

Rozhodnutím MŽP č. .... ze dne ..... byl žadateli
panu - paní (jde-li o instituce -
název ..... přiznán příspěvek ve
výši .....Kč, tj.....% z celkových nákladů na provedení následujících
opatření:

.....

(stručná charakteristika):

Podrobnější popis opatření a podmínky jeho realizace jsou specifikovány ve smlouvě č. .... uzavřené mezi žadatelem (příjemcem podpory) a MŽP ČR. Pověření zástupci AOPK ČR konstatují na základě terénní pochůzky uskutečněné na místě dne .....

že činnosti a opatření

byly provedeny v rozsahu a termínu určeném smlouvou
odpovídají předmětu smlouvy s následujícími výhradami
neodpovídají předmětu smlouvy
nebyly provedeny

Současně byly zkontrolovány předložené účetní doklady a konstatuje se, že odpovídají - neodpovídají provedené činnosti. Originály těchto účetních dokladů vyúčtování jsou součástí přílohy tohoto protokolu.

Příloha: Originály účetních dokladů nebo faktur (vypsát jmenovitě)

Sběrné místo doporučuje uvolnit ..... Kč finanční podpory

Datum:

..... podpis žadatele   ..... podpis zástupce
AOPK ČR

VZOR

SMLOUVA O DÍLO

Podle § 631 a násl. Občanského zákoníku

(zák. č. 40/1964 Sb. ve znění pozdějších předpisů)

1. Smluvní strany

Zhotovitel: jméno, příjmení, adresa, číslo občanského
průkazu .....

Objednatel: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Kališnická 4-6, Praha

(regionální pracoviště v .....)

2. Předmět smlouvy

2.1. Zhotovitel se zavazuje na své nebezpečí k provedení těchto prací .....(dále jen dílo)

v rozsahu .....

v jakosti .....

v místě.....

v době .....

2.2 Objednatel se zavazuje předávat zhotoviteli pokyny a informace potřebné k zajištění činnosti podle čl. 2.1. této smlouvy a zavazuje se umožnit zhotoviteli přístup do prostor ..... za účelem provedení výše zmíněných prací a uvedené výsledky činnosti převzít. Dále se objednatel zavazuje k provedení díla opatřit zhotoviteli tyto věci..... O tyto věci se nesnižuje cena za provedení díla a objednatel zůstává jejich vlastníkem s tím, že po dokončení díla nebo po skončení této smlouvy je zhotovitel povinen je objednateli vrátit bez zbytečného odkladu.

2.3 Zhotoviteli vzniká nárok na zaplacení ceny podle čl. 3.1. této smlouvy. Při zhotovení díla je zhotovitel vázán pokyny objednatele. Pokud zhotovitel použije k provedení díla jiné věci, je jejich kupní cena zahrnuta v ceně za provedení díla, pokud se smluvní strany nedohodnou jinak.

3. Cena plnění

Cena plnění je stanovena ve výši .....Kč, **včetně DPH.**

Cena je stanovena dohodou podle zákona č. 526/1990 Sb. o cenách.

Vyúčtování provede zhotovitel nejpozději do 15.12.1998 zasláním složenky na regionální pracoviště AOPK ČR.

4. Ostatní ujednání

Objednatel je oprávněn kontrolovat provádění díla. Zjistí-li se, že zhotovitel provádí dílo v rozporu se svými povinnostmi, je oprávněn žádat po zhotoviteli odstranění vad vzniklých vadným prováděním a žádat provádění řádným způsobem. Jestliže tak zhotovitel neučiní ani v přiměřené lhůtě k tomu poskytnuté, je objednatel oprávněn odstoupit od smlouvy.

Za vady díla, na něž se vztahuje záruka na jakost, odpovídá zhotovitel v rozsahu této záruky.

Pro případ nedodržení termínu předání zhotoveného díla se sjednává smluvní pokuta ve výši .....Kč za každý den prodlení. Zaplacení smluvní pokuty nemá vliv na případnou náhradu škody.

Cena se platí až po skončení díla.

Tato smlouva může být měněna pouze dohodou smluvních stran příslušnými ustanoveními Občanského zákoníku.

V ostatním se řídí práva a povinnosti smluvních stran příslušnými ustanoveními Občanského zákoníku.

Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu smluvními stranami. Vyhotovuje se ve čtyřech exemplářích, z nichž ..... obdrží zhotovitel a ..... objednatel.

V.....dne.....1998

.....
zhotovitel   objednatel

Vysvětlivky

k bodu 2.2.: Závazek objednatele opatřit zhotoviteli určité věci se bude dávat do smlouvy jen tam, kde to bude potřeba.

k bodu 4.2.: Je možno si též sjednat zálohu.

k bodu 4.4.: K zajištění závazků obsažených ve smlouvě lze též sjednat smluvní pokuty (např. v případě vadného plnění apod.). Tyto se řídí ustanovením §§ 544 a 545 Občanského zákoníku.

VZOR

SMLOUVA O DÍLO

Podle § 536 a násl. Obchodního zákoníku

(zák. č. 513/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů)

1. Smluvní strany

Zhotovitel: název organizace, přesná adresa a IČO .....

Objednatel: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Kališnická 4-6, Praha
3

(regionální pracoviště v .....

2. Předmět smlouvy

Zhotovitel se zavazuje na svůj náklad a na své nebezpečí k provedení těchto prací :

..... v místě
.....
v době .....

Objednatel se zavazuje předávat zhotoviteli pokyny a informace potřebné k zajištění činnosti podle čl. 2.1. této smlouvy a zavazuje se umožnit zhotoviteli přístup do prostor ..... za účelem provedení výše zmíněných prací a uvedené výsledky činnosti převzít. Dále se objednatel zavazuje k provedení díla opatřit zhotoviteli tyto věci .....

O tyto věci se nesnižuje cena za provedení díla a objednatel zůstává jejich vlastníkem s tím, že po dokončení díla nebo po skončení této smlouvy je zhotovitel povinen je objednateli vrátit bez zbytečného odkladu.

Zhotoviteli vzniká nárok na zaplacení ceny podle čl. 3.1. této smlouvy. Při zhotovení díla je zhotovitel vázán pokyny objednatele. Pokud zhotovitel použije k provedení díla jiné věci, je jejich cena zahrnuta v ceně za provedení díla, pokud se smluvní strany nedohodnou jinak.

3. Cena plnění

Cena plnění je stanovena ve výši .....Kč, **včetně DPH.**
Cena je stanovena dohodou podle zákona č. 526/1990 Sb. o cenách.
Fakturaci provede zhotovitel nejpozději do 15.12.1998 fakturou se lhůtou splatnosti 14 dnů.

4. Ostatní ujednání

Objednatel je oprávněn kontrolovat provádění díla. Zjistí-li se, že zhotovitel provádí dílo v rozporu se svými povinnostmi, je oprávněn žádat po zhotoviteli odstranění vad vzniklých vadným prováděním a žádat provádění řádným způsobem. Jestliže tak zhotovitel neučiní ani v přiměřené lhůtě k tomu poskytnuté, je objednatel oprávněn odstoupit od smlouvy.

Za vady díla, na něž se vztahuje záruka na jakost, odpovídá zhotovitel v rozsahu této záruky.

Pro případ nedodržení termínu předání zhotoveného díla se sjednává pokuta ve výši .....Kč za každý den prodlení. Zaplacení smluvní pokuty nemá vliv na případnou náhradu škody.

Placení se provádí na základě faktury zaslané zhotovitelem s tím, že její splatnost činí 14 dnů po jejím obdržení a právo fakturovat počíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po předání díla.

Tato smlouva může být měněna pouze dohodou smluvních stran.

V ostatním se řídí práva a povinnosti smluvních stran příslušnými ustanoveními Obchodního zákoníku.

Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu smluvními stranami. Vyhotovuje se ve čtyřech exemplářích, z nichž ...obdrží zhotovitel a ...objednatel.

V.....dne.....1998

.....
zhotovitel   objednatel

Příloha č. 7

VZOR

Kalkulace nákladů na management ZCHÚ

podle vyhlášky FMF ČR č. 21/1990 Sb. o kalkulaci

1. Přímý materiál

(např. pohonné hmoty, řezivo, pletivo, cement, kámen apod.)

přímý materiál celkem .....

2. Přímé mzdy .....

3. Ostatní přímé náklady (rozepsat jednotlivé položky)

3.1. Převážné a cestovné .....

3.2. Práce a služby prováděné kooperujícími subjekty .....

Ostatní přímé náklady celkem .....

4. Výrobní režie.....

5. Správní režie.....

cena řešení celkem..... Kč

příloha č. 8

VZOR

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR

PRAHA 3, KALIŠNICKÁ 4-6

Adresa místně příslušného
finančního úřadu

naše značka

vyřizuje

datum

věc: Ohlášení o úhradě fyzické osobě

Podle zákona ČNR č. 337/1992 o správě daní a poplatků, § 34, odst. 5
Vám oznamujeme úhradu fyzické osobě, u níž nebyla uplatněna srážka z
daně.

jméno fyzické osoby: .....

bydliště: .....

vyplacená částka: .....

důvod platby:.....

.....

.....

.....

podpis vedoucího
pracoviště

telefon: 697 00 13   bankovní spojení: IČO: 62933591
fax: 697 00 16   ČNB Praha 1
č. ú. 18228-011/0710

Zásady

postupu při realizaci usnesení vlády č. 229/1997 a 707/1997 při poskytování účelových dotací obcím a okresním úřadům v roce 1998

Referent: ing. R. Mládková CSc., tel.: 57042466

Ing. R. Kotrba, tel.: 5704 2495   čj.: 111/94 440/1997

1) Vláda uložila svým usnesením č. 229/1997 (dále jen usnesení) ze dne 16. dubna 1997 členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy v bodu II. 3d) ” při poskytování účelových dotací obcím a okresním úřadům v letech 1998 až 2000 přihlédnout, zda žádající obec nebo okresní úřad dosáhly minimálně vyrovnaného rozpočtového hospodaření v roce 1997 ve smyslu výzvy v bodě IV” , bod IV. usnesení vyzývá statutární orgány obcí k zabezpečení minimálně vyrovnaného hospodaření v roce 1997 ve smyslu rovnosti příjmů a výdajů podle rozpočtové skladby.

2) Dosažení schodkového hospodaření obcí a okresních úřadů (dále jen ” žadatelé”) neznamena automaticky ztrátu možnosti získat státní dotaci. Splnění výzvy z bodu IV. usnesení je jedním z kritérií, které použijí orgány poskytující dotace při konečném výběru těch obcí a okresních úřadů, které obdrží státní účelovou dotaci. Orgány poskytující dotaci uplatní toto kritérium při rozhodování o poskytnutí účelových dotací a půjček na nově zahajované akce, naopak toto kritérium nepoužijí

- u akcí již schválených a pokračujících z předchozích let,

- u dotací, které jsou součástí finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům okresních úřadů a finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí, schválených v rámci zákona o státním rozpočtu na rok 1998,

- u dotací jmenovitě určených jednotlivým subjektům (obcím, okresním úřadům) a schválených v rámci zákona o státním rozpočtu na rok 1998.

3) Při hodnocení výsledků hospodaření žadatele o dotaci musí orgány, které dotaci poskytují, vzít v úvahu dopad katastrofálních povodní na Moravě a ve východních Čechách v červenci 1997. Proto kritérium minimálně vyrovnaného hospodaření nebude uplatněno při poskytování dotací bezprostředně souvisejících s odstraňováním následků těchto povodní, s obnovou zničené nebo poškozené infrastruktury v dotčených lokalitách, ani se nebude obecně vztahovat na obce a okresní úřady postižené touto pohromou, jejichž hospodaření v roce 1997 bylo výrazně ovlivněno likvidační povodňových škod. Při hodnocení výsledků hospodaření bude rovněž zohledněna finanční pomoc poskytnutá ostatními obcemi a okresními úřady postiženým lokalitám.

4) Cílem těchto Zásad je stanovit hodnotící kritéria pro posouzení míry schodkovosti žadatele o dotaci na rok 1998 a rozlišit důvody, které ke schodkovosti vedly. Jinak řečeno, záměrem Zásad je diferencovat jednotlivé žadatele nejen v závislosti na tom, zda jejich hospodaření v roce 1997 skončilo minimálně vyrovnaným výsledkem nebo nikoliv, ale také podle charakteru případného schodku.

5) Algoritmus propočtu ukazatele "upravená míra schodku hospodaření", jehož výše bude rozhodujícím hlediskem pro posouzení, do jaké míry žadatel o dotaci splnil bod IV. vládního usnesení, je následující:

5a) Vyrovnanost příjmů a výdajů ve smyslu platné rozpočtové skladby znamená dosažení nezáporného rozdílu úhrnu tříd 1 až 4 a úhrnu tříd 5 a 6 rozpočtové skladby, tj. příjmů inkasovaných v roce 1997 a výdajů realizovaných v roce 1997. Mezi příjmy daného roku se proto nezahrnuje použití prostředků vytvořených v minulých letech, především charakteru zapojení rezervních a jiných účelových fondů vytvořených z přebytků předchozích let. Mezi příjmy se nezahrnuje ani použití zdrojů z úvěrů, emisí vlastních dluhopisů a jiných zápůjčních prostředků.

5b) Saldo hospodaření žadatele bude upraveno (zhoršeno) o částku dotací, které mu byly poskytnuty v roce 1997, ale žadatel je v tomto roce nepoužil (jedná se o dotace podléhající finančnímu vypořádání roku 1997 se státním rozpočtem, státními fondy a okresními úřady). Pokud i takto upravené saldo (v přílohách Zásad označené jako "upravené saldo hospodaření I") se rovná 0, nebo je větší než 0, žadatel o dotaci splnil podmínky vládního usnesení a nemusí předkládat další údaje o svém hospodaření v roce 1997.

5c) Saldo hospodaření bude dále upraveno (zlepšeno) o operace související s finančním vypořádáním roku 1996 se státním rozpočtem a státními fondy (vratky dotací, povolené použití dotací poskytnutých v roce 1996). Dále bude saldo hospodaření upraveno (zlepšeno) o přímé výdaje související s důsledky katastrofálních povodní v červenci 1997, včetně darů a příspěvků poskytnutých postiženým lokalitám a nakoupených státních povodňových dluhopisů. Znamená to, že žadatel, který vykáže v roce 1997 deficitní výsledek hospodaření jen kvůli operacím z tzv. finančního vypořádání roku 1996 se státním rozpočtem nebo státními fondy, nebo v důsledku povodňových výdajů v roce 1997, bude mít upravené saldo hospodaření (označené římskou II) rovno nebo větší než nula a nebude muset předkládat další údaje o svém hospodaření v roce 1997.

5d) Saldo hospodaření upravené ve smyslu bodů 5b) a 5c) je upraveným výsledkem hospodaření II. Žadatelé, kteří dosáhli upraveného výsledku hospodaření vyššího nebo rovného nule, zabezpečili ve smyslu těchto Zásad minimálně vyrovnané hospodaření a splnili tak výzvu uvedenou v bodu IV. vládního usnesení. Orgány poskytující dotace u těchto žadatelů již nepostupují podle propočtů uvedených v bodech 5e) až 5j).

5e) U žadatelů, kteří dosáhli upravený výsledek hospodaření nižší než nula, se spočítá podíl tohoto deficitu na celkových příjmech a dále se spočítají hodnoty dílčích korekčních koeficientů.

5f) Dílčí koeficient K1 hodnotí meziroční (1997/1996) nárůst výdajů na platy a ostatní platby za vykonanou práci (po odečtení výplat služného osobám vykonávajícím civilní službu a náhrad platů zaměstnavatelům při nástupu občana na výkon civilní služby hrazené okresními úřady) a po odpočtu platů tzv. uvolněných zastupitelů, poskytovaných těmto zastupitelům podle § 1 nařízení vlády č. 262/1994 ve znění nařízení vlády

č. 20/1997. Rozhodná míra růsti výdajů na platy a ostatní platby za vykonanou práci činí 6 % a v tomto případě je hodnota koeficientu K1 rovna 1,0; při překročení 6 %-ního limitu se hodnota K1 zvyšuje nad hodnotu 1,0; při nižším než 6 %-ním růstu hodnota K1 klesá pod 1,0.

5g) Dílčí koeficient K2 je určen pro zhodnocení způsobu krytí upraveného výsledku hospodaření. Preferuje krytí přebytky vytvořenými v minulých letech (např. zapojením fondu rezerv a rozvoje) oproti krytí dluhovými instrumenty. Pokud je deficit kryt úsporami z více než 10 %, klesá hodnota koeficientu K2 plynule od 1 do 0,1 (a to v závislosti na míře použití úspor, tj. přebytků hospodaření z předchozích let). Pokud je podíl úspor na krytí deficitu nižší než 10,0 % (včetně), roste hodnota K2 nad 1,0.

5h) Vzhledem k tomu, že ve jmenovateli podílu je záporné číslo (deficit je záporným výsledkem hospodaření) a v čitateli by mělo být číslo kladné (snížení stavu peněžních prostředků od počátku do konce období znamená kladnou hodnotu položek 8xx5 rozpočtové skladby), měl by celkový podíl být záporným číslem (nebo nulou). Kladný výsledek by znamenal, že žadatel kryl deficit roku 1997 cizími zdroji (půjčkou), jejichž část nepotřeboval a zvýšil o ní stav svých peněžních prostředků.

5i) Dílčí koeficient K3 hodnotí úroveň výdajů na dluhovou službu žadatele, přičemž rozhodná míra podílu dluhové služby pro rok 1997 činí 15 % v poměru k běžným příjmům žadatele o dotaci. Pokud žadatel vykáže překročení 15 % hranice, bude hodnota koeficientu K3 vyšší než 1,0; naopak při nižším podílu dluhové služby na běžných příjmech klesá hodnota K3 pod 1,0. Pro účely těchto zásad se dluhovou službou rozumí splátky úroků, poplatky z dluhové služby, splátky jistiny a leasingové splátky předepsané pro daný rok a alikvotní podíl splátek jistin splatných jednorázově po uplynutí dohodnuté lhůty. Běžnými příjmy se rozumí saňové příjmy (třída 1 rozpočtové skladby), nedaňové příjmy (třída 2) a běžné přijaté dotace (seskupení položek 41).

5j) Dílčí koeficient K4 je určen pro zhodnocení meziročního (1997/1996) přírůstku (poklesu) míry investování, tj. podílu investičních výdajů na celkových výdajích. Pro účely těchto Zásad jsou investiční výdaje definovány jako souhrn kapitálových výdajů, výdajů na opravy hmotného investičního majetku, příspěvků na účelně vynaložené neinvestiční

náklady dodavatele (plynofikace, elektrické přípojky, apod.), odvodů za odnětí zemědělské půdy a poplatků za odnětí lesní půdy hrazených v souvislosti s investiční výstavbou; souhrnně jsou tyto výdaje označeny jako upravené investiční výdaje a jejich metodická srovnatelnost v obou letech (1996 a 1997) je zajištěna. V případě, že žadatel vykáže vyšší míru investování v roce 1997 oproti roku 1996, bude hodnota koeficientu K4 nižší než 1,0.

Souhrnný korekční koeficient K_k se vypočítá vynásobením dílčích koeficientů K1 až K4. S pomocí korekčního koeficientu se spočítá ukazatel “upravená míra schodku hospodaření” (UMSH), a to následujícím způsobem:

$UMSH = \text{upravený výsledek hospodaření} / \text{celkové příjmy} \times 100 \times K_k$
Míra naplnění výzvy vládního usnesení žadatelem, jehož upravený výsledek hospodaření skončil zápornou hodnotou, vyplývá z konečné hodnoty UMSH: čím více se tato hodnota blíží nule, tím více byla žadatelem naplněna výzva vlády.

6) Součástí těchto Zásad jsou propočtené hodnoty dílčích koeficientů K1 až K4, který poskytoval dotace použije ve smyslu předchozích zásad.

7) Žadatelé o dotaci předloží podle pokynů poskytovatele vyplněný vzor jednotného dotazníku s vybranými ukazateli rozpočtového hospodaření za rok 1997 a 1996 (vzor přiložen).

8) Poskytovatelé dotací spočítají hodnotu ukazatele “Upravená míra schodku hospodaření” (UMSH) podle algoritmu propočtových ukazatelů hospodaření žadatele o dotaci (přiloženo).

9) Tyto zásady budou využity k rozhodování o poskytování účelových dotací (vymezených v bodu 2) v roce 1998. Na základě usnesení vlády č. 707/1997 bude při rozhodování o poskytnutí účelových dotací v roce 1999 přihlédnuto ke kritériu podílu dluhové služby na běžných příjmech (odpovídajícímu dílčímu koeficientu K3 těchto zásad).

Ministerstvo financí ČR
schváleno č.j. 111/94 440/1997

Vybrané ukazatele plnění rozpočtu obcí a okresních úřadů

Podklady pro realizaci usnesení vlády č. 229/1997 a 707/1997 - postup při poskytování účelových dotací obcím a okresním úřadům v roce 1998

Vyplní žadatel o dotaci - obec nebo okresní úřad - podle souhrnných údajů za řídicí úřad a podřízené rozpočtové organizace podle výsledků rozpočtového hospodaření za rok 1997 a 1996. Údaje se vyplňují v tisících Kč na dvě desetinná místa.

Název a sídlo vykazující jednotky: .....
IČO:

Ukazatel roku 1997

----- *není dostupná*

Viz: Pokyn MF ČR 8/97 k použití některých ustanovení Opatření o rozpočtové skladbě, vydaného pod č.j. MF ČR 111/27 947/1996 k poskytování humanitárních příspěvků obcím a okresním úřadům postiženým katastrofálními záplavami; publikováno ve Finančním zpravodaji č. 9/1997

**) Tyto věcné dary by měly být zaříděny jako součást položky 5176, pokud jsou zaříděny jinak (např. na podseskupení položek 513 - Nákup materiálu), je třeba zařídění opravit

***) Rozpočtová skladba vydaná Výnosem FMF č.j. II/11770/1985 platná do 31.12.1996

****) Od objemu platů v roce 1997 se odečte částka odpovídající části platů tzv. uvolněných zastupitelů v roce 1997 upravených v § 1 nařízení vlády č. 262/1994 Sb., ve znění nařízení vlády č. 20/1997 Sb.

*****) Tento propoččet má za cíl zahrnout mezi výdaje dluhové služby

úměrnou část případně jednorázově provedené splátky hodnoty dluhopisu věřiteli. V případě, že tedy např. obec emitovala dluhopis s šestiletou splatností splatný jednorázově, zahrne do tohoto řádku hodnotu jedné šestiny dlužné částky (bez ohledu na to, ve kterém roce bude jednorázová splátka provedena).

Zjištění, že žadatel uvedl do tohoto dotazníku nesprávné údaje, je důvodem k nepřiznání požadované účelové dotace. Změny údajů dodatečně zjištěné žadatelem musí být neprodleně oznámeny orgánu, který rozhoduje o přiznání dotace.

V _____ dne _____ 1998

Sestavil: Schválil:
Telefon: Podpis

Příloha

Hodnoty dílčích korekčních koeficientů ke stanovení “upravené míry salda hospodaření” obcí a okresních úřadů žádajících o státní dotace

Příloha k Zásadám postupu při realizaci usnesení vlády č. 229/1997 a 707/1997 při poskytování účelových dotací obcím a okresním úřadům v roce 1998

Referent: Ing. R. Mládková, CSc., tel.: 5704 2466
Ing. R. Kotrba, tel.: 57042495, čj.: 111/94 440/1997

1) Dílčí koeficient K1

Dílčí koeficient K1 oceňuje nárůst platů 1997/1996; rozhodná míra přírůstků platů činí podle Zásad 6 %.

Hodnota K1 v závislosti na velikosti přírůstků platů:

Tabulka č. 1

----- *není dostupná*

2) Dílčí koeficient K2

Dílčí koeficient K2 oceňuje způsob krytí upraveného výsledku hospodaření, hodnoty koeficientu jsou stanoveny v závislosti na míře

zapojení úspor, které jsou vyjádřeny ukazatelem "změna stavu peněžních prostředků id počátku do konce období".

Hodnoty koeficientu K2 v závislosti na podílu úspor vynaložených na krytí deficitu:

Tabulka č. 2

----- *není dostupná*

3) Dílčí koeficient K3

Dílčí koeficient K3 oceňuje výdaje na dluhovou službu. Rozhodná míru podílu dluhové služby na běžných příjmech činí 15 %.

Hodnoty koeficientu K3 v závislosti na výši dluhové služby.

Tabulka č. 3

----- *není dostupná*

4) Dílčí koeficient K4

Dílčí koeficient K4 hodnotí meziroční (1997/1996) vývoj míry investování (MI), tj. podílu upravených investičních výdajů (Iv) na celkových výdajích (Cv); $MI = Iv/Cv$

Hodnota K4 v závislosti na vývoji míry investování (MI):

Tabulka č. 4

----- *není dostupná*

6.

METODICKÝ POKYN

pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí
v rámci Programu stabilizace lesa v Jizerských horách
Program stabilizace lesa v Jizerských horách (1998)

Ministerstvo životního prostředí
Č.j. OOP/2600/98

Ministerstvo životního prostředí (dále MŽP) vydává metodický pokyn pro poskytování běžných (neinvestičních) finančních prostředků (dále prostředků) ze státního rozpočtu v rámci Programu stabilizace lesa v Jizerských horách, vzniklého na základě Usnesení Vlády

ČR č. 274/1997. Předmětem programu je podpora opatření prováděných za účelem zvýšení ekologické stability lesních porostů a k provádění kompenzačních opatření v Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory a na Ještědu včetně zajištění jejich projekční přípravy v souvislosti s přípravou mistrovství světa v klasickém lyžování v roce 2003.

Čl. 1

Podmínky poskytnutí prostředků

1. Prostředky se poskytují výhradně pro území Jizerských hor a Ještědu, vymezené v příloze 1 tohoto metodického pokynu.

2. Prostředky se poskytují na základě žádosti. Žadatelem může být fyzická nebo právnická osoba s právem vlastnictví nebo hospodaření k pozemkům, na nichž je potřebné realizovat konkrétní opatření, dále Správa chráněných krajinných oblastí ČR pro území CHKO Jizerské hory a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR pro oblast Ještědu podle dotačních titulů v příloze 2 tohoto metodického pokynu.

3. Na přiznání prostředků není právní nárok. Na řízení o jejich přidělení se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

4. Podmínkou je, aby žadatel na totožnou činnost, pro kterou jsou požadovány prostředky, neobdržel příspěvek z jiných rozpočtových kapitol státního rozpočtu, Státního fondu životního prostředí nebo jiných státních zdrojů.

Čl. 2

Předkládání žádosti

1. Žadatel o prostředky Programu stabilizace lesa v Jizerských horách (dále PSLJH) podává žádost ve dvou vyhotoveních. Vzor žádosti a seznam jejích příloh je uveden v příloze 3 tohoto metodického pokynu.

2. Žádost o poskytnutí prostředků se podává pro oblast Ještědu i Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory (dále CHKO JH) u Správy Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory se sídlem v Liberci, U jezu 10, která zde vystupuje jako sběrné místo. Žádosti pro oblast Ještědu sběrné místo po zaevidování postupuje Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR). Žádosti pro oblast Ještědu lze rovněž podat u Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, pracoviště Ústí nad Labem, Stříbrnické nivy 4.

3. Sběrné místo eviduje ve zvláštní knize žádosti, které jsou v souladu s předmětem podpory. Ostatní žádosti o podporu vrací zpět žadateli se stručným odůvodněním.

4. Stanovisko se zhodnocením výše požadovaných prostředků a návrh smlouvy, podepsaný žadatelem nebo dodavatelem prací, pro oblast CHKO JH zpracovává Správa CHKO JH a pro oblast Ještědu AOPK ČR. Tyto podklady jsou předávány ke konečnému schválení řediteli odboru ochrany přírody Ministerstva životního prostředí.

Za formální i věcnou správnost žádostí odpovídá pro území CHKO JH vedoucí Správy CHKO a

pro oblast Ještědu vedoucí střediska AOPK ČR nebo řediteli příslušných organizací jiné písemně jmenované osoby.

5. Správa CHKO JH nebo AOPK ČR vydává stanovisko, kde přihlíží zejména :

- a) k dodržení dotačních titulů
- b) k přiměřenosti ekologického efektu
- c) k obsahové kvalitě projektu včetně úměrnosti kalkulovaných nákladů

6. V případě, že žadatelem je AOPK ČR nebo Správa CHKO ČR, žádost o dotaci obsahuje analogické odůvodnění žádosti uvedené pod bodem 5.

Čl. 3

Schvalování žádosti

Na základě stanovisek, vydaných Správou CHKO JH a AOPK ČR, schvaluje navrhovaná opatření ředitel odboru ochrany přírody MŽP (dále OOP MŽP) podpisem předložených návrhů smluv.

Čl. 4

Dozor nad programem

1. Koordinací a zajištěním základních projekčních dokumentů s cílem co nejvyšší efektivity krajinně-ekologických opatření a dozorem nad kvalitou a rozsahem prací prováděných v souladu s tímto programem a uzavřenými smlouvami MŽP pověřuje pro území CHKO Jizerské hory Správu chráněných krajinných oblastí ČR a pro oblast Ještědu AOPK ČR.

2. Dozorující orgány do 15. 12. 1998 podají písemnou zprávu, vyhodnocující souhrnně i po jednotlivých opatřeních realizaci PSLJH, ve 3 vyhotoveních odboru ochrany přírody MŽP.

Čl. 5

Uzavírání smluv

1. Sběrné místo sepíše s žadatelem návrh smlouvy o poskytnutí podpory (vzor v příloze 5 metodického pokynu). Podmínky uvolnění finančních prostředků a jejich čerpání jsou součástí smlouvy.

2. V případě, že záměr podléhá výběrovému řízení podle zák. č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění, sepíše sběrné místo s žadatelem návrh smlouvy dle vzoru uvedeného v příloze 4 metodického pokynu. Proplacení fakturace za provedené práce bude podmíněno doložením dokumentace o řádně provedeném výběrovém řízení.

3. Návrhy smluv předkládá příslušné sběrné místo ve 4 vyhotoveních, podepsaných žadatelem, k podpisu řediteli OOP MŽP.

4. Podepsané smlouvy zašle OOP MŽP obratem po jednom vyhotovení žadateli, sběrnému místu a jedno ústředí Správy CHKO ČR nebo AOPK ČR. Jedno vyhotovení archivuje OOP MŽP.

Čl. 6

Odpovědnost příjemce prostředků

1. Příjemce odpovídá za to, že uvedené údaje v žádosti jsou pravdivé. Při prokázání opaku MŽP ČR od smlouvy odstoupí. Příjemce je povinen dodržet ustanovení smlouvy o poskytnutí dotace včetně rozsahu opatření a termínu realizace.

2. Příjemce, který nesplnil podmínky smlouvy o podpoře jím prováděných opatření, je povinen odvést neprodleně neoprávněně použité prostředky zpět do státního rozpočtu postupem uvedeným ve smlouvě.

3. Příjemce prostředků, který je nemůže z jakýchkoliv závažných důvodů využít ke splnění jejich účelu, je povinen neprodleně informovat OOP MŽP, který rozhodne o povinnosti vrácení podpory.

Čl. 7

Poskytování prostředků, jejich čerpání a vyúčtování

1. Prostředky na podporu PSLJH jsou zahrnuty v rozpočtu MŽP na rok 1998 ve skupině 3, odd. 37 - ochrana životního prostředí, § 49 - Ostatní činnosti k ochraně přírody a krajiny. Prostředky jsou určeny na financování opatření realizovaných v roce 1998 a jsou čerpány z účtů MŽP u ČNB č. 895-7628001/0710 a 4802-7628001/0710. Úhrada studií, jejichž objednatel bude přímo OOP MŽP, bude provedena z výdajového účtu č. 7628001/0710. Správcem prostředků je sekce ochrany přírody a krajiny, odbor ochrany přírody.

2. Uvolnění dotace pro příjemce podpory se provádí dle platných rozpočtových pravidel (zák. č. 576/1990 Sb. a vyhl. č. 205/1991 Sb.):

- rozpočtovým opatřením (zvýšením rozpočtu o účelové prostředky) v případech, kdy je příjemcem dotace rozpočtová nebo příspěvková organizace (dále jen RO a PO). Pravomoc k provedení rozpočtového opatření je dána cit. rozpočtovými pravidly a rozpisem závazných ukazatelů rozpočtu MŽP na rok 1998. Rozpočtové opatření se provádí před zahájením, příp. v průběhu realizace podporované akce;

- převodem prostředků z účtu 895-7628001/0710 na účet příjemce, k tomuto účelu zřízený, u právnických a fyzických osob v zásadě po předložení schválených dokladů o skutečném čerpání prostředků na podporované opatření. Na podporované opatření je možno poskytnout zálohy v průběhu realizace prací v případě, že je tento postup předmětem smlouvy o poskytnutí dotace;

- převodem prostředků pro obce a okresní úřady z účtu 4802-7628001/0710 na účet přísl. OkÚ (i v případě dotace pro obec) ve smyslu Pokynu MF ČR čj. 124/10401/97 z 25. 2. 1997, kterým se stanoví postup správců kapitol SR při uvolňování neinvestičních a investičních dotací nebo návratných finančních výpomocí OkÚ a obcím.

Dokladem o skutečném čerpání je u právnické osoby faktura za provedené práce a pokladní doklad za nákup materiálu a výkaz práce u fyzické osoby. Uvedené doklady potvrdí sběrné místo a přiloží k předávacímu protokolu.

3. Rozpočtové opatření nebo převod prostředků na účet příjemce podpory zajišťuje odbor rozpočtu MŽP na základě podkladů, předložených OOP MŽP.

Pro provedení rozpočtového opatření je podkladem žádost, obsahující tyto údaje:

- příjemce podpory (název a označení, zda jde o RO nebo PO, včetně názvu zřizovatele a příslušného ústředního orgánu),
- částka určená k převodu,
- platná smlouva o poskytnutí podpory. Údaje ve smlouvě (výše schválené podpory) musí odpovídat údajům v žádosti o rozpočtové opatření.

Rozpočtové opatření, které je v pravomoci MŽP, provede odbor rozpočtu do 15 kalendářních dnů od doručení žádosti a předá příjemci dotace příslušné limitní oznámení pro čerpání účelově přidělených prostředků u ČNB.

Budou-li vůči příjemci dotace uplatněny sankční postihy podle uzavřené smlouvy, týkající se uvolněných prostředků v běžném roce, požádá odbor ochrany přírody písemně odbor rozpočtu o pozastavení možnosti čerpání poskytnuté dotace pro další období a o úpravu rozpočtu příjemce podpory smluvního ujednání.

Převod dotace na účet příjemce dotace se provede na základě příkazu k úhradě od OOP v návaznosti na platnou smlouvu nebo předložené vyúčtování provedených prací.

Příkaz k úhradě musí obsahovat zejména:

- název opatření dotovaného z PSLJH
- finanční částku v Kč určenou k úhradě
- název - jméno příjemce prostředků včetně adresy
- bankovní spojení příjemce prostředků
- obsah hospodářské operace (záloha, konečné vyúčtování)
- zdroj úhrady (rozpočtová položka)
- číslo účtu MŽP, ze kterého bude úhrada provedena
- podpis správce rozpočtu

Pokud bude příjemcem dotace OkÚ nebo obec (prostřednictvím OkÚ), bude součástí příkazu i bankovní spojení na příslušný OkÚ, kterému budou převedeny prostředky s určením i pro příslušnou obec.

Odbor rozpočtu - oddělení účtárny předá ČNB příkaz k převodu finančních prostředků do 10 kalendářních dnů od doručení platebního příkazu od OOP.

Budou-li vůči příjemci uplatněny sankční postihy podle uzavřené smlouvy, odbor rozpočtu - oddělení účtárny zabezpečí podle dispozic odboru ochrany přírody evidenci finančních prostředků, které budou příjemci podpory zasílat na účet MŽP č. 19-7628001/0710.

V případě, že poskytnuté prostředky vrátí příjemce podpory ještě v běžném roce, převede je oddělení účtárny zpět na příslušné výdajové účty MŽP, ze kterých byly prostředky poskytnuty.

4. Prostředky na PSLJH lze použít pouze do 31. 12. 1998., resp. do data, které stanoví MF a ČNB pro realizaci plateb (příjmů) z rozpočtu roku 1998.

5. Poskytnuté finanční prostředky účtují jejich příjemci podle platné účtové osnovy a postupů účtování pro RO, PO a malé obce, podle platné účtové osnovy a postupů účtování pro podnikatelské subjekty či občanská sdružení nebo podle zásad pro vedení jednoduchého účetnictví a to odděleně od vlastního hospodaření organizace.

6. Vyúčtování finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu MŽP se provádí způsobem a v termínech podle zvláštního předpisu (pokyny MF k zúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu ČR pro příslušný rok).

7. Podklady pro vyúčtování finančních prostředků zpracovává sběrné místo, následně je předá OOP, který je odsouhlasí a schválí a v požadované formě je předá odboru rozpočtu k zahrnutí do zúčtování se státním rozpočtem za celou kapitolu MŽP. V rámci zúčtování finančních vztahů se státním rozpočtem nelze uplatňovat dodatečné požadavky týkající se uplynulého roku.

Čl. 8 **Kontrola**

1. Poskytování, čerpání a použití prostředků podléhá kontrole a revizím hospodaření v rozsahu stanoveném podle zvláštních předpisů.

2. V průběhu plnění uzavřené smlouvy provádí sběrné místo kontrolu dodržování stanovených podmínek.

3. Realizované opatření převezme sběrné místo a o převzetí vypracuje Protokol o převzetí, který je spolu s účetními doklady podkladem k finančnímu vypořádání.

Čl. 9 **Závěrečné ustanovení**

Tento pokyn nabývá platnosti dnem podpisu, účinnosti dnem zveřejnění ve Věstníku MŽP a platí do ukončení finančního vypořádání PSLJH se státním rozpočtem za rok 1998.

V Praze dne: 24. 4. 1998

RNDr. Petr Roth, CSc. v.r.
ředitel
odbor ochrany přírody MŽP

Přílohy:

1. Vymezení zájmového prostoru
2. Předmět podpory
3. Žádost - formulář
4. Vzor smlouvy

Program stabilizace lesa v Jizerských horách

Příloha 1: Vymezení zájmového prostoru

Zájmový prostor Programu stabilizace lesa v Jizerských horách je vymezen pro Chráněnou krajinnou oblast Jizerské hory v mapové příloze 1a. Plocha zájmového prostoru na lesním půdním fondu je 7820 ha.

Zájmový prostor Programu stabilizace lesa v Jizerských horách je pro oblast Ještědu vymezen v mapové příloze 1b. Plocha zájmového prostoru na lesním půdním fondu je 1530 ha..

Příloha č. 2

Program kompenzačních opatření a stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu

Předmět podpory

Program kompenzačních opatření a stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu je umístěn do prostoru CHKO Jizerské hory a Ještědského hřebene dle vymezení v příloze 1.

Protředky ze státního rozpočtu se mohou poskytnout pouze na ta opatření, jejichž cílem je stabilizovat dotčené imisně zatížené lesní porosty v zájmových prostorech MS 2003 v klasickém lyžování zvýšením druhové a prostorové rozrůzněnosti lesa pro trvalou provozuschopnost sportovišť a řešit další nezbytná kompenzační opatření i v navazující mimolesní krajině.

Výše poskytovaných prostředků bude stanovena až do 98% dle příslušné rozpočtové části dokumentace.

Podporovaná opatření k dosažení cíle:

A. Stabilizace lesních porostů

A.1. zvýšení podílů přirozeného zastoupení melioračně-stabilizačních dřevin (bk, kl, jř, bř, jd) v lesích nad hospodářskými soubory předepsaná minima v obnovovaných porostech ve směru přirozené dřevinné skladby,

A.2. zvýšení podílů přirozeného zastoupení melioračních a stabilizačních dřevin v kulturách sm cílenou výchovou sm a vnášením bk, kl, jř, bř, jd,

A.3. systematické zavádění geneticky cenných a původních populací smrku a borovice kleče do obnovovaných a stabilizovaných porostů,

A.4. zjemnění způsobu obnovy oproti platnému lesnímu hospodářskému plánu a rámcových hospodářských směrnic, zejména nahrazení maloplošných holých sečí maloplošnou podrostní obnovou postupně diferencující porosty plošně, interiérově i druhově,

A.5. používání mechanických individuálních, skupinových, plošných ochran pro eliminaci škod zvěří melioračních a stabilizačních dřevin přirozené dřevinné skladby, zejména bk,jd,kl, jř a bř,

A.6. biologické formy ochrany kultur,

A.7. záchrana a reprodukce genofondu původních populací dřevin pro stabilizaci lesa v zájmovém prostoru,

A.8. údržba přibližovacích linií a svážnic, používaných v souvislosti s realizací opatření A.1. - A.4.

B. Kompenzační opatření v krajině mimo les

Podporovaná opatření v krajině mimo les budou v souvislosti s vyvolanými aktivitami MS 2003. Týkají se:

B.1. péče o stávající mimolesní zeleň,

B.2. náhradní a doplňkové výsadby místně původní mimolesní zeleně a následné péče o ně,

B.3. údržby luk a pastvin v okolí sportovišť,

B.4. ostatních krajinářských kompenzačních opatření, vyvolaných předpokládanými stavebními a terénními činnostmi v území

C. Protierozní opatření

C.1. Protierozní opatření v lesní a nelesní krajině zvyšující přirozenou retenční schopnost území neinvestičního charakteru.

D. Tvorba nezbytných prováděcích projektů

Pro realizaci racionálních opatření uvedených ve skupinách A a C rozpracovávajících a upravujících lesní hospodářský plán, plány územních systémů ekologické stability a plán péče chráněné krajinné oblasti je nezbytné zpracovat projekční dokumentaci.

Územní priority v řešeném zájmovém prostoru jsou:

- navržené a vymezené systémy ekologické stability
- prostory v kontaktu se závodíšti
- nejvýše položené části zájmových prostor
- I. a II. zóna chráněné krajinné oblasti
- ostatní plochy zájmového prostoru.

Program stabilizace lesa Jizerských hor

Příloha č. Číslo akce :

Ž Á D O S T

o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu stabilizace lesa

Jizerských hor pro rok 1998

A. Žadatel :

Úplný úřední název právnické osoby (Jméno a příjmení žadatele (je-li žadatel fyz.os.)):

Adresa :

PSČ:

Číslo účtu :

IČ:

DIČ:

Rodné č.:

Typ subjektu : *)

práv. osoba rozpoč.org. příspěv.org. obec ostatní fyz. osoba

Statutární zástupce práv.osoby (Jméno,příjmení, funkce)

Telefon: Fax :

Pracovník pověř. jednáním o finančním příspěvku (Jméno,příjmení, funkce) :

Telefon: Fax:

Žadatel je není plátcem DPH **)

Předmět činnosti žadatelského subjektu (dle obch. rejst.nebo živnost. listu atp.)

B. Předmět žádosti:

Název akce : Dotační
(v pořadí dle objemu prací)

Ještěd Kat.úz.:

CHKO Jizerské hory Pozemky (p.p.č.):

Obec:..... Porostní odd: LHC:

PSLHJ 1998

Popis a zdůvodnění opatření:

D. Výše požadovaných finančních prostředků:

C e l k e m z toho v r. 1998

(tis. Kč (tis. Kč)

Celkové náklady akce

Vlastní prostředky žadatele ...

Požadovaný přísp.z prostř. MŽP

V ..... dne ..... 1998 :

Razítko a podpis žadatele:

PSLHJ 1998

Přílohy žádosti - povinné (na samostatných příložených listech)

1. Zdůvodnění předmětu žádosti včetně objasnění efektu navrhovaného opatření.

2. Dokumentace navrhovaného opatření včetně rozpočtu

(Rozsah dokumentace bude odpovídat charakteru navrhovaného opatření: u jednoduchých činností bude spočívat v popisu činnosti a vymezení objemu prací, u složitějších činností bude vyžadován projekt)

3. Časový harmonogram postupu prací

4. Požadavek na čerpání finančních záloh (návrh platebního kalendáře)

5. Doložení vlastnických (případně nájemních) vztahů k pozemku, na němž bude opatření provedeno.

6. Souhlas vlastníka, pokud je žadatelem nájemce pozemku nebo S CHKO ČR a AOPK ČR.

7. Vyjádření Správy CHKO Jizerské hory či AOPK ČR.

8. Prohlášení o nečerpání finančních prostředků z jiných zdrojů na toto opatření.

-----
9. Další podklady dle vyžádání sběrného místa (v případě jejich vyžádání se stávají povinnou přílohou žádosti). V případě nezbytnosti si sběrné místo vyžádá stanovisko věcně a místně příslušného orgánu ochrany přírody, případně stanovení podmínek realizace opatření z hlediska zájmů ochrany přírody a krajiny či další podklady.

Příloha č. 4: Vzor smlouvy

S m l o u v a

o poskytnutí, čerpání a užití finančních prostředků ze státního rozpočtu České republiky z Programu stabilizace lesa v Jizerských horách pro rok 1998 (dále PSLJH), uzavřená podle ust. § 269 obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb., v platném znění

mezi

Ministerstvem životního prostředí České republiky (dále jen MŽP), IČO: 164801, zastoupeným RNDr. Petrem Rothem, CSc., ředitelem odboru ochrany přírody,

Bankovní spojení: ČNB Praha, č. ú. 4802-7628001/0710 pro OkÚ a obce, 895-7628001/0710 pro ostatní příjemce,

jako ústředním orgánem poskytujícím finanční prostředky na straně jedné;

za ústřední orgán je kontrolou plnění ustanovení smlouvy pověřena Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen AOPK ČR) a Správa chráněných krajinných oblastí ČR (dále jen S CHKO ČR),

a

jméno žadatele (fyzické osoby) nebo typ a název organizace a jméno jejího statutárního zástupce:

Adresa:

IČO nebo rodné číslo :

č.ú. a název bankovního ústavu:

jako příjemcem finančních prostředků (dále jen "příjemce") na straně druhé.

I. Předmět smlouvy

1. Příjemce prostředků získal jako vlastník/nájemce pozemku č.....k.ú..... rozhodnutím MŽP ze dne ..... nárok na finanční podporu do výše .....% prokázaných nákladů, nejvýše však .....Kč, a to za provedení činností, uvedených v čl. I.2, v zájmu zlepšení přírodního prostředí ve vymezeném území CHKO Jizerské hory a oblasti Ještědu. Podpora bude poskytnuta z PSLJH v souladu s Metodickým pokynem pro poskytování finančních prostředků MŽP v rámci PSLJH v roce 1998.

2. Příjemce podpory se zavazuje na svůj náklad a na své nebezpečí provést nebo zajistit provedení těchto prací: 1)

a to v termínu od ..... do .....

1) Na tomto místě bude podrobně specifikováno v souladu s návrhem uvedeným v žádosti a v souladu s podmínkami příslušného orgánu ochrany přírody, o jaké činnosti jde a nebo bude učiněn odkaz na příslušnou dílčí projektovou dokumentaci opatření, eventuálně doplněno na příloze zákresem v mapce nebo plánu.

3. Příjemce prostředků je povinen provést předmětné činnosti ekonomicky optimálním způsobem.

4. Zadá-li příjemce prostředků provedení těchto prací jinému subjektu (zhotoviteli), je zodpovědný za dodržování podmínek, za kterých byla podpora schválena, a podmínek (pokynů), určených sběrným místem nebo příslušným orgánem ochrany přírody v zastoupení MŽP.

5. MŽP se zavazuje předávat prostřednictvím sběrného místa příjemci prostředků pokyny a informace potřebné k zajištění činnosti podle čl. I. 2. této smlouvy a upozornit na případné možnosti negativního dopadu na přírodní hodnoty při použití jiných než uvedených způsobů provedení.

II. Podmínky uvolňování a čerpání finančních prostředků

1. Finanční prostředky budou uvolněny:

a) formou rozpočtového opatření účelovým zvýšením rozpočtu příjemce podpory pro Správu CHKO ČR nebo AOPK ČR, 2)

převodem finančních prostředků na zvláštní účet příjemce podpory po převzetí prací a odsouhlasení způsobu jejich provedení sběrným místem. 3)

2. U financovaných prací bude poskytnuta záloha za splnění těchto podmínek:

první záloha (max. 30 %) z celkové částky podpory bude uvolněna bezhotovostním převodem na účet příjemce do 30 dnů po podpisu smlouvy MŽP;

další zálohy (jen ve zcela vyjímečných případech):

konečné vyúčtování (faktura nebo předložení příslušných dokladů) předloží příjemce podpory do ..... dnů po převzetí a odsouhlasení provedených prací;

3. MŽP převede finanční prostředky dle konečného vyúčtování na účet příjemce nejpozději do 20. 12. 1998.

III.

Vyúčtování a průkaz oprávněnosti čerpání finančních prostředků

Oprávněnost užití a čerpání prostředků doloží příjemce doklady, prokazujícími skutečné náklady vynaložené na realizaci daných opatření. Vyúčtování bude předloženo ústřednímu orgánu MŽP v době 15 dnů před termínem zúčtování se státním rozpočtem.

IV.

Ostatní ustanovení

1. Příjemce odpovídá za použití finančních prostředků ke stanovenému účelu, za správný způsob účtování, za dodržení termínu čerpání ze státního rozpočtu a správnost vyúčtování finančních prostředků se státním rozpočtem.

2. Příjemce je povinen neprodleně upozornit MŽP na změnu podmínek vedoucích ke snížení, případně zrušení schválené podpory.

3. Sběrné místo je oprávněno kontrolovat provádění dohodnutých prací a opatření, zejména z hlediska vlivů na přírodní prostředí a z hlediska použití ekonomicky úsporných způsobů. Zjistí-li, že práce jsou prováděny v rozporu s podmínkami smlouvy nebo obecně platnými předpisy, je oprávněno žádat odstranění vad a provedení řádným způsobem.

Jestliže příjemce tak neučiní ve lhůtě k tomu poskytnuté, je MŽP oprávněno od smlouvy odstoupit.

V případě nedodržení termínu provedení opatření podle PSLJH může MŽP vyúčtovat příjemci smluvní pokutu ve výši .....Kč za každý den prodlení. Zaplacení smluvní pokuty nemá vliv na případnou náhradu škody.

4. Příjemce může bez uplatnění sankcí požádat MŽP o změnu výše prostředků, a to do doby, než mu bude pro čerpání uvolněna poslední částka. Příjemce je oprávněn přede dnem, do kterého má poskytovateli předložit vyúčtování, prohlásit, že smlouvě nedostojí, což má za následek zrušení povinností, vyplývajících pro něj ze smlouvy od počátku a vznik povinnosti vrátit neprodleně finanční prostředky, které přijal, a zaplatit z nich úrok ve výši dvojnásobku diskontní sazby, stanovené Českou národní bankou a platné v den příjemcova prohlášení za dobu ode dne, kdy finanční prostředky obdržel, do dne, kdy je poukázal zpět MŽP.

5. Změna se může týkat rozhodující části prostředků, která je směřována pro realizaci daných opatření, kde příjemce s ohledem na možnost výskytu mimořádných okolností a vázanost na třetí

osobu i charakter prací nemůže jednoznačně zabezpečit čerpání předem stanoveného podílu prostředků.

6. V případě zjištění, že příjemce použil prostředky podpory k jinému než stanovenému účelu, může MŽP od smlouvy odstoupit. Odstoupení se oznámí příjemci písemnou formou a je účinné 15. kalendářní den po doručení písemného oznámení o odstoupení. Uvedené odstoupení nemá vliv na uplatnění ustanovení § 30 zák. č. 576/1990 Sb.

7. Poskytování, čerpání a použití prostředků podléhá kontrole a revizím hospodaření v rozsahu stanoveném podle zvláštních předpisů.

8. Účel prostředků zakládá příjemci právo použít, v souladu s obsahem této smlouvy, poskytnuté finanční prostředky i k úhradě nákladů, které mu vznikly od 1. 1. 1998 do okamžiku počátku platnosti smlouvy.

9. MŽP zajistí prostřednictvím sběrného místa převzetí provedených opatření a odsouhlasení jejich řádného provedení v dohodnutém termínu.

10. V případě, že realizace opatření vyžaduje provedení veřejné výběrové soutěže dle zák.č. 199/1994 Sb., o veřejné zakázce, v platném znění, je jakékoliv vypořádání fakturace za provedení díla podmíněno přiložením veškerých dokumentů dokládajících uskutečnění řádného vyhodnocení veřejné soutěže.

Priznané prostředky podléhají regulačním opatřením pro čerpání prostředků státního rozpočtu v roce 1998, pokud o nich rozhodne vláda nebo MF.

V.

Závěrečná ustanovení

Nedílnou součástí této Smlouvy je příloha "Metodický pokyn pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v rámci Programu stabilizace lesa v Jizerských horách" pro rok 1998.

Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu. Ustanovení smlouvy lze měnit a doplňovat pouze písemnými dodatky na návrh kterékoliv smluvní strany. V ostatním se řídí práva a povinnosti smluvních stran příslušnými ustanoveními obchodního zákoníku, na kterém se smluvní strany dohodly podle ust. § 262 odst. 1, a podmínkami, za kterých jsou poskytovány finanční prostředky z PSLJH. Smlouva je vyhotovena ve 4 výtiscích, z nichž po jednom obdrží žadatel, MŽP, sběrné místo a ústředí SCHKO ČR nebo AOPK ČR.

Smluvní strany prohlašují, že smlouvu uzavřely svobodně, vážně, určitě a srozumitelně a na důkaz toho připojují své podpisy.

V.....dne.....

.....
RNDr. příjemce podpory

ředitel OOP MŽP

2) bude uvedeno ve smlouvě rozpočtové organizace a příspěvkové organizace

3) bude uvedeno ve smlouvě s ostatními právnickými a fyzickými osobami

Příloha: Metodický pokyn

[Program stabilizace lesa Jizerských hor - vymezení zájmových prostor v CHKO Jizerské hory](#)

[Program stabilizace lesa Jizerských hor - vymezení zájmových prostor v oblasti Ještědu](#)

7.

Metodický pokyn

odboru odpadů Ministerstva životního prostředí ze dne 29. 4. 1998 č.j. OODP/1473/98 k postupu při zařazování odpadů podle Katalogu odpadů (Vyhláška MŽP č. 337/1997 Sb., kterou se vydává Katalog odpadů a stanoví další seznamy odpadů)

1. Původce odpadů nebo oprávněná osoba zařazuje odpady podle procesu vzniku odpadu a charakteru odpadu.

2. U každého druhu odpadu je uveden šestimístný kód, v němž:

- první dvojčíslí označuje skupinu odpadů,

- druhé dvojčíslí označuje podskupinu odpadů,

- třetí dvojčíslí označuje druh odpadu zařazeného do příslušné skupiny (podskupiny) odpadů.

3. Podle odvětví, oboru nebo technologického procesu, v němž odpad vzniká, se nejdříve vyhledá odpovídající skupina, případně podskupina odpadu.

Ve skupině nebo podskupině se vyhledá odpovídající druh odpadu podle názvu (sloupec 2) a v souladu s ním se zařídovaný odpad označí příslušným kódem druhu odpadu (sloupec 1). Ve sloupci 3 téhož řádku se zjistí, zda se jedná o odpad nebezpečný (N) anebo ostatní (O). Ve sloupci 4 jsou uvedeny kódy korespondujících druhů nebezpečných odpadů podle Dodatků I a II Basilejské úmluvy (Sdělení MZV č. 100/1994 Sb., o sjednání Basilejské úmluvy o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování). Takto označené nebezpečné odpady podléhají zpřísněné kontrole při jejich pohybu přes hranice států, jak z úmluvy vyplývá.

4. Označení (N) nebo (O) není uvedeno u druhu odpadu "odpad druhově blíže neurčený nebo výše neuvedený" (třetí dvojčíslí kódu odpadu "99").

Při zařazování odpadů podle druhu a kategorie je původce odpadu nebo oprávněná osoba povinna postupovat jednak podle § 4 zákona o odpadech, jednak podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 337/1997 Sb. V ustanovení § 4 odst. 1 zákona se mimo jiné uvádí, že původce nebo oprávněná osoba je povinna zařadit odpady podle druhů a kategorií stanovených v Katalogu odpadů. Dále se v § 4 odst. 2 uvádí,

že má-li odpad jednu nebo více nebezpečných vlastností, je původce nebo oprávněná osoba povinna vést tento odpad jako nebezpečný a nakládat s ním jako s nebezpečným. Z výše uvedeného tedy plyne, že druh odpadu zařazený v Katalogu odpadů pod některé z katalogových čísel končících dvojcíslím "99" bez označení kategorie, lze označit jako "O" v případě, že nemá žádnou z nebezpečných vlastností. Vychází se především z plné odpovědnosti původce nebo oprávněné osoby za správné zařazení odpadu. Původce nebo oprávněná osoba však v případě, že zařadí tento odpad do kategorie "O", je povinen doložit kontrolním orgánům, že odpad nemá žádnou z nebezpečných vlastností. Tam, kde nemá jistotu, že odpad nemá žádnou z nebezpečných vlastností, riskuje, že mu bude uložena pokuta a opatření k nápravě.

Za název "odpad druhově blíže neurčený nebo výše neuvedený" se do závorky (při vedení evidence odpadů, nebo jiném řízení) uvede bližší popis odpadu (např. název technologie nebo název podle starého Katalogu odpadů nebo vžitý technický název).

Zařazování odpadů pod katalogová čísla končící dvojcíslím "99" se připouští pouze v těch případech, že pro konkrétní druh odpadu nelze v Katalogu odpadů příslušný kód nalézt a odpad nelze zařadit ani způsoby dále uvedenými v bodech 5,6.

5. Pokud pro určitý odpad nelze v Katalogu odpadů nalézt odpovídající název druhu odpadu, zařadí se tento odpad podle takového druhu odpadu v Katalogu odpadů, který je svým původem, složením a vlastnostmi tomuto odpadu nejbližší. V případě, že určitý odpad se skládá z více složek, jež jsou v Katalogu odpadů uvedeny samostatně, má přednost přiřazení k tomu druhu odpadu, který je pro daný odpad z hlediska škodlivých účinků na člověka a dopadů na životní prostředí nejzávažnější.

6. Pokud odpad vykazuje jednu nebo více nebezpečných vlastností v hodnotách přesahujících limity stanovené v příloze č.1 vyhlášky č. 339/1997 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, přiřazuje se mu kategorie "N", i když má v Katalogu odpadů přiřazenu kategorii "O". Pro potřeby evidence a ohlašování odpadů se odpad, kterému byla přiřazena kategorie "N" namísto kategorie "O", uvedené v Katalogu odpadů, bude označovat "O/N" a naopak odpad, který má v Katalogu odpadů přiřazenu kategorii "N" a na základě hodnocení nebezpečných vlastností odpadu pověřenou osobou (§ 4 zákona o odpadech) bylo vydáno osvědčení o tom, že odpad nemá žádnou nebezpečnou vlastnost uvedenou v příloze č. 2 zákona o odpadech, bude označován "N/O".

7. V případech, kdy nelze odpad jednoznačně zařadit podle Katalogu odpadů, nebo v případě pochybností, zařadí odpad MŽP na návrh okresního úřadu. Na toto řízení se nevztahuje zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (§ 4 odst. 1 zákona č. 125/1997 Sb., o odpadech).

Návrh na zařazení odpadu musí obsahovat:

- popis technologického procesu, při kterém vzniká odpad a charakteristiku vstupních surovin
- údaje o složení odpadu a jeho vlastnostech (nebezpečných)
- návrh na zařazení

MŽP si může vyžádat doplnění výše uvedených podkladů

RNDr. Vlastimila Mikulová v.r.
ředitelka odboru odpadů

SDĚLENÍ**sekretariátu rozkladové komise o některých rozhodnutích
ministra životního prostředí**

č. 1/1998

Dojde-li jednáním k porušení více zákonem stanovených povinností, uloží se pokuta za každou z nich. Nelze ukládat za porušení více povinností pokutu souhrnnou částkou.

Pokud odvolací orgán překvalifikuje právní titul pro uložení pokuty, přísluší věc vrátit podle ustanovení § 59 odst. 3 správního řádu správnímu orgánu prvního stupně.

Ministerstvo životního prostředí zůstává i po novele kompetenčního zákona ČNR č. 2/1969 Sb. zákonem č. 272/1996 Sb. ústředním vodohospodářským orgánem podle ustanovení § 1 zákona č. 130/1974 Sb., o státní správě ve vodním hospodářství, ve znění pozdějších předpisů.

(Rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 12. ledna 1998 č.j. M/70/98, SRK/8/P-587/98)

Rozhodnutím okresního úřadu bylo akciové společnosti, jako provozovateli vodohospodářské části skládky podle zákona č. 130/1974 Sb., o státní správě ve vodním hospodářství, ve znění pozdějších předpisů, uložena kromě nápravných opatření, pokuta za nedovolené nakládání s látkami škodlivými vodám, pokuta za porušení jiných povinností a pokuta za opakované porušení povinností v celkové výši 250.000,- Kč.

Proti rozhodnutí okresního úřadu podala akciová společnost odvolání a Ministerstvo životního prostředí rozhodnutím ze dne 21.3.1997 potvrdilo rozhodnutí okresního úřadu v části, kde byla uložena akciové společnosti opatření k odstranění závad zjištěných při provozování vodohospodářské části skládky, změnilo však část výše uvedeného rozhodnutí o pokutách tak, že byla společnosti uložena pokuta ve výši 250.000,- Kč za porušení ust. § 41 odst. 1 písm. a) a b) zákona o vodách a ust. § 8 vyhl. MLVH ČSR č. 6/1977 Sb., o ochraně jakosti povrchových a podzemních vod.

Proti tomuto rozhodnutí podala akciová spol. podnět k přezkoumání v mimoodvolacím řízení s odůvodněním, že nebyla řádně vyrozuměna odvolacím orgánem o překvalifikování protiprávního jednání, nové právní posouzení je nesprávné a dále byla vnesena kompetenční námitka, že MŽP není kompetentním odvolacím orgánem, ale podle zákona č. 272/1996 Sb. je jím ministerstvo zemědělství, poněvadž v daném případě jde o neplnění povinností při provozu vodohospodářského díla.

Ministr životního prostředí změnil rozhodnutí odvolacího orgánu tak, že rozhodnutí okresního úřadu v části výroku o pokutě zrušil a věc tomuto správnímu orgánu vrátil k novému projednání a rozhodnutí, v části výroku o nápravných opatřeních rozhodnutí potvrdil.

Z odůvodnění:

Odvolacím orgánem bylo rozhodnutí okresního úřadu chybně změněno v části o pokutách tak, že byla souhrnně uložena pokuta za porušení jiných povinností stanovených v § 41 odst. 1 písm. a) a

písm. b) zákona o vodách a v § 8 vyhlášky MLVH ČSR č. 6/1977 Sb., o ochraně jakosti povrchových a podzemních vod, aniž byla určena ve výroku konkrétní výše jednotlivé pokuty na základě příslušné správní úvahy.

Překvalifikování právního titulu pro uložení pokuty v odvolacím řízení bylo správné, k pochybení však došlo tím, že odvolací orgán tak v rozhodnutí učinil sám a tím odňal účastníku řízení možnost obrany při změně kvalifikaci právního titulu pro uložení pokuty.

Ministr v tomto podnětu odmítl kompetenční námitku s tím, že i po poslední novele kompetenčního zákona ČNR č. 2/1969 Sb. zůstává ministerstvo životního prostředí i nadále ústředním vodohospodářským orgánem. Právě tento právní případ, kdy jde o ohrožení jakosti vod vadami vodohospodářského díla, popřípadě závadami v jeho provozu, dokumentuje, jak vodohospodářská díla úzce souvisejí s ochranou vodních zdrojů a ochranou jakosti vod a jak tedy nelze rozdělovat výkon státní správy s nimi spojený.

č. 2/1998

Z ustanovení § 3 odst 1 správního řádu vyplývá, že při správním rozhodování je třeba šetřit i práva nabytá správním rozhodnutím, popřípadě se s existencí těchto práv vypořádat.

Působnost ministerstev a jiných správních úřadů lze podle čl. 79 odst. 1 Ústavy České republiky stanovit pouze zákonem a nelze tudíž působnost zakládat správním rozhodnutím.

(Rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 16. ledna 1998 č.j. M/149/98, SRK/23/P-620/98)

Na návrh státního podniku, hodlajícího vybudovat podzemní zásobník plynu, vydalo Ministerstvo životního prostředí podle ustanovení § 17 a § 34 zákona č. 44/1988 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, rozhodnutí o stanovení chráněného území pro zvláštní zásah do zemské kůry. Ministerstvo stanovilo v rozhodnutí podmínku, že stavby a zařízení v CHÚZZZK mimo plochu současného chráněného ložiskového území a dobývacího prostoru, které by svými vlivy zasahovaly do hloubky větší než 40 m pod povrchem, smějí být povoleny jen se souhlasem ministerstva v souladu s ustanoveními § 18 a § 34 horního zákona.

Akciová společnost zabývající se geologickým průzkumem v daném území, dala podnět k přezkumu tohoto rozhodnutí s tím, že poukazuje na omezení svých práv tímto rozhodnutím k provádění geologického průzkumu výskytu a možnosti těžby hořlavého zemního plynu. Její práva, vyplývají z rozhodnutí vydaného bývalým ministerstvem pro hospodářskou politiku a rozvoj, které bylo několikrát prodloužováno, naposledy rozhodnutím Ministerstva hospodářství ze dne 27.6.1996 na dobu dalších pěti let. Dále akciová společnost vytýká to, že nebyla k řízení o stanovení chráněného území pro zvláštní zásah do zemské kůry přizvána.

Ministr životního prostředí rozhodl podle ustanovení § 65 odst. 2 správního řádu tak, že rozhodnutí Ministerstva životního prostředí zrušil a věc tak vrátil do stádia, kdy je třeba o návrhu znovu rozhodnout.

Z odůvodnění:

V souladu s ustanovením § 3 odst. 1 správního řádu mělo ministerstvo šetřit správním rozhodnutím nabytá práva a zájmy akciové společnosti přesto, že tento subjekt nebyl ze zákona účastníkem řízení, nejméně tím, že by uložilo navrhovateli, v souladu s přiměřeně použitým ustanovením § 33 horního zákona, povinnost doložit dohodu, která by střet zájmů řešila. Pokud by se tak nestalo, mělo přijmout další postup, jak jej předpokládá cit. § 33 horního zákona.

V souladu se zákonem není ani podmínka ochrany ložiska, pozůstávající ve výhradě souhlasu Ministerstva životního prostředí ke stavbám a zařízením v chráněném území pro zvláštní zásah do zemské kůry, které by svými vlivy zasahovaly do hloubky větší než 40 m pod povrchem. Souhlas ministerstva je totiž v chráněném ložiskovém území založen ustanoveními § 19 horního zákona, které však s přihlédnutím k ustanovení § 34 odst. 2 tohoto zákona nelze pro zvláštní zásahy do

zemské kůry přiměřeně použít. Podle čl. 79 odst. 1 Ústavy působnost ministerstev a jiných správních úřadů lze stanovit pouze zákonem. Správním rozhodnutím si tedy nelze působnost vyhradit. Odkaz na § 18 horního zákona je v tomto směru nepřipadný.

č. 3/1998

O povinnosti náhradní výsadby podle ustanovení § 9 odst. I zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody, ve znění pozdějších předpisů, je možné rozhodnout pouze současně s povolením kácení dřevin ve smyslu ustanovení § 8 odst. I citovaného zákona, tedy nikoliv dodatečně a samostatným rozhodnutím vydaným v novém správním řízení poté, co rozhodnutí o povolení kácení dřevin se stalo pravomocným.

(Rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 4. března 1998 č.j. M/608/98, SRK /98/P-619/98)

Rozhodnutím Správy chráněné krajinné oblasti ze dne 23.9.1996 bylo akciové společnosti podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny povoleno pokácení deseti lip za těchto podmínek: - žadateli se ukládá povinnost náhradní výsadby podle § 9 zákona ve výši ekologické újmy stanovené částkou 918.000 Kč, - tuto částku je žadatel povinen uhradit do 15ti dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí městu. Toto rozhodnutí nabylo právní moci, když účastníci řízení se výslovně práva na odvolání vzdali.

Advokátkou akciové společnosti byl i přesto podán návrh na přezkoumání citovaného prvostupňového rozhodnutí v mimoodvolacím řízení.

Ministerstvo přezkoumalo rozhodnutí podle ust. § 65 správního řádu a dne 14.1.1997 rozhodlo tak, že návrhu na přezkoumání rozhodnutí se vyhovuje a rozhodnutí Správy CHKO se mění v části výroku, týkající se podmínek povolení kácení, to znamená, že zrušilo uložení náhradní výsadby formou finanční částky na účet města. V odůvodnění uvedlo, že Správa CHKO uloží v novém správním řízení přiměřenou náhradní výsadbu.

Správa chráněné krajinné oblasti v souladu s tímto rozhodnutím ministerstva rozhodla podle ust. § 9 odst. 1 zákona ČNR č. 114/1992 Sb. o povinnosti akciové společnosti provést náhradní výsadbu, a to v lokalitách a v rozsahu stanoveném pod body 1 a 2 výroku rozhodnutí ze dne 19.3.1997. Termín realizace byl stanoven do 31.5.1997.

Proti tomuto rozhodnutí se akciová společnost odvolala s tím, že se domáhá, aby odvolací orgán přezkoumal zákonnost nového správního rozhodnutí ve věci a dále bylo namítáno, že správní orgán podle § 9 zákona ČNR č. 114/1992 Sb. může pouze v rozhodnutí o povolení kácení dřevin stanovit přiměřenou kompenzaci ekologické újmy. V odvolání bylo poukazováno i na to, že napadené rozhodnutí bylo vydáno a nabylo právní moci s tím, že podmínky povolení byly v mimoodvolacím řízení zrušeny.

Ministerstvo svým rozhodnutím ze dne 23.6.1997 změnilo znění výroku odvoláním napadeného rozhodnutí Správy CHKO v odstavci 1) a 2) a termín realizace uložené náhradní výsadby byl stanoven do 15.11.1997.

Proti tomuto rozhodnutí ministerstva podala akciová společnost podnět, jímž se domáhá přezkoumání tohoto rozhodnutí ministerstva a rozhodnutí Správy CHKO ze dne 19.3.1997 s odůvodněním, že odvolací orgán nevezal v úvahu námitku věci jednou již rozhodnuté.

Ministr životního prostředí předmětné rozhodnutí změnil tak, že rozhodnutí Správy CHKO ze dne 19.3.1997 zrušil a řízení ve věci podle § 30 správního řádu zastavil.

Z odůvodnění:

Rozpor se zákonem se spatřuje v tom, že odvolací orgán nevezal na zřetel skutečnost, že ve věci bylo v prvním stupni rozhodnuto Správou chráněné krajinné oblasti a to jejím rozhodnutím ze dne 23.9.1996, kterým v souladu s ustanovením § 8 odst. 1 zákona bylo nejen povoleno kácení

předmětných stromů, ale v tzv. podmínkách byla a.s. podle § 9 zákona uložena i povinnost náhradní výsadby ve výši ekologické újmy stanovené částkou 918.000 Kč a dále povinnost uhradit tuto částku do 15ti dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí městem. Rozhodnutí ministerstva ze dne 14.1.1997 bylo v mimoodvolacím řízení uvedené rozhodnutí Správy CHKO změněno tak, že byly zrušeny první dvě podmínky povolení kácení, tzn. ta část rozhodnutí, která byla vydána podle § 9 zákona. V platnosti tedy zůstalo povolení kácení dřevin podle § 8 zákona a termín realizace rozhodnutí byl stanoven do 31.3.1997. V tomto rozsahu je prvostupňové rozhodnutí pravomocné. Právně neúčinný je požadavek vyslovený v závěru odůvodnění rozhodnutí ministerstva vydaného v mimoodvolacím řízení na uložení nové přiměřené náhradní výsadby v novém správním řízení Správou CHKO. Pokud by bylo takové uložení vůbec možné, bylo by nutné o něm rozhodovat ve smyslu ust. § 47 odst. 2 správního řádu ve výroku. Ustanovení § 9 odst. 1 zákona však stanoví, že orgán ochrany přírody může ve svém rozhodnutí o povolení kácení dřevin uložit žadateli přiměřenou náhradní výsadbu ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin. Z tohoto zákonného ustanovení vyplývá, že o náhradní výsadbě je možné rozhodnout jen současně s povolením kácení dřevin.

č. 4/1998

Rozhodnutí správního orgánu o povolení kácení dřevin podle ust. § 8 odst. 1 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a o uložení povinnosti přiměřené náhradní výsadby podle ust. § 9 odst. 1 citovaného zákona je nezbytné odůvodnit a uvést, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl správní orgán veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval (§ 47 odst. 3 správního řádu).

Správní orgán je povinen dát účastníku řízení možnost, aby se před vydáním rozhodnutí mohl vyjádřit k jeho podkladu, i ke způsobu jeho zjištění, popř. navrhnout jeho doplnění (§ 33 odst. 2 správního řádu).

(Rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 21. března 1998 č.j. M/914/98, SRK/146/P-674/98)

Rozhodnutím Správy chráněné krajinné oblasti ze dne 30.7.1996 bylo panu T.P. podle ust. § 8 odst. 1 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, povoleno pokácení 1 ks douglasky tisolisté rostoucí na pozemku, který spoluvlastní. Podle § 9 odst. 1 citovaného zákona byla jmenovanému uložena povinnost provést náhradní výsadbu v počtu sedm kusů, a to ve volitelném druhovém složení uvedeném ve výroku na určeném pozemku. Termín provedení náhradní výsadby byl stanoven do 31.10.1997. Dále mu byla uložena povinnost péče o vysazené dřeviny po dobu tří let od vysazení, pokud v termínu stanoveném pro provedení náhradní výsadby řádně provedenou výsadbu nepředá vlastníkově pozemku - městu.

Proti výše uvedenému rozhodnutí se pan T.P. odvolal a Ministerstvo životního prostředí toto rozhodnutí potvrdilo rozhodnutím ze dne 13.11.1996 s odůvodněním, že realizaci náhradní výsadby na pozemku odvolatele nelze doporučit, neboť se jedná o zahradu s výsadbou ovocných stromů, kde by výsadba neovocných dřevin byla neperspektivní. Náhradní výsadba by měla být provedena v takové lokalitě, kde v budoucnu nevyvstanou důvody k podání žádosti o její pokácení.

Do rozhodnutí MŽP podal dne 1.12.1997 pan T.P. podnět k přezkoumání mimo odvolací řízení s odůvodněním, že nezákonnost rozhodnutí odvolacího orgánu tkví v tom, že se tento správní orgán náležitě nezabýval otázkou přiměřenosti náhradní výsadby.

Ministr životního prostředí přezkoumávané rozhodnutí změnil tak, že zrušil prvoinstanční rozhodnutí Správy chráněné krajinné oblasti a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Odvolací orgán přehlédl tu skutečnost, že výrok prvostupňového orgánu je v rozporu s jeho odůvodněním, což odporuje ust. § 46 správního řádu a svědčí to o tom, že rozhodnutí nevycházelo z přesně a spolehlivě zjištěného skutkového stavu, jak ukládají ust. § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 34 správního řádu. Je sporné, zda v daném případě bylo třeba kácení předmětného stromu povolovat ve smyslu § 8 odst. 1 zákona ČNR č. 114/1992 Sb. Skutečnosti uváděné v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí nasvědčují tomu, že mohlo jít o případ, kdy podle ust. § 8 odst. 4 citovaného zákona lze skácet strom bez povolení. Zde se totiž uvádí, že “douglaska je citlivá na působení mokrého sněhu a námrazy, které mohou při souběhu nepříznivých meteorologických situací způsobit odlamování větví nebo vrcholové zlomy. Vzhledem k exponovanému stanovišti může mít destrukce koruny předmětného stromu za následek škodu velkého rozsahu nebo ohrozit zdraví osob”.

Dále došlo k porušení ust. § 47 odst. 3 správního řádu vzhledem k tomu, že není zřejmé, na jakých argumentech správní orgány založily úvahu o přiměřenosti ukládané náhradní výsadby a k porušení ust. § 33 odst. 2 správního řádu tím, že pan T.P. jako účastník řízení nebyl řádně v průběhu řízení seznámen, že mu bude uložena povinnost náhradní výsadby a že se k tomu před vydáním rozhodnutí nevyjádřil.

JUDr. Jiří Šembera, CSc., v.r.
vedoucí sekretariátu rozkladové komise